

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De heredibus instituendis

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

¶ Habere. confilium. d. hoc habetur per Barto. l. in. l. est re ceptum. d. iu ristic. om. iu di. vide bal. in. l. ij. in fi. d. fen. que sine cer. quan. et adde Bald. l. placet. C. de sacro fan. eccle. r. bar. in. d. l. ij. r. Jmol. in. l. fi. pater. fami. heredit. in notabilib. j. ti. i. ¶ Momen adde Bar. i. l. fi. vn. C. de testa. ¶ Pias cas Et sic dispo. sitio facta fa uore liberta tis dicit esse dispositio ad pia cam. vt b. facit tex. l. i. i. s. h. in ver. rōnem piete tis. j. de coi. ser. ma. e. q. p. illu. tex. di. xi in. l. capta torias. C. de testa. mili. cir ca cōtrariuz. l. fideicō. j. de fideicom. liber. r. bald. hoc tenet in. d. l. i. s. h. r. bar. i. l. h. vn. C. de testa. r. l. titio vsu. fruct. s. i. d. cōdi. r. d. mō. r. bal. in. l. ij. C. de fidei. cō. liber. r. in. l. pe. e. ti. r. i. l. fi. iure. C. d. testa. ma. r. i. l. i. in. p. n. C. de cad. tol. r. l. i. dicit exp. se bal. i. vlti. col. q. liber. tas r. ecclesia egparatur. r. bar. i. l. i. C. d. sacrosā. ec. in repe. l. ij. q. v. ptis prin. dixit q. lega. tū libertatis ē piū p. d. l. fi. deicō. vid. di. eta in. d. l. ca ptatorias. ¶ P. Zurib. d. llo puulo. No. bene et adde q. ba. stardell. nul. la fidē facit fm bal. i. ru. bria. C. d. fi. ist ru. i. xx. co. lū. in. d. ij. q. rif. r. l. i. vid. in. xiiij. colū. an notarius posset cācel

uitates que nō recognoscūt superiorē sunt iudi ces in causis proprijs. de quo per cy. C. ne quis in sua cā. l. i. r. per Inno. extra de elec. c. nostri. r. de iudi. c. cū venissent. ¶ No. ergo glo. hic sup verbo remotis. q. iudex nō debet habere p̄siliū cū aduocatis litis: r. iponit finē dictis eoz. qñ si bi videf. qd̄ intellige consiliū vt eis credaf. vt. l. pretor. §. i. de iuris. om. iudi. r. l. fi. s. de testi. Sz collationē bene potest habere cū eis: non vt eis credaf nisi quaten⁹ iudici videbif. Credo tñ q. aduocatus nō possit cogi vt consulat in cā in q. aduocatus est: sed alij cogi possunt. vt. C. de ad uo. diuer. iudi. l. sancimus. r. quod no. C. de pro xi. fa. scri. l. ij. li. xij.

Momen. ¶ No. q. si fauore libertatis ē qd̄ i dubio i ductū: qd̄ i ductū est presumaf inconsulte. ergo in Jriū est ius cōe r. quod dicitur in libertate. idem puto in relictis ad pias cās eadē rōne: qd̄ ē multū notabile. Ex. l. sequenti.

Creditor reddens instrumētū debiti debitor videt in totū recedere a debito. ideo si non sit cancellatum in procollo notarij non nocet.

Juribus. Si de eodem fa cto sūt plura in strumenta vnius cancellatio alteri⁹ vi res nō tollit: nisi d̄ mente constet. hoc dicit. No tarius scripsit instrū primo in bastardello par uulo: deinde illud extense posuit in libro suo: r. in bastardello cancellauit certe ista cancellatio nō noceret instrumētō scripto in libro. p. hoc fa cit q. cancellatio limitat fm cās cancellationis: vt. s. e. l. cancellauerat. sed cā cācellatiōis h̄z mo rem notariorū est vt ideo cancellat in bastardel lo: quia cōplete missum est in libro igitur r̄c. Se cūdo facit si creditor reddat debitori instrumen tum cancellatum: licet in libro notarij appareat instrū in corruptum: quia mēs fuit q. a toto de bito recedat: vt. l. qui cyrographū de proba. p. cancellatiōē vnius videtur totū instrumētū cā cellatū: q. talis fuit mēs iuriscō. vt hac. l. ij. r̄iso.

De heredibus istituēdis. Rica.

Uit testatur. C. p. C. d. testa. l. hac cō sultissima. So. ista est superfluitas que non viciat. ¶ Itē oppo. C. de cōstitū. pecu. auē. si quando. So. impersonalitas ex parte eius qui obligatur viciat dispōnem vt ibi. ex parte et⁹ cui obligatio querit vt q. disponit ad sui cōmodū n̄ viciat: vt h̄ r. l. stipulatio ista. §. fi. q. s. ita. de p̄bo. obli. subintelligit enim psona loquētis: r. iō cū te stator dicit titi⁹ heres esto: itelligit. f. mibi. Et p. h̄ credo q. si notari⁹ dicat rogat⁹ scripsi: d̄z itel ligi. f. a partibus vel a testatore.

Si ex fundo. C. oppo. C. de he re. insti. l. quotiens. So. ibi erat alius heres institutus vltiter: hic nō. ¶ Quero qd̄ si testator dixit titium instituo in fundo: r. q. plus petere nō possit dicā. j. e. l. quo tiens. §. si duo.

Ex. §. sequenti. ¶ Si iudex in snia dicat titiū absoluo r. in expen sis victū victori nobis r. successoribus taxatione reseruata: an videatur facta cōdēnatio expensa rum: quia deficit verbum cōdēno.

Sinautem. Quero an viciat testa mentum si dicat lurtius Pla. q. sic. p. l. errorē. C. de testamentis. Et ex ponebat in p. valde. glo. contra: quia hic sūt tres negationes: r. licet due faciant vnā affirmatiōez vt. l. duobus. j. de verbo. signi. tamen tres faciūt

orationē negatiuā: fact. l. i. j. de cada. p̄mi. r. p. Ly. C. d. seruis fugi. l. i. Jsta. l. facit ad. q. Iudex in sententia dixit titiū absoluo: r. in expensis vi ctū victori nobis r. successoribus taxatione refer uata. querebat vt̄ videbat facta cōdēnatio expē sarū: q. deficit verbum cōdēno: nec vt̄ repetitū ex precedētibus. Et videtur q. nō. C. de sen. l. p̄ses In cōtrariū facit hec. l. maxime in fine sui. licet enī nō sit verbum cōdēno: tñ debet subintelligi nec ob. q. snia d̄z ferri in scriptis: quia ē hic log tur in testamētō qd̄ sit in scriptis. r. hoc puto ve rum licet cōtrariū fuerit iudicatum.

Ircu. Defectus conditionis de preterito vel de p̄senti viciat instōnem. sed si de futuro purificat si ex facto testatoris depēdet. h. d. h̄z dy. C. p. de. l. clemēs. in fi. j. e. So. vt ibi. C. p. de. l. qui heredi. j. de cōdi. r. demō. So. hic logtur in con ditiōe de futuro que depēdet ex volūtate testa toris: vnde testator nō inserēdo cām videt peni tuisse: ibi qñ cōditio dependet ex facto alteri⁹ vt ex fortuna. ita dicit dy. hic r. no. glo. in. l. fi. q. s. ita scripsit heredē. j. e. C. p. de. l. stichus q. meus erit. de leg. i. in eo qd̄ ibi dicit de relatiuo q. s. vel qui. So. vt ibi. C. oppo. de. l. si meuiā. j. eo. So lū. ibi est conditio negatoria que nunq. fuit nec esse potuit: iō et⁹ defect⁹ viciat. hic autē fuit con ditio de preterito que esse potuit.

Eruus. Si seruum. In institutio ne videt ad iecta conditio que adijcitur libertati. hoc dicit. C. oppo. de. l. diuus pius. j. de manumif. testa mento. Solu. vt ibi. C. oppo. de. l. quidaz. C. d. neces. ser. Sol. vt glo. r. ibi plene.

Si quis ita. De adiectione alteri⁹ alteri potest adijci cō ditio. hoc dicit.

Qui fideicōmissariam. Licet ius institutionis non mutetur tamen qua litas adquisitiōis mutari potest. hoc dicit. C. Et oppo. de. l. si seruum. §. si quis. j. de acqui. here. So. potest desinere esse heres si vult quo ad ef sectū vt ibi. tamen semp remanet heres nomine vt hic r. l. ei qui soluēdo. j. eo. C. opp. q. heres ante non potuerit dare libertatem: vt. l. vnum ex familia. in prin. j. de lega. ij. r. l. sed si ante. ad tre bel. Glo. nō soluit. dic q. ideo potest dare liber tate ante: quia nemini p̄iudicaret: iō si pōt resti tuere hereditatē aī: q. alij p̄iudicaret vt no. i. l. p. mortem. C. de fideicō. r. l. filiuffa. §. diuus seue rus. j. de le. i. r. l. cū pater. §. filia. j. de le. ij.

Aperture. Legitur i gl. multis mo dis r. satis clare r. varie tas lec. est propter cōtrariū. l. si sub conditiōe de libe. r. posthu. vide glo. per te iuxta fi. quia si lius impubes r̄c. quidam habent in litera impu bes: sed vult dicere pubes. dicit glo. h̄z distinctio nem casuum qui sequuntur erit vel nō erit neces sarius iterum ipuberis: sed pater in distincte erit necessarius ergo r̄c. ¶ Pro declaratione istaz. lec. distingue. quādoq. q. s. dat se ipsi testatori in arrogationē: quādoq. extraneo pri mo casu aut aī testamētū: aut post testamētuz primo casu reperitur in arrogationem tpe mortis patris r. erit suus heres patri. Sed si queratur an sit suus heres impuberi cui est substitut⁹ distingue. aut reperitur sui iuris tēpore mortis ipuberis r. erit suus. aut reperitur in arrogatione alterius r. nō

lare p̄tocol lū: cōditio in strumento. r. q. instrumen tū cācellatuz p̄bet oli ob ligationez r. satisfactiōez. ponit ēt bar. in. l. acta. de re iudi. r. ad bar. hic adde bal. l. i. nostrā in. ij. col. C. de testa. ¶ Cādens su it. vide no. i. l. q. tabulas ff. d. fur. r. qd̄ ibi dicit. r. qd̄ no. Bart. in auē. cassa. C. de sacro fan. ec. r. hoc seq̄ bal. in. l. ma. trē. i. ij. col. C. de test. r. bar. i. l. labeo ad fi. §. d. pa. r. ibi dicit. ¶ De here. di. instituen. f. Rubrica. q. Uit testa tur. §. fnaūt. d̄z sub itelligi. r. it̄d facit vtrū cō tract⁹ i scri ptis recipiat suppletionez facti. de quo habetur per bal. in. l. p̄et. ad fi. C. d. fi. istrumē. vbi dicit q. nō al legat no. i. c. cū. p. tabellis de fide instr. vid tñ h̄ no. p. bar. in. l. i. s. ti. i. i. p̄n. r. ibi bal. r. h̄ ē r. bal. in. l. fi. C. de edic. vi ui. r. qd̄ no. i. no. i. c. vndū d̄ rec. nō a lie. bar. tenet Jriū et⁹ qd̄ h̄ i. l. p̄ses. C. d. senten. r. illa sua opti. ē d̄ iu re verior licz ista sit equior r. si velles cā tenere pōt di ci q. snia sup exp̄sis de se est interlocu toria: r. sic d̄ veritate i sui platōe nō re quirat tātā so lēnitatē q̄tā diffinitiuā cū possit ēt sine scriptis p̄fer ri dūmō re. dicat ad scri pturā. vt no. i. l. ij. ff. d̄ ap pel. r. sic i ca su p̄dicto p̄su maf plus a ctum r. min⁹ vel nihil scri ptuz vt h̄ d̄ q. iij

rim. Itē ga
ita fauere de
bem. vt res
poti. valeat
q̄s percat. l.
quoties. d. v̄
bo. obli. r. d
hoc hic vide
per Jmol. su
stinentē vtrā
q̄ opi.

erit suus. Si vero tempore mortis testatoris nō reperitur in ptāte nemini erit suus: vt hic fm secundam lecturam. r. l. si sub conditione. d. iniuf. testa. Secūdo casu q̄n post testamētum se dedit ad arrogandū: tunc si reperitur in arrogatione tempore mortis efficitur suus. vtrū autē sit suus impuberi distingue eo modo quo. s. dictū est. r. s. de libe. r. posthu. l. filio. §. si. r. l. si quis heres. de iniuf. testa. r. tractat hic in tertia lec. C. Secūdo casu principali q̄n quis dat se in arrogationē extraneo: tūc aut tpe quo cedit dies substitutio nis pupillaris reperit sui iuris vel nō. vt. s. dictū est: r. probatur hic in vltima lec.

Ex. l. sequenti.

CAn testamentū in quo filius ē institutus sub cōditioe casuali irritetur Et an hereditas possit statim adiri. r. quid si est institutus sub cōditioe mixta: r. quid si sub potestatiua quā implere non potuit morte preuent? Et an testamētū sit nullū cuz pater filium instituit in eo q. g. sibi debet cū. g. nihil deberet. Et an etiā valeat si filius su it institutus i re q̄ desit extare: vt quia fuit euicta Et an si relinquatur certa quātitas filio iure isti tutionis: r. filius dicat illā nolle an possit.

Filius quoqz. Suus he res pōt sub

omni cōditioe institui: filius vero sub potestatiua tm: cui si nō paruerit ab hereditate excluditur r. coheres statim potest adire non ex pectato q̄ impleat conditionē. b. d. Primo po nit dictum. Secūdo excipit a dicto. Tertio for mat vnā questionem circa premissa. Quarto illa tionē. Secūda ibi. sed excipiendus. Tertia ibi. sed vtrum. Quarta ibi. r. ideo. C. Op. q. su. nō possit institui sub oī conditione: vt. C. de insti. r. substi. l. si pater. So. intelligas hoc de suo: hoc ē de eo qui potest esse suus: vt nepos r. similes. ita intelligitur prima glo. hic posita. dicam. j. l. pro xi. §. primo. C. Secūdo op. q. filius possit insti tui sub cōditioe casuali: vt. d. l. si pater. de insti. r. substi. Sol. verum est si in defectum conditionis exheredetur: ut ibi secus hic. Et est ratio: quia si cōditio deficiat semp fuit institutus. Et est ratio: quia retro trahitur: ut. l. heres qui de acqui. he re. sed si non esset exheredatus in defectū cōdi tionis aliquo casu possit se reperire preteritum .f. deficiente cōditioe: r. sic testamentū eēt nul lum. C. Tertio opponit de le. iij. §. si sub ea. j. d. contra tabu. So. ibi in filio emancipato qui pōt i stitui sub omni cōditioe: hic in suo. Sed que ē ratio quia filius suus interim dicit nullum r. emā cipatus non habet cōtra tabulas. f. pendente cō ditione. Ly. in. d. l. si pater. querit r. non soluit. Dic q. ratio est: quia pendente conditione sub stitutus hz bo. pos. fm tabu. ut. l. iij. §. si sub con ditione: de contra tabu merito pretor denegat ibi contra tabu. sed filius emancipatus nō pote rat aliter uenire q̄ per d. tabu. ergo rē. sed filius suus dicit nullum ipso iure nec habet necesse pe tere a pretore. unde pretor non pōt denegare ei beneficium qd̄ habet a lege: illud uero quod hz a pretore pōt denegare. C. Oppo. q̄n filius insti tuitur sub cōditioe potestatiua que non potest impleri ultimo uite spiritu: uidetur q. debeat ex heredari ne inueniat se preteritū in ultimo uite spiritu: r. sic testm̄ est nullū: ut. l. inter cetera. de libe. r. posthu. Huius timore dicūt quidā eum debere exheredari. C. In contrariū est veritas: ut. l. si libertus. §. existimo. j. de bo. li. Nec ob. q. reperiat preteritus: quia hoc facto suo contin gūt q. ante ultimum uite spiritū debuit implere.

Samus ad cōuentum dñi Pauli de neapolis. **C**Reintro ad gl. r. opp. r. uidetur q. si instituat sub cōditioe casuali nō irritet testamētū: nā in legitima uidet institutus pure subducto graua mine: ut. l. qm̄ in poribus. C. de inoffi. testa. gl. fatetur contrarium. r. sic dicit hanc. l. esse corre ctam. Ja. de ra. r. guil. tenent cōtrarium. r. ideo dicunt q. q̄nqz instōni adijcitur cōditio que fa cit testamentum subiacere querere: r. tūc illa rei icitur: ita loquitur. l. qm̄ in prioribus. C. de inof fi. testa. ut puta quando p̄ditio erat potestatiua r. per eā filius institut. nimis grauabatur. q̄nqz adijcitur cōditio que reddit testm̄ nullū: vt con ditio casuali: r. tūc nihil immutatur de illo iure nō enim esset fauor filij q. aliquid mutaret: imo eēt odium. Ego teneo istaz glo. r. pluries tenui contrariū consulēdo r. est tex. in. l. sancimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. vbi aliquis fuit ro gatus restituere filio suo post mortē suam. f. ip si us rogati. Constat q. ista est cōditio casuali. poterit enī filius decedere ante institutū r. sic di es fideicommissi nō cederet: r. tūc illa dies vel con ditio subducitur. Dñs Ray. de forli. misit d. pa dua vsqz ad ciuitatem istā. r. ridendo mihi ad il lam. l. q. ibi filius nō erat institut. ideo nihil ad propositū. Respondeo fm ista tēpora quocun qz relicti titulo filius haberet legitimam excludē batur a rumpēdo. vt. l. omni modo in principio de inoffi. testa. r. in auē. d. tri. r. semis. §. i. ideo ni hil ad propositū an esset institutus vel non. so lum hoc est aduertendū vtrum adiectio condi tionis casuali sit reiicienda vel non. Secundo respondebat q. ille. §. est correctus p. auē. ex. cā. r. in corpore vnde sumitur. respōdeo licet glo. h. ibi nō teneat: tamen posito q. sit verum corrigi in hoc q. filius d̄bet habere iure institutiois nec sufficeret relinqui alio titulo in eo quod relin quitur filio nullam imutationem paritur. Est er go ibi casus p. glo. nostra. C. Oppo. dictio etiā: implicat idē in contrario. vt. l. conuenticulā. C. d. epis. r. cleri. l. etiam. j. de leg. i. C. si tu. vel cu. iter ue. l. etiam. sed hic dicitur etiam si cōditioni nō paruerit submotū esse: innuit q. etiam si parue rit esse submotum. Huius contrarij timore glo. legit tribus modis. Primo q. abundat dictio etiam r. est clara. Secundo q. est verū q. innuit idem in contrario: tū intellige si paruerit eē sub motum. f. a testamēto rūpendo. r. fm predicta oportet te ponere q. filius habebat coheredem cuius aditione testamentum p̄firmatur etiam si non pareat cōditioni. potest etiam intelligi quā do filius institutus siue paruerit cōditioni testa mentum est validum siue non paruerit tamē ad huc testamentum dicit validum quo ad presta tionem legatorū ad que tenetur quasi volunta te omiserit ex causa testamenti r. adiuerit ab inte ftato per ti. si quis. omis. cā. testa. r. hoc innuit se quens glo. dum allegat. l. istius tit. C. Tenio ad ver. r. ideo dicitur hic q. potest statim adire nec tenetur expectare cōditionis euentum. Contra cum dubitatur de viribus testamenti non potest hereditas adiri: vt. l. sed r. si de sua. j. de acq. he re. sed hic est dubium an pater decedat testatus vel non ergo rē. vt. s. ti. ij. l. penultima. Huius timore sunt hic tres lec. prima q. hic in ver. cum r. si patrem: mutet casum r. loquitur quan do filius est institutus sub conditione casuali v̄ mixta: tunc enim extraneus institut. coheres sta tim potest adire filio approbante testamētū p. l. filio. s. ti. ij. sed certe ibi non aditur de iure ci

a s. Trusquo
q. qm̄ in
porib. ad b
Bar. in. l. si
pater. C. de i
stitu. r. substi.
sub con. fac.
r. ibi dixi.
b. C. Ego te
neco. ADDG
q. ipse p̄m̄
cōsuluit cōf
lio. xij. inci
piēte ex facto
p̄posito r. an
ge. cōflio. c.
xx. incipie
te d. atonia quā
dā blasij r. gl.
hic sequit. ē
ipse bar. in. l.
si pater. C. d
insti. r. substi.
r. ibi sal. io. d
imo. hic sed
melius hunc
articulum ex
plicat. l. l. h. j.
de p̄di insti.
in. xij. col. in
v̄. circa ca
suali. Jde vo
luit pau. d. ca
stro i. d. l. si
pater vbi vi
cit q. totus
mūd. seruat
opi. barto. r.
null. respō.
det bene ad
d. §. cum aut
q. p. c. opi.
p̄firmat te
stamēta p. p̄
riā subuerti
tur eādē opi.
tenuit ange.
cōflio. xvi.
incipie vi
uianus d. mō
te r. bal. cōf.
lxxij. ij. volu.

uili: sed de iure priorio petitur bo. pos. Secundo modo intelligitur iste ver. cum et si patrem hoc modo si antecedes predictum est verum: ergo dubitaretur de viribus testamenti: et tunc sequeretur ista conclusio quod expectari deberet. et ista est bona lec. Tertia lec. est ut loquatur quando filius non habuit coheredem. tunc adde ad glo. sic vel dic fecerit quando non habuit coheredem vel substitutum: et hec est tertia lec. dicit glo. et dic expectare debet filius ut possit succedere ab intestato: dicit glo. usque ad finem vite ipsius quando non potest impleri ultimo vite spiritu. quidam habent in glo. testator sed debet esse vacat dicit glo. vel pro mortem quando potest impleri ultimo vite spiritu.

Quero quid si filius est institutus sub conditione mixta. Glo. super verbo constat. ponit opi. verum est quod testator est nullum in ista tempora eo ipso quod filius instituitur sub conditione que non est in eius potestate: ut. l. si pater. C. de insti. et substi. **Quero** quid si erat institutus sub conditione potestativa: tamen morte preventus non potuit implere. respondeo satis est quod conditio verisimiliter fuit potestativa: ut. j. e. l. §. sed et si filio. hodie vero ut dixi omne gravamen subducitur: ut. l. quoniam. et. l. omnino. et. l. sancimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. et si fuerit ei relictum minus legitima illud suppletur: ut dictis legibus. hodie vero debet habere iure institutionis: ut in au. et. ut cum de ap. cog. §. aliis quoque capitulum. **Quero** quid si pater instituit filium in aliqua re que non extabat. exemplum instituo filium meum in eo quod mihi debet sempronius: cum sempronius in veritate nihil deberet. respondeo testamentum est nullum. quia in nihilo est institutus: ut. l. si sit §. i. de leg. i. coniuncta. l. omnino. C. de inoffi. testa. ita sentit. glo. in. l. iij. §. sed utrum. in. §. de mino. **Item** quero quid si instituitur in re que extat tempore testamenti: sed postea evincitur vel esse desit. respondeo in re que postea evincitur habemus casum in. l. sancimus. §. i. §. inoffi. testa. et ibi Guil. addit rationem. res enim aliena illo casu relinquatur a patre filio. aut ergo pater sciebat et valet legatum. aut ignorabat et idez cum relinquatur coniuncte persone: ut. l. cum alienaz C. de lega. **Sed** posset esse tertius casus. si quod testator credebat rem esse suam: et voluit heredem institutum uniuersaliter non teneri de euictione. tamen. l. sancimus indistincte dicit testamentum esse validum et filio debere legitimam: quod ab initio relicto erat aliquod. et per hoc apparet responsum ad id quod querebatur de re que esse desit.

Quero si filio relinquatur iure institutionis certa quantitas: et filius dicat se nolle illam quantitatem: sed dicat se velle quantum est valor ipsius in bonis defuncti: an audiatur. Guil. in dicta. l. sancimus. determinat quod sic: per. §. repletionem. j. e. l. per au. de trien. et semis. §. i. col. iij. dum tamen non possit dicere se velle tantam partem in qualibet re: sed debet habere in aliqua re arbitrio boni viri: ut. C. quando et qui. quar. pars debet. l. iij. et. l. non amplius. §. si. cum. l. sequenti. j. de leg. i. **Alia** circa materiam legis nostre dicit ut. l. si pater. C. de insti. et substi. p. glo. et doc.

Sueto. Condicio dicitur potestativa vel non nisi id quod frequenter accidit. h. d. **Quero** que est ista generalis distinctio. respondeo illa que frequentius accidit: ut in glo.

Ex. §. sequenti.
An substitutus filio instituto sub conditione que potest impleri ultimo vite spiritu possit ad-

mitti in vita statuendo terminum filio. j. que impleat conditionem. Et qualiter quod desinat posse.

Sed et si filio. Sub conditione potestativa que potest impleri ultimo vite spiritu viuo filio non admittitur substitutus: nisi in ea dies fuerit adiectus secus si in ultimo vite spiritu impleri non potest hoc dicit cum princi. l. sequen. **Oppo.** extra glo. de. l. si filius a patre. §. §. libe. et posthu. So. ut ibi dixi. **Oppo.** secundo quod licet conditio potestativa possit impleri ultimo vite spiritu: tamen substitutus potest admitti in vita. nam statuatur certum tempus heredi infra quod si non implet habeatur pro defecta: ut. l. si quis instituat. j. e. Ultramon. fatentur contrarium. **Ly.** ponit in. l. si pater. C. de insti. et substi. quod videtur contra istum tex. ubi dicit substitutum non posse admitti in vita filij: propter quod dico quod ad petitionem substituti vel sequentium in gradu non potest statui certus terminus filio: ut hic. sed ad petitionem creditorum sic: ut in contrario. facit. l. i. §. sane. j. de suc. edi. **Vides** ergo ex hac. l. quod illud quod potest quis non dicitur desinere posse nisi cum moritur. habeo ergo tractare hic quando dicatur desinere posse. qualiter autem posse dicatur dixi in. l. gallus. in princi. et. l. i. §. inius. testamenti. **Ad** quam declarationem est sciendum quod posse definit quis multis modis. quandoque ex persona eius qui debet facere. quandoque ex tempore in quo debet fieri. quandoque ex materia ex qua debet fieri. quandoque ex persona eius in quem debet impleri. **Primo** si definit quod potest ex persona eius qui debet facere: et tunc procedat distinctio huius. l. aut est conditio potestativa que potest impleri ultimo vite spiritu et non desinit posse in vita: sed demum post mortem. **Aut** non potest impleri ultimo vite spiritu et definit posse in vita: sed tunc cum est in articulo mortis et sic in hac. l. non considerat aliud per quod desinat posse nisi persona que debet implere. **Secundo** definit esse quandoque ex tempore in quo debet impleri. si enim est limitatum tempus certum ab homine: vel a lege illo elapso definit posse fieri. quando limitatur ab homine est expressum in hac. l. sed si in conditione. in princi. et de verbo. obliga. l. in illa. cum similibus. **An** autem tempus possit apponi a iudice. dixi. §. in precedentii contrario. **An** autem a lege hic intelligitur tempus. aduerte: quandoque conditio potestativa adijcitur in ultima voluntate: quandoque in dispositione inter viuos. **Primo** casu aut adijcitur institutioni heredis: et nullum tempus habet limitatum ut hic. **Ideo** expectatur tempus mortis nisi per iudicem aliud statuatur: ut dixi. aut adijcitur legato: et tunc habet tempus limitatum infra quod impleatur cum primum potest: alias est desinata conditio: ut. l. hec conditio. de condi. et demon. **Et** istam differentiam inter institutionem et legatum ponit glo. in. l. si quis instituat. j. e. et ibi dicam in contractibus vero inter viuos dicit quandoque incipit a precedenti dispositione: et tunc intelligitur tempus limitatum si illud non feceris quoad constituatur in mora facienda si non habet precedentem dispositionem intelligitur quo ad desierit posse fieri: ut. l. ita stipulatus de verbo. obliga. **Iuxta** predicta quero quid si in sententia iudicis: vel in statuto dicatur quod condemnatur propter tale delictum in centum: et si soluere non potuerit vel non soluerit amputetur sibi pes. quando dicatur illa conditio completa si soluere non potuerit: vtrum adaptabimus leges

m. C. ad trebel. et i. repe. c. si pater i. fi. col. de testa. in vi. aliquid p. bar. i. l. ij. C. qñ et qui. quar. par. li. f. et p. bal. l. magis puto. §. ne passim. §. de reb. co. ADDE post dicta apostil. la videndus oio bal. p. f. ccccl. i. ij. vo lu. et pe. d. an eba. cōfiliō. cxxvii.

c Sed et si filio. pmo casu. vide bal. no. in. l. si pater i. v. q. C. de insti. et substi.

d Quid si et cetera. Uide in simili qd no. Bar. i. l. ceteris simis. §. si. de v. ob. et mihi videf q hoc dicit. dat. Bar. in. l. no solū. §. morte in pe. col. de ope. no. nū. et ibi Jmol. et bal. hoc dicit et intelligit illud no posse arbitrio iudicis. aliter ipe.

a Aliqua re vide Bal. i. d. l. scimus. i. prin. circa si. ADDE bal. consi. xij. iij. volu.

b Per. §. repletionem. An filij possit nolle cape illa quantitates et cape tñ d bonis. Ad not. in. l. marcell. §. ref. q. ad trebel. p. Bal. in. l. sci m. in. p. l. C. d. inoffi. test. p. ang. in. l. si pater. i. ante pe. col. C. de insti. et substi. sub condi. fac. p. Jo. an. et a lios in. c. rai. nald. d. test. p. ia. de bel. i. §. quā ob rē. in au. de re. si. et ea q. pa. p. cf. in au. res que in fi. C. cōia d. le. et in. l. filium que habētez. i. ij. col. C. fa. mi. ber. et ibi p. bal. in. xij. col. cū se. p. ia. co. bu. et bal. i. l. ij. C. ad. l. fal. p. bal. i. cō filio. clxxv. et i. p. filio. cvij. icip. circa ius municipale. i. iij. dubio. p. ang. et imol. in. l. i. quartā j. ad. l. fal. p. bal. l. i. iube.

videtur loq in. l. quicūq; in pe. col. C. de ser. fugi. r adde bald. in. l. acceptā in vlti. colū. C. de vltur. r in. l. qd seruo ff. de condi. ob cas. an au tē dicat posse solvere si habeat fideiussorē p eo pmittentem adeo qd sit relaxand. vide qd no. Bar. l. l. nemo du bitat. p illuz rex. j. d. reg. iur. in. l. i. j. d. cust. reo. l. sta tuliberos. §. si qd sic acce pit. vbi tex. no. j. de sta tuliber. r in. l. itē liberatus §. i. ff. q. mo. pig. vel hyp. sol. r hic ad ang. r Imo. in. l. i. ff. de in iusto testam. Bar. in. l. i. alias si. i. ff. b. penu. leg. et vid bal. in. l. i. i. viij. q. C. de isti. r sub. sti. quid si sta turū vel sen tetia dicat qd si soluet non poterit infra mēsem rē. r cōstat an mē sem qd suo nihil by. vid Bal. in. l. i. si qd id qd. §. i. seruos. §. de turidi. om. iudi.

que loquuntur de contractibus: an leges que lo quuntur de vltimis voluntatibus: cogitabit. Ad predicta facit extra de rescrip. c. sciscitatus. vbi illa clausula si talis adesse non poterit: intell gitur scilicet tūc cum cā agitatur. r sic habes tē pus limitatum a lege. Tertio dixi qd posse desi nit ex materia ex qua debet aliquid fieri. Juxta quod est aduertendū qd qūq; materia ex qua de bet aliquid fieri in dīspōitōe sumitur stricte. ex emplū in. l. qd seruus. §. de condi. ob cau. vbi de bet intelligi qd nō potest repeti donec matrimo niū pōt sibi ex eisdē spōsalib^o ecce materia stri cta: r sic mutatiōe ptingēte: hē illis spōsalib^o dī solutis definit posse fieri r daf repetitio. casus ē in. l. stipulationē. r. l. sequen. que incipit r l. s. d. iure do. qūq; assumitur large: vt quo ad titū con traxerit matrimoniū. r tunc definit posse fieri cū spes nuptiarum defecerit: vt in auē. cui relictum C. de indic. vidu. r in corpore vnde sumitur. Si vero materia ex qua esset generalissima: vt si. r. d. dit in genere: tunc ex parte materie non potest: desinere posse: quia genus perire non potest: vt .l. incendium. C. si cer. pera. r. l. in ratione. §. in certe. j. ad. l. fal. Quarto dixi qd definit posse fieri ex persona in quam deberet impleri: vt si d cem ticio dederis: licet enim ex parte tua nō pos sit deficere in vita: nec ex parte materie: quia i ge nere. tū ex parte ticij potest deficere: quia potest ante mori: vt. l. cū ita. de p. di. r demon. r. §. p xi. ista ergo lex solum respexit an dīnat posse fie ri ex parte eius qui debet facere.

Ed si in cōditione.

Nepotes. Liberi sequentis gradus post filium possunt sub oī cōditione institui. h. d. C. Quero an hec lex itel ligatur si tēpore quo fit testamētū fili^o precedat nepotē: an etiam si nepos teneat primū locum. glo. tenet qd loquitur in nepote quē filius prece dit. tex. s. l. proxi. in prin. videtur facere differen tiam inter filiū r nepotem. Azo in summa de in sti. r substi. tenet idē quod hec glo. r Ly. in. l. si pater. e. ti. tenet idem. C. In contrarium videt j. de suis r legit. l. i. §. sciendū. r ibi hoc tenet gl. idem tenet in. l. iij. §. si sub ea de contra tabu. cō iūcta. l. illud. §. i. eo. titu. ille leges multum vrgēt tamen qd hic dicit glo. est equius r doc. tenent: r ideo vos teneatis.

Solemus. Incapacitas medij tem poris institutionē non viciat. h. d. hoc intelligo quando perdit ciuitatē tantum non libertatem. secus si ciuitatem: vt qd dānatus in metallum: vt. l. interdicit. j. de cōdi. r demon. r ibi dicam.

Seruus. Exemplum est precedentis sumarij. C. Oppo. qd insti tutio vicietur: quia deuenit ad eū casuz a quo nō potest incipere: vt. l. quia ratio. de p. di. insti. So lu. tene vltimam solu. Jo. que est vera.

Si seruum. Si seruus cū libertate institutus redimatur i vita testatoris efficitur necessarius: secus si post mortē. h. d. C. Oppo. de comuni ser. ma. l. i. So lu. hodie aliud esset: circa qd distingue: vt in gl. Ex. §. sequenti.

Clausula cassans r irritans qū operetur.

Sed si eum. Si seruus solus cum libertate istituatur li bertatem recipit a seipso ideo a seipso adimi nō potest. h. d. C. Quero quid est hoc dicere qd li bertatem habet a seipso. Respondeo hoc est qd

libertatis datio confirmatur aditione sui ipsius: nec spectat aditionem alterius. posset ēt dici qd libertas nō est hereditaria: ideo nō dicitur eam capere a testatore: sed hoc non placet vsq; qua q; quia licet libertas non sit proprie in heredi tate nec in bonis testatoris: est tū occasionaliter quia pōt testator dare libertatē: sicut vsufructus formalis non est in bonis dñi: tamen pōt consti tui alteri. C. Sed quero qd est hoc dictum qd a se adimi non pōt sicut a se sibi legari non potest Respon. ademptio requirit confirmationem p aditionem hereditatis sicut legatū. sed si dicere mus istā adēptionē valere non posset adiri here ditas: quia seruus nō potest esse heres sine liber tate: ideo adēptio valere nō potest: vt. l. si ita. §. regula. de libe. r poss. r ex hoc debet intelligi qd hic seruus erat institutus solus sine coherede: vel aditione coheredis posset confirmari adēp tio r valeret: vt. C. s. comuni. §. ma. l. finali. r ita intelligit hic glo. Et istud inducēbā ad illā clau sulam que in testō ponit cassans r irritās omne aliud testm rē. quia oportet qd illa clausula con firmetur aditione ex illo testō: vnde si nō potest adiri illa clausula nihil operatur: vt dicam in. l. si matri. j. de leg. iij. C. Oppo. heredi non potest legari a se ipso: vt. l. legatum. §. i. j. de leg. i. ergo nec libertas potest dari ipsi a se ipso. glosa hic in fine dicit aliud in legato: quia hereditas r lega tum se inuicem nō compatiuntur aliud in liber tate. C. Et si quereretur quare hoc responderet glo. qd libertas non est res hereditaria: declaro: quia si habet hereditatem habet omnia que sūt hereditatis: ideo legari non potest sibi illud qd iam habet: nec pōt obligari ipse sibi: sed li bertas non est in hereditate ideo nō repugnat qd ego relinquam tibi hereditatem r libertatem cum libertas sit in dominio occasionaliter. Op. d. l. senatus. j. de le. i. So. ibi nō habebit a se ipso.

§ seruus. In prima parte p me glo. ponit ca sum. secundo dubitatur quis fuit ille he res qui seruum alienauit post mortem. glo. dicit ille qui esset heres si hec conditio deficeret. hoc non placet: quia pendente conditione: r sic est spes institutionis alius substitutus vel ab intesta to veniens venire nō potest: vt. l. quādū. d. acq. heredi. r cōia de suc. l. ante q. vnde glo. subdit hic qd fuit coheres. istud intellige in coherede q interim est heres insolidum qui erat coniunctus re tantum: vt no. in. l. iij. §. si pars here. pe. dixi in .l. plane. §. si coniuncti. j. de lega. i. alias alienare non posset.

Uo socii. Si hereditatis de late a duobus do minis dies simul cedit: suus vtriq; ne cessarius erit. hoc dicit.

Uotiens. Lex tota pncipa liter diuiditur in duas partes. primo tractat de forma in stitutionis. Secundo de institutionis effectu. se cunda ibi. heredes rē. Prima subdiuiditur: qd primo ponitur quando fuit erratus in corpore. secundo quando in quantitate. tertio quando i ipsa institutione. quarto quando est erratum in appositione persone extrinsece. quinto quando dubitatur de incertitudine institutionis. secun da ibi: sed si non in corpore. tertia ibi: tantundē quarta ibi: sed si cum primū. quinta ibi: si qs no men. Error in corpore viciat institutionem r le gatū. hoc dicit. C. Opp. si appello fratrem meū qui non est nō viciatur dispositio: vt. j. e. l. nemo

a q Trotis. §. sed si non. quarta quinta. Add no. p bald. e Imol. post Bar. in. l. q quartā. i. pn. j. de lega. i. vbi omnino vide. r bar. i auē. qd sine. C. de testa. e in. l. sed cum patrono. ff. d dono. pol. in pma cōsti. di gestori. vbi dicitur qd isti libri debent scribi p litte ras extensa non p signa. Quod autēz dicit hic fal lit in casu. d. auē. qd sine. r fallit in li bris iuris ci uilis. e in cō sti. decret. §. Bar. in. d. auē. qd sine. r Nico. de ne apo. in. l. luti us. de admi tuto. r in. l. lucinius lo. custa. de leg. secūdo. r bar to. hic.

Sed errore. Vide concordantias. f. §. proximo in apostilla. et sic not. hic optima. l. ad excusationem notariorum. et tene meti singul. q. notarius in dubio presumitur errasse non falsum commississe. et adde que dixi post bar. in. l. si quis obreperit. C. de fal. et vide ange. in. l. inter eos. de re iudi. et in. l. iurisgen. tinn. §. qd. fere. de pac. et adde bar. et doc. in. d. au. qd. sine Bal. in. l. ver. buz volo. C. de fidei. et ibi an sillaba possit p. dictione poni et adde ang. in. l. luti. in prin. ff. de sta. mi. Quid in errore in dictione an possit corrigi p. notarium exemplum notarius in originali. et sic i. protocollo non apposuit inductionem in extensione instrumenti sic an possit corrigi certe sic. qd. probon in publi. co instrum. to continetur

§. qui frater glo. hic distinguit et bene qua signa dixi in. l. demonstratio. de condi. et demon.

Ex. §. sequenti.

Si idem sit dicens et scribens: dictum preferat scripto. q. prestat argumentum p. notario: vt si alii ud scribat q. sit dictum potius presumitur p. errorem scripsisse q. falso. Et q. sint note numeri ap. posite in instrum. que viciant instrumentum.

Sed si non in. Error in quantitate continua vel discreta dispositionem non viciat: et quod est dictum preualet ei qd. est scriptum. h. d. De quantitate continua loquitur vsq. ad versu. sed si qd. pro centum: vt puta tertia quarta quinta et similia. de quantitate discreta loquitur versu. sed si quis pro centum: quia omnis numerus est quantitas discreta. C. No. ex principio huius. §. quod probatur error scripture. l. si aliter fuit dictum alii

et pot. q. ipse est talis ad cuius fide recurrit. l. si quis decurio. C. d. fal. ubi modo non mutet substantiam p. id qd. habet in. l. sempronius. de leg. ij. Si autem cu. rededit in publica forma: et ea tradidit partibus et tunc si error est manifestus: q. instrumentum caret inductione vel q. discordat indictio cu. annis dicitur: tunc pot. emendare: q. non censet in effectu tradidisse ex quo ita manifeste cu. im. perfectu. tradidit. si autem error non est sic patet vt q. forte dixit die tertio et debuit dicere die secundo. et tunc secundo et sequitur hic Imo. et p. co. sequens male consuluit Dy. et ista pte. Dy. sequitur do. cardi. in. d. c. inter dilectos. in. v. sed §. in. iij. q. vbi dicit q. error indictmentis est error notarij id non viciat: cu. possit corrigi. et allegat et seq.

ter reperiatur scriptum. C. Secundo no. q. etiam quando id est ille qui dicit et ille qui scribit: dictum preualet scripto: quod est no. C. Tertio lex ponit optimum argumentum ad excusationem notarij: vt si vnum fuerit dictum per contrahentes vel per ipsum notarium dum verba contractu ponebant: et aliter reperiatur scriptum non presumatur factum falso sed errore. nisi ex alijs circumstantijs aliud appareat. C. Ultimo no. q. ille note significantie numeri posite in instrum. instrumentum non viciant. Contra hoc tamen videtur. j. de bono. pos. l. sed cum patrono. §. fi. et C. de testam. au. quod sine. et in corpore vno sumitur. et in prima constitutione. ff. §. pe. et in secunda constitutione. C. circa fi. et de veteri iure enu. l. ij. §. pe. Respon. quedam sunt note q. non sunt in usu: vt quedam littere coglutinate in simul quibus vtuntur quidam notarij pro eorum signis:

tur dicta Bar. in. d. l. si librarius. idem voluit Imo in. c. ex litteris. de fin. instru. et facit qd. voluit bar. in. l. ff. de tab. exhib. et si qd. opponeret de eo qd. voluit Bal. in. l. post diuisionem. C. de iur. et fac. igno. vbi voluit q. si notarius obmittit solennitate incubete officio suo punif. de falso. rfidetur q. loqur q. si fuit obmissa in instrum. et p. thocollo. nos loqur q. in p. thocollo q. pot. ea supplere i. instrum. It. bal. ibi loqur q. obmissa solennitate in restib. et i. inductione vel annis dicitur. et sic no. loq. q. obmissa i. dictione dicitur. et ista pte. etia. sequr Imo. in. l. actoy. de re iudi. vbi remittit se ad Bar. in. d. l. si librari. et p. de. de ancha. in. d. c. inter dilectos facit qd. voluit Imo. an. in. data lib. vi. et qd. no. spe. in. ti. de instru. edi. §. in. strum. v. sed nuq. d. c. secto. et ibi Imo. et qd. voluit archy. xxxv. q. ix. §. l. vbi voluit q. notarius pot. suu. errorem corrigere: et sic illa est communis opi. q. pot. notarius corrigere suum errorem circa solennitate incubete suo officio commissum. et facit q. voluit Ange. in. l. errore. C. de testa. vbi allegat Bar. in. d. l. si librarius. et alleg. Bal. in. suis apostillis: in. d. l. imperator. vbi dicit q. si constat q. est erratum et in quo: tunc pot. corrigere: q. non bz qd. iusta cam. dicitur: aut est erratum q. discordat indictio ab annis et tunc aut vult corrigere illu. errorem ante redditu. instrumentu. p. b. et pot. q. lex ad plenu. confidit de tabellione. l. si qd. decurio. de fal. aut post: et tunc secus: q. notari. fuit? est officio suo. l. iudex postq. de re iudi. §. alibi bald. dixit aut substantia et vis est in tpe: vt in hypobecaria: et tunc non possit corrigi nisi probato errore. aut non est vis in tpe nisi quo ad solennitate instrumenti: et tunc pot. q. aptare instrumentu. ita q. valeat d. iure pertinet ad officiu. tabellionis: vt no. in. c. fraternitatis. de hereti. et si non adaptauit aptare bz. vt no. in. simili in. l. serui elec. de leg. i. no. ob. d. l. iudex postq. q. ibi loqur in. fin. vide bal. in. d. c. inter dilectos vbi allegat illud consilium Dy. §. glo. ibi vbi dicit qd. si notari. dixit in instrum. de indictmente et no. scripsit de qua indictmente sed dimisit spaciu. vacuu. ca. postea scribendi de qua indictmente vtru. viciet instrumentu. vide ibi et p. doc. in. l. si quis ex argentarijs. §. si initiu. in. repeti. de eden. et ad p. dicta facit qd. voluit Bar. in. l. gallus. §. idem credendu. de libe. et posth. dum tractat de ver. et an. possit aliqd. addi et extedi. vide ibi et ad id qd. dicit bar. h. p. illu. ter. q. no. presumit q. notarius scripsit falsu. adde qd. dixit bal. in. l. ij. C. d. fal. vbi dicit q. si notarius erat p. fona fide digna qd. no. admittit ad dicendu. i. strum. falsu. et Tacre. de corneto in. sua. copediola in. viij. rub. q. x. dicit q. si notarius obmissit scribere p. thocollo. in. totu. vel in parte vel substantia vel solennia q. potius presumit q. p. simplicitate q. p. doli et malitia hoc fecerit. c. ad audietia. de p. scrip. vbi habet q. presumit q. notari. fideliter et diligenter exercuerit officiu. et facit q. voluit Bal. in. l. i. C. d. de leg. vbi dicit q. si in instrum. dicit q. oes p. siliarij vniuersitatis iterfuerunt i. illo actu: et re vera certi consiliarij exep. no. interfuerunt q. no. vides notarius scripsisse falsu: id no. est miradu. si Ly. dixit in. l. trasigere. C. d. tra. fac. q. p. macula falsitatis ho. venit ad nihilu. inter hoies: id falsitas non debet p. sumi facilliter imo difficulter. et vides p. bari in. c. accedens. de accusa. satis eni. dicit esse p. batu. p. instrum. statim q. p. ducit: id bz contrariu. p. bari. arg. eius qd. voluit glo. in. l. si tutor. C. de pericu. tu. et glo. in. l. i. C. de testa. mili. et in. l. sup. C. q. mili. no. po. et in. l. creditorem. C. de pigno. acti. et glo. in. l. in. testam. C. de testa. mili. et in. l. ij. C. d. peti. be. redi. et in. l. ij. de errore. aduo. et in. c. p. posuisti. lxxij. di. et in. c. super eo d. testi. cog. et in. c. sicut. el. ij. de iureiura. et in. c. penul. de excep. et in. c. iij. d. p. scrip. et in. c. l. qd. me. cau. et in. c. illud. de p. sump. et in. c. ad falsarioru. de cri. fal. et glo. in. l. i. C. de fide. instru. et iur. bast. ff. li. x. et in. dubio preualet p. batio que fauet instrumento: vt est casus sing. in. l. iul. de manu. ita etia. p. ualet p. sump. que fauet testamento. arg. illius. l. que. ad hoc est elegans. tale eni. presumit instrumentu. quale apparet: et in. p. ma. sui figura. vide q. dixi post bal. in. l. cu. p. batus. C. de fide. instru. et dixit Bald. in. l. fati. aperte. C. de fal. q. quida. notarius fuit codenat. de falso: quia in instrum. addiderat penas et contra illa. opi. Dy. facit ratio: q. potentius est delictu. in. committedo q. in. obmittedo. vt est glo. fi. iuncto. tex. et

duo. vnu. qd. spectat ad notariu. vt anni dicitur: dies: et alie solennitates. sed cu. e. substantia p. ctus. Si eni. est erratu. in eo qd. viciat instrumentu. vt q. deficit indictio. vt in. au. vt p. po. no. impe. in. p. n. et in. au. q. mo. na. ff. leg. in. §. quatu. et in. c. inter dilectos. de fide. instrum. et glo. in. l. generali. C. de tabu. li. xi. poterit corrigi ille error: ne scribentis error no. ceat p. batus. l. si quis in. noie. et l. errore. C. de testa. et hoc si constat de errore. sed si est erratu. et no. constat i. quo: vt q. fuit omiffa dies: et sic fuit erratu. et isto casu notario dicitur se recordari bz. credi: q. officiali. creditur in officio fidi. commissio. l. si quis decurio. C. de fal. l. magis puto. §. ne. tam. ff. de reb. eo. et procedit hoc q. est erratu. obmittedo. sed cu. est erratu. quia posuit vnam. die. vel mensem. cu. deberet ponere aliu. isto casu no. poterit se corrigere: nisi de errore. constet p. testes vel alijs modis. l. q. quid. astringende. de verbo. obli. et hic q. functus est officio suo sicut iudex: vt. l. iudex postq. de re iudi. et sicut testes. et si indictmente. est posita in instrum. to et est erratu. no. viciat instrumentu. vt in. hoc. §. et licet. presumat. dolus in. annis dicitur quando in eis erratur: q. coiter omnes sciunt annos dicitur. id culpa lata vel dolus est eos ignorare. l. late. ff. de ver. signi. sed indictmente. nescitur ab omnibus. ita ideo. pbabilius presumit error i. indictmente. facit ad hoc glo. in. l. si qd. in. fidi. vocabulo. de leg. i. et in. l. pe. ff. de reb. dub. ita formaliter dicit Bar. in. l. si librarius. ff. de reg. iur. quicqd. dicat glo. in. c. inter dilectos de fide. instru. et dicit Bar. in. d. l. si librarius. q. si solennitas no. fuit scripta nec seruata in instrum. to punif. notari. vt falsarius secus si fuit seruata: licet non fuit scripta. et sic per p. dicta patet q. error in indictmente est tollerabilis et excusabilis: vt hic per Dy. et Barto. et facit in. simili qd. voluit Imo. in. c. qualiter. el. ij. de accu. in. glo. vbi dicit q. testis magis debet recordari de p. sionis et loco q. de die. nam error testis in tpe. excusabilis est: vt voluit archy. iij. q. ix. c. nihilominus. et Bal. in. l. p. bartyeri. C. de epis. et cleri. Error. tu. in. annis dicitur no. est tollerabilis. ff. m. Bar. in. d. l. si librarius. sed Buil. de cu. et Bar. l. l. i. perator. d. ita. boni. dicit q. post instrumentu. publicatu. et postq. data est copia parti. no. pot. tabellio suu. errorem corrigere. arg. eius qd. dicimus de teste: et habet in. spec. de instru. edi. §. postremo. ver. sed nuq. quauis bar. i. d. l. si librarius. indistincte velit q. pot. notari. corrigere errorem suu. circa indictmente. Alij dicit q. error q. iuris p. sump. corrigi. vt error indictmentis semp. p. notariu. corrigi pot. secus si no. corrigi. iuris p. sump. q. tunc eet notarius sibi cotrarius. ite q. egparat testi sed testis auctoritate iudicis facta p. sio fide. de veritate pot. corrigere igif. et. Sed ego in. hoc. distinguo sic. aut tabellio no. restituit instrumentu. partibus et pot. tunc illu. corrigere et aptare vt vult vt. l. si qd. decurio. C. de fal. aut restituit instrumentu. i. publica forma: et tunc aut vult corrigere eodem. mo. quo corrigi. lex. et pot. q. habet iuris p. sump. p. se. aut circa aliud circa qd. lex no. presumit: et tunc no. pot. tu. dicit ibi Bal. q. addere pot. q. per errorem obmississet sicut testis. arg. eo. q. no. in. au. de testi. §. q. vero. errorem. aut. partis. tabellio corrigere no. pot. l. ambiguitate. C. de testa. l. illa. institutio. j. eo. et ibi dicit q. pot. addere que per errorem obmississet. sed consuluit Dy. consilio. xxv. q. omiffio indictmentis viciat instrumentu. sed error in computatione no. viciat ex eo q. error in computatione est aliud q. obmissio indictmentis et ideo dicebat idem Bal. in. d. l. imperator. q. si notarius vult corrigere errorem: puta circa indictmentem valet instrumentum: q. indictmentis error non nocet: quia trahit ad computatione certi temporis. i. mensis et diei ergo notarius pot. illu. corrigere: q. idem facit ipse q. lex. et dicit Bald. q. opi. Dy. est verior quia maior est defectus obmissionis q. commissio erroris. l. titus. et l. gallus. §. in. oibus. de libe. et posthu. et l. Bal. ibi ita dicit tu. p. riu. dixit in. d. l. i. q. notari. pot. adere instrumentu. illud qd. obmississet. et idem Bal. in. rub. C. de fi. instru. in. fr. col. in. v. sed pone q. tabellio i. libre. uatura. que vide oino vbi distinguit in ista materia. put. §. sed idem Bal. in. l. cu. p. poneb. af. ff. d. iudi. dixit circa istuz. passu. q. aut notari. vult em. dare errorem no. mutata substantia act. et pot. l. act. vba. ff. de regu. iur. sed si mutado substantia: et tunc aut nodu. rededit cotractu. in publica formam

ibi dixi in. l. auriliu. d. mi no. sed video q error si ex prima & co. mittit a notario e. tolle. rabilior & p. corrigi vt b. & per bar. in d. l. si librari us. ergo mul to magis si omittat idi. ctio: q. e. er. ror consistens in omittendo. Et istud di. ctum solet al legari q si no tari in testō vel in instrō aliqd obmit tit vel scribit aliter qz con trahentes di. gerint poti? presumit per errorez illud facere vt cui ter pena falsi ipse notari? qz falsum fa bricare. Ad idē facit vtz spec. in ti. de instru. edi. s. restat circa si nē. & i. s. seq. p. 303. an. & Anto. d. bu. in. c. cū s. de pigno. facit glo. in. l. eius qui in puici am. in ver. d. functi. & ibi bar. s. si cer. pe. vbi si no tarius dicit i instrō titi? si lius & heres sempronij q sempronij sit mortu? ne no tari? videat appouisse fal sūz in instrō d. subaudiri verbū quon dam: hoc est filius quōdā sempronij. C. Nihil pro bant. Facit qd habet in l. ij. s. pe. C. de vete. iur. enu. Bal. tñ hic limitauit istū dictū. & i d. auē. qd si ne. d. testa. vt pcedat solū i testō in scri ptio: sec? in nūcupatio redacto ad scripturaz p notas visita. ta: qz lz ex ta li scriptura n̄ assumat pro batio: tñ va. let testm̄ ex se sicut valeret si nulla scri ptura eēt p se eta. & sequit 3mo. in hoc

sicut faciūt amātes qui portant quasdam litteras in quibus cōtinet nomē domine que nō possūt legi nisi a scientibus & ille littere nihil probant? vt. l. sed cū patrono: in fine de bo. pos. Quedam sunt littere & note q̄ sunt in cōmuni vsu vt. v. pro quinqz. & x. p. decē. & similes. & he littere pbāt vt hoc. s. fallit in casibus in quib? lex specialiter disponit: vt scribas extēse & nō p figuras litteraz vt in legibus. s. in cōtrariū allegatis. Notas autē significantes numerū ponit hu. sub littera. d. q̄ busdam ex illis signis non vtimur.

Ex. s. sequenti. C. Quādo destinatum fieri non sit intelligit p errorem omissum ideo vitat.

Tantundem. Error in conditio ne quā quis desti nauit inserere institutionem viciat. hoc dicit i s. sed si sub cōditiōe. si habetis litteraz nollet di. cas q̄ mutat casum. nā cōtrariū loquitur quā do volens addere: cōditiōe nō addit: hic quā do volens addere addidit. C. Oppo. C. de in sti. & substi. l. pe. & j. de leg. ij. l. cū pater. s. fi. glo. dat plures solu. prima q̄ nō habet p istituto s; q̄ destinauit Alij dicunt q̄ ibi destinauit tñ in animo. hic expresse. By. dicit q̄ erit institutus nō pure nec fm q̄ scriptum est: sed s; q̄ testator destinauit. Tu dicas quādoqz q̄ destinauit adij cere cōditiōem et hoc expresse. quādoqz autē venit ad actū perficiēdi testamētū per errorem illud omittit: tūc institutio viciatur. hoc est casus hic. simile in cōtractibus inter viuos: vt. l. ita sti pulatus. in prin. & ibi dixi. j. de ver. ob. quādoqz testator nō dixit se expresse cōditiōe: tūc cū institutiōe faceret licet postea tunc si omittat dispositiō nō viciatur: vt. l. pe. C. d. in sti. & substi. & l. cū pater. s. fi. j. de leg. ij. & l. ij. s. e. ratio ap. paret: quia in primo casu destinauit facere dispo sitionem & institutiōe cōditiōnalē qd non fecit postea. & sic errauit in substantia instōnis: vt. l. i. s. si quis simpliciter. j. de ver. obli. C. In secun do casu non destinauit facere institutiōe con ditiōnalē: & sic in substantia instōnis nō errauit. sed in. v. idem tractat: teneo opi. By. q̄ itel ligitur substitutio fm q̄ testator dixit nō fm q̄ notari? scripsit. nō enī errauit testator s; scribens & error scribētis n̄ viciat testm̄ i aliquo: vt. C. d. te sta. l. error. C. Altiō nota singulariter q̄ error pbatur? qm̄ in tractatu de faciendo testamētuz vel contractum aliquid exprimit postea aliud ē factum. nam intelligitur per errorez: vt hic d̄ eo qui destinauit cōditiōem inserere qd de neces sitate intelligitur ante cū de testamento faciēdo tractauit. postea sequitur & nō addidit. l. tūc cū testm̄ faciebat. idem probat. j. prox. s. quod in tellige: vt dixi in. l. si quis in fundi vocabulo. j. d. le. i. plenius in. l. si ita stipulatus. s. grifogonus. j. de verbo. obli.

Sed si cum primuz. Per sona instōni adiecta per errorem heres non erit. b. d. C. No. id quod dixi in precedenti. s. q̄ si in tra ctatu vnū est deliberatum & aliud postea factuz presumit per errorem & nō simulate factum.

Si quis nomen. Sufficit he redē demon strari aliter q̄ nomine proprio. b. d.

Si quis ita dixerit. Suffi cit per sonas esse certas licet distributio portionū ex fu turo euentu dependeat. b. d.

Heredes. Hic incipit secunda pars principalis que tractat d̄ institutionis effectu & p instrumentum succedit in ius defuncti & plures in dubio intelliguntur equaliter instituti. b. d.

Ex. s. sequenti. C. Institutus in re certa cū hoc q̄ plus petere nō possit nullo alio herede instituto non habet loco heredis vniuersalis. Sed si testator vnum instituerit heredem in certa re: & aliū vniuersalē q̄ erat mortuus & testator putabat viuere: vel de cessit anteq̄ adiret: ramen instituit in certa re ha bebūt totum. Si autem testator adiecerit q̄ am plius petere non posset: an tunc habebit totum vide in fi.

Si duo. Plures instituti in re certa: diuidūt sibi hereditatē equa liter: nisi testator manifestissime aliū voluit. b. d. C. Principuz huius. s. declarabo. j. l. prox. si nē vero nota dum dicit si modo voluntas patris fa. manifestissime nō refragatur. Ex quo dico q̄ si testator instituit te heredē in fundo: & adiecit q̄ plus de bonis suis petere non possis: q̄ licet non sit alius heres institutus in testamento: tñ n̄ eris insolidū institutus: quia volūtas testatoris tibi manifestissime refragatur vt hic. sed reduce tur res ad cām intestati: quod probō primo p hunc tex. secundo per rationē: quādo ex verbis testatoris colligit perplexitas seu repugnantia institutio viciatur: vt. l. si ticius. de cōdi. insti. sed hic est huiusmodi. voluit enim ipsū esse heredē in fundo: & non habere plus qd est impossibile nullo alio existente herede: quia ius nostrum nō patit & c. vt. l. ius nostrū. de re. iur. C. Preterea sicut institutio facta in fundo presumitur facta i toto: ita seruo instituto simpliciter presumit in stitutus cū libertate: vt. l. cū quidam. s. i. C. d. ne cessa. seruis heredi. insti. sed si testator expres sit contrariū q̄ eū institueret sine libertate non erit liber: vt. j. e. l. nota. s. fi. & in sti. de here. insti. in prin. & viciabitur institutio: vt. l. qz ratio. j. de condi. insti. ita in pposito qm̄ adiecit q̄ plus pe tere nō possit: nō videtur institut? in totū & insti tutio viciabitur. probat etiam p. l. pe. s. d̄ iniut. testa. & de libe. & post. l. si posthumus. ver. nam & cum duobus. nam ibi testator dando substitutū in parte videt. phibere ius accrescendi & rupta illa substitutione rumpit testamentum in totum vt dixi in. d. l. pe. pro hoc facit: quia testator po test probibere ius accrescendi: vt no. in. l. domi nus. s. quoties. s. de vsufr. coniuncta glo. in vna solutione. C. Restat respōdere ad ea que possūt allegari in cōtrariū & hic est finis. Hadamus ad conuētū domini Baldi. C. Et primo cōtra hoc videtur casus. j. e. l. si ita quis heres institut? fue rit excepto fundo: vbi exceptio nil operat: ita & illa verba: & plus petere non possis: nihil debēt operari. C. Et ad istum tex. potest respōderi vt sit sensus q̄ duo instituti sint heredes equis par tibus: nisi voluntas testatoris manifestissime re fragatur: quia tunc quando voluntas testatoris refragatur essent heredes ex disparibus partib? nō autem q̄ res deducatur ad cām intestati. re spondeo primo iste intellectus nō est bonus. nā in distributione partū nō est necessaria manife stissima voluntas defuncti. sufficit enim qualiter cūqz de mente appareat: etiā si in testamento ali ter sit scriptuz. s. e. l. s. i. sed hic requirit manife stissima voluntas defuncti ad hoc q̄ res deduca tur ad cām intestati: & hoc etiam ē probatuz. s. alijs rationibus. Ad. l. si ita quis. r̄ideo: ibi dicit

S. facit q̄ vo luit idē bal. in. d. auē. q̄ sine dū dicit satis eē si vñ tato mō scri. bas. itē qz cō suctudini est standū. d. l. s; si cū patrono s. fi. & ang. b. C. Tantundē error pbat No. qualiter pbet error qz si primo tractatum ē vt res sic aga tur & postea aliter actū ē presumit er. ror. facit. l. si finita in pn. cū ibi no. ma xime p imo. d. vā. insect. & dixi p bar. in. l. ita stipu lat. i. iij. col. de v. obli. et scripsi l. i. itē s. fi. s. d̄ pac. & omio vide glo. no. & ibi Bar. in. l. cū pponref. d̄ leg. iij. quā al legat p no. i. l. si librariuf ad fi. de reg. iur. & ad itel lectū et qd b no. Bari. et ibi an sit vez vide 3mo. i d. l. cū ppo. neretur. C. Si qz ita. ADDE q̄ pau. de ca. re fert q̄ bal. s; p glo. i s; bo beres dicit q̄ si accusat vel ingratur aliqz q̄ occi derit boiem ignotū cui? nomē ignora tur & qz eēt & vnde esset q̄ procedat accusatio vel ingratia du. mō de corpo re occisi sit certū: qz ius. ficit certū do illa q̄ ma leficiū sit cō. missū & dicit pau. habuif. se d̄ facto bo non. & q̄ iu. dices p̄ctis allegabāt di ctū bal. bic. C. Si duo: cām intestati Et hāc etiā sentētā q̄ il lo cū succel sio reducat ad cām inte stati firmat p istū tex. s. r̄. cis. tigr. i. cō filio suo icap. iaco. allegat

etia. d. l. pe. d. in ius. testa. z. l. posthum. alleg. z. habetur p. bar. in cōsi. incip. mathiol. gra tioli. An ille in stitit. d. hac materia vid. plene p. ang. in cōsi. suis videlicet i. cō. hio suo. ccc. ix. z. hac con clusionē tenz saly. i. l. quo tiens. C. e. et. Imo. in. s. si ex fūdo. s. e. i. repe. quam pōit. j. e. i. fi. ti. z. iō dicit saly. in. l. san cum. in. pri. C. d. ioffi. te. q. testator si poterit phi bere petitiō nē suplemē. ti legitime. z. de hoc vico q. ex. i. s. ceterz. i. auē. vt cum d. ap pel. cogno. z. an possit ius accrescēdi p. biberi. vide aliqd. p. bal. i. l. i. l. r. col. C. qn. nō pe. tē. par. z. pte ne ibi in. rix. q. z. an phibi tus a iure ac crescēdi vid. atur eē phi bitus a suc cessione inte stati. vid. bal. post glo. in. l. i. C. de testa. insti. z. ang. ibi ponit ma teriā d. q. h. f. an testator possit phibē ius accrescē di. z. p. bal. i. l. quotiens. C. e. circa. f. col. vbi limi tat i. casu. d. s. ceterū. no. per bar. i. d. consilio inci pi. mathiol. z. ang. i. p. fi. c. l. iij. cū quo p. cordat saly. i. l. quotiens C. e. sed imo. eū repbēdit i. d. s. si ex fū do. z. i. c. ray nuti. z. vid. bal. i. l. fi. q. s. ita instituat si legitim. j. eo. z. fede. d. fen. in cōsilio cxxi. z. no. p. saly. j. l. i. C. qn. nō peten. par. in. vij. q. z. et p. ang. in. l. i. C. de test. mil. z.

q. sit heres exceptio fundi. q. d. omnia alia tibi do: excepto fundo que nō do. que verba impor tant vt expressa concessione defuncti nō habeat quod aut nō accrescit sibi hoc nō phibuit testa tor manifeste. vel dic i bi precessit institutio sim plex z sequit illō excepto fundo qd continet adē ptionez fundi: sed sibi ipsi a se ipso adimi nō po test: vt. s. e. l. sed si in cōditione. in fi. ergo zc. sed in questione pposita nūq. dedit: nisi rem certaz z prohibuit eū plus petere vel habere. C. Secū do ob. dicte determinatiōi q. nemo potest face re q. leges nō habent locū in suo testō: vt. l. ne mo pōt. j. de leg. i. respon. quedā sunt que depē dent ex volūtate defuncti expressa: vel presūpta z in his potest facere testator quod vult expmen do suam voluntatē. vt. s. probatū est in iure ac crescēdi: z in libertate que tacite sequitur seruū institutum. z pbatur. j. de cōdi. z demō. l. in con ditione. in pn. s. i. vbi leges que dicūt q. cōditio q. tacite inest nil operat: procedūt nisi de volun tate defuncti aliud appareat. hoc ēt probat in hoc. s. z ita loq. tur lex nostra. sed in solēnitatib. z in alijs que nō dependēt ex volūtate defuncti nemo pōt facere q. leges nō habēt locum in suo testamēto. C. Tertio ob. q. dicta vba: z plus pe tere nō possit zc. vidētur adiecta fauore institu ti. ergo alio instituto nō existēte nil operat: vt. l. peto in pn. j. de leg. ij. respondeo questio pposita loq. tur solū qn. instituit vnū in re certa z alium vniuersalē heredē nō fecit: tūc enim illa vba: pl. petere nō possit zc. vident adiecta fauore veniē tis ab intestato: vt. d. l. peto. s. idem dicim. si. n. autem aliū heredē instituisse q. defecisset: quid iuris sit: dicā in sequētibz questionib. C. Que ro testator instituit quedā in fundo: nec adiecit q. plus petere nō possit: aliū instituit vniuersali ter qui tpe testamēti erat mortuus: lz testator cre deret eū viuere: vel decessit postea anteq. adiret an ille institutus in fundo sit heres insoluidum. Hic def. q. nō: quia alio instituto vniuersaliter ha betur loco legatarij: vt. l. quotiēs. C. e. z no. s. e. l. i. s. si ex fūdo. C. Preterea lz ille sit mortuus tū quia testator putabat eū viuere debet habere perinde ac si viueret: vt. l. quo loco. j. e. Lōtrari um credo q. ille habeat totū iure accrescēdi. naz licet testator dederit aliū heredē vniuersalez nō est manifestissima volūtas eius q. pl. petere nō possit si portio illius deficiat: ergo habebit. arg. l. similes. de testa. mili. z. l. ex militari. s. fi. cuz. l. sequē. e. ti. Et hoc tenet Duil. de cu. s. de cōdi. inde. l. seruo. C. Sed cōtra predicta facit s. de i. ius. testa. l. penul. vbi nō fuit manifestissima testa toris voluntas. solū enim phibet accrescere dā do substitutū sicut hic dādo coheredem: tamen ibi nō accrescit. sed totū reducitur ad cām inte stati. respondeo ibi substitutio rūpis ex cā prete ritiōis z voluntas legis est manifestissima: ideo posthumus rūpit: vt sibi locū faciat z sibi rem d ducat ad cām intestati: vt. l. nā z fi. in fi. s. de in ius. testa. dixi in. d. l. pe. C. Sed quero qd si testa tor adiecesset q. talis institutus ex fūdo plus pe tere vel habere nō possit: an hoc casu herede in stituto deficiēte sibi accrescit. respondeo dicta v ba q. plus petere vel habere nō possit: videntur referri. l. rebus sic se habentibus prout testator disposuit. argu. l. qd seruus. s. de cōdi. ob. cau. z. l. fi. s. itē quest. s. de condi. inde. vide. l. paulo calimacho. s. i. j. de leg. iij. Sed si heredis institu tio deficeret: tūc dicta verba nō vident opera ri: vt. l. paulo calimacho. s. i. Et ideo est aduer tendum: quia quādoq. in institutiōe ex re certa

testator adiecit dicta verba: z q. plus petere vel habere nō possit z nullū alium fecit heredē vni uersalē: z tunc sine dubio videtur dixisse illa ver ba fauore venientū ab intestato vt dictum est. z sic res reducitur ad cām intestati. Quāq. testator prouidet sibi instituendo heredē vniuersaliter d eo qui sūm cogitationem defuncti in oēm casum poterat esse heres: vt instituendo hominē iā na tum: z tūc fauore instituti illa verba dicta videā tur: vt. d. l. peto. in prin. j. de le. ij. z intelligeren tur sic plus petere vel habere nō possit instituto adente: vt. d. l. paulo calimacho. s. i. Quando qz testator sibi puidit de aliquo q. etiam sūm cogitationē suā heres non poterat esse. nisi in vno casu tū: vt quia instituit ventrē vxoris sue si pre gnans erat z si ad lucē puenerit: z eo cāu quo p gnans nō esset: z ad lucē non perueniret nihil di sposuit: tūc dicta verba dicuntur dicta fauore in stituti si erit. si non erit fauore venientium ab inte stato: vt. d. l. peto. in prin. s. idem dicim. maxi me quādo testator subiūgit q. vult voluntatez suā valere etiam iure codicillorum: z sic etiā pro uidit venientibus ab intestato.

Ex. s. sequenti.

Dictio postea de necessitate non inducit interuallum.

Si quis ita. Dictio postea nō im pediat diem hereditatis z libertatis simul cedere. hoc dicit. C. No. q. dictio postea non significat de necessitate inter uallum temporis. z sic facit ad questionem nota tam per Dy. s. solu. matri. l. fructus. Et possu mus dicere q. hic non est necesse q. detrahatur dictio postea. nam ē quidam ordo temporis z q. dam ordo nature. ordo temporis patet: de ordi ne nature do exemplum: vt primo est ignis post ea calor non ordine temporis sed nature. ita in proposito primo seruus postea liber postea he res: non ordine temporis sed ordine nature: qa primo persona debet esse habilis q. sit heres: vt l. si queramus. s. de tes. z de iure codicil. l. quidā referunt. q. ergo iuriconsultus dicit q. detraha tur postea. l. quo ad ordinem temporis: quia si mul z semel tempore cedit vtrumq. sed sūm or dinem nature seu intellectus precedit libertas.

Si seruus. Primo ponit questio nem. se cundo determinat duas alias questiones. tertio reassumit primam. secunda ibi: z si quidem. tertia ibi: sed z si pure. C. Oppo. C. de neces. ser. l. cuz. quidā. So lu. ibi loquitur quando nullam mētionem fecit d libertate: hic sic. C. Alterius dicitur hic q. quā do est alienatus vel manumissus possit heres. cōtra. j. de acqui. heredi. l. placet z. l. cuz. propo nas. j. eo. Solu. quidam dicunt q. eum heredez existēte loquitur quando fuit manumissus: vel dicitur alium esse heredem per ipsum seruum. dic tertio q. heres est nomen z ista vera: z vide glo. que incipit voluntariam ibi. Vel dic etiam non manumissus zc. domini doc. dicunt contra rium in. l. cum proponas. C. e. sed damno eos p istum tex. vt plene scripsi in. l. cum fili. j. de le. i.

Alterius. Plures institu bus admittuntur equaliter: vt instituti hoc dicit. hoc intellige q. rum ad hereditatem lz in fundo habebunt partes nominatas: vt. l. ex fa cto. la grande. j. e. Et ita oportet intelligi. s. l. p rima. s. si duo. C. Oppo. j. l. propi. Solu. vt gl. ibi.

p. Imo. in. c. i. in pe. col. d. testa. z p. bal. in repe. l. i. su is. circa vlti. charta. d. lib. z posth. z vi de bal. in re pe. c. si pater de testa. i. vi. charta. xliij. col. z vid. no. p. Imol. ple. ne i. c. raynu ti. de testa. z p. saly. in. l. quotiēs. i. iij. q. C. eo. per imol. i. repe. d. s. si ex fun do. ad fi. ADDE pul chre ro. p. lxxi. z an te stator possit phibere ius accrescēdi vide bal. p. lxxiiij. v. li. b. C. Dicta vi deant. Imo. in repe. s. si ex fūdo. quā pōit. j. e. i. fi. tenet prius. ADDE Quid si istitu tus i re certa q. plus ac. va to hēde vni uersali cui he redi iuctū su it onus ca pelle faciēde z si nō face ret priuatur hereditate in illa hereditas accrescat ipi instituto i re certa: an vō deueniat ad uenientes ab i testato. an vō applicabitur capelle bald. cōsi. ccccxxx vi. iij. li.

Titius. Coniuncti ex re certa habentur pro vno quo ad diuisionem hereditatis faciendam cum alio in futuro. b. d. C. Oppo. j. l. proxi. So. illud pp. co iunctione duorum in eadem re: vt no. s. l. proxi. vltimus scias q. vltimon. videtur dicere q. testator hic apposuit copulam dicendo titius fundi corneliani heres esto: et duo sunt titij illius insule heredes sunt q. quilibet h. tertiam: quia omnes essent coniuncti verbis. Ita dicit L. in. l. fi. C. de impu. et ali. substi. in prima op. qd. no. est verum. nam copula q. cadit inter diuersas orationes no. inducit coniunctionem verbalem: vt. s. qui. mo. vsufruc. ami. l. sicut in annos. s. ij. dica. j. e. l. itez qd. sabinus. dixi plene. i. l. re. coiuncti. j. de lega. iij.

In equalibus. Etia in distributione partium vltimum dictuz preualet. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.
C. De dictione eque et equis portionibus. et coiuncti per nome collectiuu sunt plus coiuncti q. illi q. coniunguntur p. copulam.

Atterdum. Dicitio eque facit vt coiuncti cum disiunctis equaliter admittunt. b. dicit. C. No. diligenter de virtute huius dictionis eque et equis portionibus. C. Secundo not. q. coiuncti per nomen collectiuum sunt plus coiuncti q. illi qui coniunguntur per copulam in eadem oratione. nam hic primus et fratris filij in eadem oratione per copulam sunt coniuncti tamen illi filij no. sunt coniuncti per nomen collectiuum hntur loco vnus nisi esset dicitio eque.

Ex. s. sequenti.
C. Appellatione duarum partium hereditatis veniunt due partes de xij. ideo liberari debet de duabus patribus ex tribus totius.

Paterfa. C. No. q. res est diuisibilis i. infinitas ptes. vt ibi quot voluit. Ad idem. l. si cui. de serui. Itz no. q. res in dubio intelligitur diuidi in duodecim partes. Et per hoc sis cautus in libello et sententijs. si enim petis duas partes dicas de tribus rei totius si enim peteres simpliciter duas partes in dubio intelligitur duas ptes. de. xij. vt hic. nisi aliud appareat. Et si dicis hic loquitur in hereditate certe eo modo quilibet fundus diuiditur: vt. l. quotiens. s. si duo. s. eo. et. C. de lega. l. cum questio. s. si diceres peto duas tertias: vel duas quartas illud est indubitabile: vt. j. e. l. s. fi.

Deniqz. Dicit primo loquitur quando testator legauit vni partem et alteri partem. secundo quando legauit vni totum et alteri partem. tertio quando vni totum et alteri totum. quarto qm pluribus totum et alteri partem. Secunda ibi. sed si excesserit. tertia ibi: sed duos quarta ibi: in alio ver. sed si duos. C. Oppo. ad ver. sed et si excesserit. de. l. cum questio. C. s. leg. multa dicuntur p. solutione huius contrarij. veritas est q. hoc debet intelligi q. hic constat q. testator voluit transire ad dipondiu quod apparet si testator dixisset titium instituo in. xij. vncijs in alijs. vi. instituo semproniu. Et hoc q. dixit in alijs apparet q. voluit ad dipondium transire h. hic i. textu no. declarat. distingue ergo quando qz testator relinquit vni partem et alteri partem in fra. assem: et loquitur hic. s. in prin. Quandoqz relinquit vni totum et alteri totum: et no. est dubiu q. concurrunt: vt hac. l. s. sed et si duos. quandoqz relinquit vni totum et alteri partem: et tuc aut

constat q. illud qd. dabit secundo voluit adimere a primo et statim certo. aut no. constat q. voluit adimere: et ita loquitur ver. sed et si. Aut est dubiu. et tunc est distinguendum. aut primo relinquit partem et postea totum. aut primo totum secundo partem: vt no. in. l. cu. questio. C. de lega. facit qd. dicam. j. ad trebel. l. marcellus. et. l. qui quadraginta. et vide glo. que incipit: ex asse constitutos et. dicit glo. no. quantum ad substantiam rei hereditarie: quia in qualibet vncia erit tantum substantia hereditatis: q. tum erat primo licet habeat pauciores vncias.

Quis ita. C. Oppo. s. l. proxima. vbi illa vba tertia quarta et similia significant modum portionum non ordinem. Respondeo hoc propter precedentia verba. s. prima et secunda: que sunt mere significatiua ordinis. secus si illa verba non essent apposta. sed alia tunc eent modificatiua: vt. s. l. proxima in fine.

Ex. l. sequenti.
C. Quando relatiuum quis vel q. faciat vera relationem non simplicem.

Alianus. Relatiuum quis vel qui: in dubio facit veram relationem non simplicem. b. d. C. Not. quod dixi in sumario facit. l. triplici. s. verbo. signi. C. Oppo. q. facit simplicem relationem non veram: vt. l. dominum. C. de iniur. l. iij. de neg. ge. respondeo de sui natura facit veram vt hic. sed vbi resultaret iniquitas debet intelligi q. faciat simplicem relationem: vt in contrarijs. et in sacra scriptura mulier damnauit que saluauit. quod no. quia facit id ad saluandum dicta testium. C. Ultimo no. glo. super verbo partes in fi. glo. Tu dic q. cum cuiuslibet ex primis reliquit minus: secundo plus: q. hec lex hodie non e. correcta: vt not. per glo. in dicta. l. cum. questio. C. de lega.

De quod sabinus. Dicit incipit tractare aliam materiam quado aliquis est institutus sine patre.

Unde idem. Iste ver. est fortis. casus est q. quosdam instituit ex. xi. vncijs: et duos sine partibus: illa vncia habebunt illi qui sunt scripti sine partibus: et si vnus ex eis repudiat semiunciam omnibus accrescit. hoc dicit. C. Oppo. q. ille solus sine parte scriptus ad illam semiunciam vacante admittatur: vt. l. i. s. si vero quidam ex his. C. s. cadu. tol. Solu. dicit glo. intelligas q. hi duo instituti sine partibus non erant verbis coiuncti. ponendum est ergo q. quilibet erat institutus in diuersis orationibus. Sed contra hoc oppo. s. l. si ita quis heredem. j. e. Glo. soluit optime. Sed op. licet isti non sint coiuncti verbis vt dictum est: sunt tamen coiuncti re: quia ad vnam portionem vocantur Glo. dicit fateor q. sunt coiuncti re inter se: et etiam sunt re coiuncti cum alijs institutis in. xi. et sic omnes admittuntur vt hic in fi. glo. quam vide. istud q. alij sunt coiuncti re est manifestissime falsum. nam distinctio partium facit cessare coniunctionem realem: vt. l. re. coiuncti j. de leg. iij. sed ibi distinctim assignat. xi. vncias. Alij instituti sine partibus vocantur ad vnciam vacantem: et sic non sunt coiuncti re: sed omnes verbis. et intelligebat q. inter institutionem factam de illis qui sunt instituti in. xi. vncijs: et institutionem factam sine partibus est copula ex qua resultaret coniunctio verbalis: quod est falsum manifestis

i Atterdu
s. paterfa. i. infinitas ptes. Adde bal. m. l. codi cillis. s. i. de vsufru. leg. et adde qd. legitur et no. i. l. cu. qd. C. s. de lega. ang. ptra in. l. s. functa de vsufru.

b i Alianus ad saluati. Et hoc sequitur Ro. l. i. in p. s. de ope. non.

i Tem q fabinus. §. sed si. Mo. istum tex. in ver. aliter atq; si ita scri...

sine. nam coniunctio que cadit inter orationes non inducit coniunctionem verbalem: vt. s. q. m. o. v. usufr. amit. l. sicut in annos. §. i. C. de cadu. tol. l. i. §. vbi autē. ibi sermonis vnitas zc. j. de le ga. ij. l. nemo. in pri. z ibi dixi. vnde igitur est hoc q omnibus accrescit. Rū. debemus intelligere q hic nō sunt coniuncti verbis: vt dixi. isti nō sūt coniuncti re cuz primis institutis in. xi. vncijs: vt dixi. nec inter se: licet enī vocētur ad eandē vnciam hoc nō sufficit ad inducendā coniunctionem realē. sed ita demun dicuntur re coniuncti quādo ad eādem portionē vocantur in solidum ex exp̄sa dispositione defuncti: vt. l. i. in fi. z. l. ij. cuz sua glo. z. l. inde neratius. in prin. s. de usufr. accres. Sed isti nō vocantur ex exp̄sa voluntate defun cti: quia eos instituit sine partibus: z sic nō sunt re nec verbis cōiuncti quātum ad ius accrescen di. z hoc vult dicere tex. si bene aduertatur: sed quia portio hereditatis deficiēs accrescit institu tus ideo accrescit omnibus. hoc vult dicere tex. hic dum dicit quantum ad ius accrescēdi accre scit omnibus.

Sed si. Mo. q ille cui reliquuntur reli qua si nihil reperitur nihil ha bebūt. z sic est finis pro hoc mane.

Abinus. Institut' sine par te habebit quod d est ad dipondium. h. d.

Facto. Verba enunciatiua conditionaliter pla ta non inducunt dispōnem. h. d. Dixi plene in. l. ex hac scriptura. j. de dona. Hic ē du plex littera. vna quē nō instituerat: alia quē insti tuerat: z sunt verba testātis: z fm illā posui casū sūmariū. Ad quam op. de. l. ex hac scriptura. j. de do. So. ibi verba enūciatiua proferebantur principaliter pp se: hic incidentur pp aliud: ga conditionaliter. Secundo debes scire q hec lex legitur duobus modis. qdam formāt questionē an seius q dicebatur institut' admittebat z rñ debatur q nō: z fm istaz posui sūmariū. Alij po nūt q fiat qstio i substituto: et illā reprobāt glo. imo dicit substitutū admitti. ad hoc op. p̄ditio d̄ preterito falsa viciat instōnez: vt. l. ij. s. e. ergo h substitutio nō d̄z valere. Solu. dic q hec cōditio

paret ex verbis inferiorib' dū dicit iuxta quātitatē residui. vnde voluit q residuū victorū bonorū testef erga prioratū: z beneficia. z sic non con cessit q possit vni vel pluribus relinquere omnia bona que acquisiuit ex dictis beneficijs: vt iā fecit dicit' prior instituēdo conuētū in quo erat p̄ or qm̄ residuum debuit disponere z distribuere alijs ecclesijs a quibus

erat de futuro. f. si heres non erit lz iplicet aliqō p̄teritū. f. q eū instituerat. simile in. l. cuz tale. §. pe. de p̄di. z de. ad idē op. q illa verba si heres nō erit: debeant intelligi de eo q pōt esse z non vult esse: vt. l. pater seuerinā: in prin. de condi. z demon. lz h ille q dicebat institutus non pōt ad mitti: ergo nec substitutus. So. vt dixi in p̄rio.

Uo loco.

Si iaz mortuo. Ver bator debēt intelligi p̄inde ac si eēt illō qd testa tor putauit. h. d. pulcher casus est. Mo. p glo. in .l. seruo. s. de condi. inde. C. Et no. istud quod dicit glo. q verba obent intelligi prout testator putauit. dixi vobis i. l. quot. §. si. duo. s. e.

Rebatus. C. p. hic di citur q erit li ber z heres. cōtra. j. de vul. z pu. l. qui liberis. §. sub conditione Solu. vt glo. vel dic q ista conditio dependet ex facto testatoris. vñō non faciendo videtur penituisse. hanc. l. cū se. prosequere vt habes in glo.

I quis instituat.

Est difficilis. l. z diuiditur in duas ptes p̄cipales. p̄rio pōit qd pōt facere heres institut' in diē certū vel incertū. scōo qd pōt facere iudex secūda ibi: sed si bonorū possessio. Abinus i pos sessionē p̄dente p̄ditione pōt oīa facere q cura tor dat' p̄sser. h. d. fm verā lecturā. C. p. bo. pos. q petif p̄dēte p̄ditionē nō tribuit ius seu iur is effectū: vt. l. ij. §. si sub p̄ditione. j. de bo. pos. fm tabu. si nō tribuit ius vel iuris effectuz: ergo interiz' nō pōt alienare. Glo. dicit q illud q p mittit alienare referē ad eum q institutus ē in di em certum: z sic habetur vt pure institutus. sed hoc est contra mentē. l. que de vtroq; pariter lo quitur. dic ergo fm Ja. de are. z melius q bono. pos. interi nō tribuit ius. f. ius resistēs in persona heredis: sed interim pōt alienare vt curator da tus bonis z hoc puto verū per. l. i. j. de iure deli be. Sed cōtra hoc facit tex. qui dicit distrahī tan q heres. So. fateor q ē curator distrahī tāq heres: z eodē mō pōt a creditore pueniri h̄z eū

signi. z tex. hic z que in simili dixi in. d. l. ij. z sic verba ista adaptantur ad totum. si ergo non apparet pro quota parte papa voluerit istum posse te stari de bonis ecclesiarum videtur q totū quod ex dictis ecclesijs fuerit per certum veniat referuandum ip̄s ecclesijs: z q remaneamus in di spositione iuris cōis. l. si extraneus. ff. de condi. ob cau. l. si cū dotē. i. p̄n. solu. mari. cū similibus. z illa verba de quibuscūq; bonis non intelligun tur q omnia bona possit relinquere. vnde non intelliguntur de generi bus singulorū: sed de singulis generū. isto modo loquendi vtif glo. i. l. i. in ver. oibus. C. cōi de leg. z in. c. nā cōcupiscētia. de cōsti. z sic papa vo luit q possit testari de bonis cuiuscūq; beneficij: sed non de bonis omni bus oīuz suorū beneficiorū. vide alias rationes ad hunc casum: licet non ad materiā quas posui in. l. demonstratio. in. vi. col. de cōdi. z demō. er go licet dicat de quibuscūq; bonis zc. nō restringitur ad ecclesias in qui bus fuit beneficiatus: z sic nō de omnibus bonis dicti prioratus. z sic di catur residuū importat medietatē tot'. vt voluit glo. cōiuncto tex. in. l. si residuū. C. de distra. pigno. vbi dicit residuū debiti si paratus est soluere z glo. in ver. residuū exponit. i. partem: quo casu appellatione partis ve nit residuū. i. mediū tot'. vt pbatur in. l. nomē filiarū. §. portionis. ff. de verbo. signi. nisi restringatur p̄ adiūctū: qz dicat pars aliqua. qz tunc im portat minus dimidia: vt est glo. valde sing. in cle. i. de foro compe. ADDE de hoc verbo residuū q ipse cōsuluit consilio. xxvi. iij. volu. b s I quis instituat. interim. In heres institutus sub conditione possit interim pendente conditione petere bonorum possessionem fm tabulas: z an facit ius. vide Ly. in. l. filijs matrem. C. de inoffi. testa. z ibi ad eum se remittit Bal.

illa bōa pce pit: ergo nō potuit testa ri d̄ oib' bo nis instituen do dictū mo nasteriuz. vñ vidēf velle q illud ver bum residuū importet lu crū qd vict' prior acqui suit d̄ dictis ecclesijs: vt sic in illis di struere z re linquere de beat: vel sal tem dimidiā omnium bo norum. z de hoc est text' valde solen nis in. l. ij. C. de heredi. in sti. in ver. nō residui. com memoratio etiam totum admittit vbi si testator in stituit incapa cē in certa portioē z al terū heredē instituit i re siduo ille in stitutus i re siduo vidēf institut' i to tuz patrimo niū defuncti qz ppria si gnificatio il lius verbi re siduū: vel v bi reliqua: i portat totuz patrimoniuz defuncti. fa cit qd habet in. l. quamq; C. d̄ testa. m li. z. l. amissi. in prin. ff. de fideiussio. z .l. ei qui. ff. d̄ dona. causa mor. z. l. cete rorū. ff. d̄ v.

cōstia dictauerit z aie saluti viderit expedire qm̄ quo ad ista vba inferiora papa voluit dicere q residuū bonorū qd p̄cepit ab ecclesijs reliquat eis h̄z qd ab eis p̄cepit: qz voluit papa q illd̄ qd p̄cepit ab vna ecclesia illi ec clesie relinquat istud ip̄ortat ista vba inferiora. z sic apparet q lz papa cō cedat plenā z liberā facultatē testādi de bonis questis intuitu beneficio rum. tamen restringit illā liberam facultatē in residuo: ideo ē aduertēdū qd erit illud residuū. nā cū ista gratia sit p̄iudicialis ecclesijs a qb' p̄ce pit bona z ad instantiā sui emanauit dicta concessio. ideo ista gratia restri gi d̄z in quātū pōt vt euitetur p̄iudiciū tertij: vt in. c. super eo. de offi. de leg. c. quāuis. de rescrip. in. vi. l. ij. §. si quis a principe. z. §. merito. ff. ne quid in loco publi. z in. l. nec auus. C. de emanci. libe. z. c. in corrigendis de offi. ordi. z sic licet beneficia principū sint late z latissime interpretan da. l. beneficiū. ff. de cōsti. princi. c. cū dilecti. de dona. c. visio. xvi. q. ij. ta men illud est verū quando agitur de p̄iudicio ipsius cōcedentis vt dī ctis iuribus. sed qn̄ agit de p̄iudicio tertij tūc secus: qz non est de iten tiōe cōcedentis p̄iudicare tertio nisi quatenus est expressuz in gratia seu p̄uilegio. z cū ad impetrationē ist' prioris dicta gratia fuerit concessa se quitur q in dubio d̄z fieri interpretatio p̄ ipsum priorem impetrantem. vt in. c. p̄ eum. de re. iur. in. vi. l. veteribus. de pac. z. l. quicq; astringē de de verbo. obli. lz enī in dicto rescripto dicatur: z de quibuscūq; bonis tam rōne dicti prioratus qz ratione aliorū beneficiorū tuoz que de p̄e senti obtines z in posterū obtinebis. tū papa nō cōcessit q de omnib' il lis bonis possit testari: sed dūtaxat voluit declarare de quibus bonis pos sit testari. qz cū habebat bona questia ex pluribus beneficijs papa indul sit q de bonis quibuscūq; tam prioratus qz aliorū beneficiorū: hoc ap

¶ Et si con-
ditioni. p.ela
matio. Tali-
da e citatio p
edictu gene-
rale in loco
publico et po-
test p hac ci-
tatione fun-
dari iudiciu
ita scitit bar-
to. hic qui sp
allegatur ita
et dicit bar. i.
.l. fi. i. p. n. C.
d iure dibe.
et i. l. i. C. d iu-
re do. impe.
et in. l. fi. eo te-
pore. C. d re-
mis. pigno. ia
co. bu. et bal-
in au. fi. oes
C. de edic. di-
ui. et bal. in. l.
quinquagin-
ta. ff. de exe-
cuto. et in. l. p.
scriptoe. C. fi
i. i. s. et i. l. ij.
C. de testa. i
nocet. i. c. fi. q
ma. accu. pos.
et i. c. humil.
et in. c. iter qd
tuor. de ma-
et obed. do.
abb. in. c. fi. d
vi. et ho. cle.
do. card. i. c.
dilecti. de ex-
cep. i. mo. in
c. alberic. d
testi. Roma.
in p. s. lto qd i
cip. p. plena
discussioe. do
mi. d. sancto
gemi. i. c. fi.
d elec. in. vi.
Bar. i. extra
vag. ad rep.
me. i. d. bo p
edictu bal. b
vbi dicit se vi-
disse cassari
multos pces-
sus. bar. i. l.
iij. ff. de bo.
au. iud. pos.
ang. i. tracta-
tu de inueta-
rio. et add cir-
ca. q. bar. hic
q. dicit In-
no. i. c. fi. qui
ma. acc. pos.
q. vbi e cert?
heres ille citat
d. e. id. e. volu-
it Jo. an. i. c.
fi. d. elect. in
vi. alias aut e
sz qd etia di-
xit bar. h. no
eet satisfactu
p. generalem
citationez. l.
fi. diu. et ibi
ange. ff. ex q.
cau. in pos.
ea. tñ si sue-
rit citati hi
quos tagit p
ma. ca. succes-
sionis valet
iux illud qd
decidit tex. i.
.l. i. s. dnucia

de Ja. de are. C. No. et diligenter q bo. pos. q
datur pendete condicione tribuit administratio-
ne illa q copetit curatori bonoz. C. Op. quilibz
pot vderere re aliena: vt. l. re aliena: de cotrahen.
emp. So. pot alienare et dñium trāsferre vt hic
qd no est in alio alienante re alienam. C. Alteri?
oppo. q. vere vendat re aliena: vt. l. ij. s. fi sub co-
ditiōe. j. de fm tabu. So. ibi in omnē euentum
habiturus erat filius hic non erat heres habitu-
rus in omnem euentum.

Sed si bonorum. Dic loqf
facere iudex aliquo instituto sub condicione et
subdiuidit: q: prio loqur d instituto sub pditiōe
potestatiua. secūdo de instituto sub condicione ca-
suali. secūda ibi: ite si conditiōi. Si institutus
differt conditiōe potestatiua: implere ei ad hoc
per iudicē terminus statuetur. h. d. C. Op. et vi-
detur q no sit necesse q iudex statuatur tempus:
quia lex statuit q ipleat q primū pot: vt. l. hec
conditio. de condi. et demon. Glo. sol. notabili-
ter: ibi in legato: hic i instituto heredis. ita tñ q
in instōne heredis est maius piculum. ideo he-
res non est ita grauadus et hactz Be. et Ly. C.
de insti. et substi. l. i. dixi. in. l. suus quoqz. s. i. s. e.
C. Quero qd vult dicere tex. q ptor mutet edi-
ctum suum. Glo. dicit q no habem? sed credo
q habeamus. nā extraneis ad petendū bo. pos.
pretor indulget cetū dies: descendit? anūm
de illo edicto loqur hic q ptor dz mutare statu-
endo tātū tēpus q tū p illud edictū statuit et nō
minus qd no. multū. probat in. l. ij. j. de iure deli-
be. et l. i. s. largius. de suc. edi. qd ē menti tenēdū
quia assessores in hoc multū erant statuēdo mi-
nus tps ad deliberādū an velit adire vel nō. Et
sic no. q si iudex facit aliqū citari vt sciat si vult
esse heres vel nō dz dare tantum tps q tūm daf
ad repe. bo. pos. Et nō pot minus tps statuere:
vt. ll. prealle. et per hoc mille pcessus deuastabū-
tur. C. Quero qd erit elapso termino dato a iu-
dice. Rñ. videbitur defectus conditio. vt hic nec
est locus illi distinctioni q fit in. l. qd diu. de acq-
bere. Rñ. enī pot hic iudex adire cū nondū erat
purificata institutio. simile in. l. fi heres. j. de bo.
au. iudi. pos. C. Ultimo no. q instituto sub co-
ditiōe prātua nō solū pot statui i ps: vt ipleat
conditiōe: sed et potest statui tēpus infra qd ade-
atur hereditas: vt hic dicit tex. quod pro tanto ē
aduertendum: quia statuatur tēpus eo tempore
quo non potest facere vt possit implendo con-
ditiōem: et ideo hoc fit.

Ex. s. sequenti.
C. An sufficiat generalis pclamatio qñ credito-
res volūt agere contra bona hereditaria et non
reperitur heres.

Item si conditioni. Prio
vnum dubium. secūdo vnā questionē circa illud
secūda ibi: si sub conditiōe. Pendete conditōe
casuali iudex statuet terminū infra quē si nō peti-
tur bono. pos. vel hereditas adeatur creditores
in possessionē mittent et curator bonis pstituet.
h. d. C. No. qd debent facere creditores pendē-
te conditiōe istōnis. C. Quero qñ creditores
volūt agere cōtra bona hereditaria cū nō repia-
tur heres: an sufficiat generaliter pclamatio: si
quis velit esse heres copareat et. fm formā. l. fi
eo tpe. de remis. pig. Aut est necesse q citent ali-
qui noiati. Rñ. noiati citari debere illos q p-
mum gradū obtinent et ad quos hereditas per-
tinet: et inuuit hoc tota lex que vult citari sub-

stitutum sub conditiōe. pro hoc. j. de suc. edi. l.
i. s. i. et s. largius. et expressius in. l. i. s. pe. de ve.
inspi. C. Quero qd vult dicere tex. nisi infra cer-
tum tēpus hereditas obtigerit aditaqz fuerit. p-
mo quod dicit hereditas obtigerit: intellige p
bo. pos. fm tab. et sic possit heres a creditoribus
conueniri tāqz curator datus bonis: vt hac. l. in
prin. fm Ja. de are. et quod sequitur aditaqz fuerit
intellige post existentē pditiōe. C. Quero dicit
tex. et iteri et. Quero de quo tēpore intelligitur
istud interim. Rñ. potest intelligi. i. inter primā
dilationē datā heredi. vt. l. ait pretor. de iure de
libe. vel pot intelligi interi. i. postqz creditores i
possessionē fuerint: vel anteqz hereditas adeaf.
argu. l. si cui. j. ex qui. cau. in pos. ea.

Ex. s. sequenti.
C. Quādo per curatorem datū bōis possint vē-
di res tempore periture.

Si sub conditiōe. Bini-
ditur i
duas partes. primo format vnā questionē cir-
ca predicta et eam determinat. secūdo circa suā
determinationē tollit vnā dubitationē. secun-
da ibi. et ideo. C. In prima parte sic pono casuz
dictum est. s. q per curatorem venduntur que
sunt tempore peritura. quero an per curatorem
possunt vendi res nō periture: vt satisfiat credi-
toribus. Rñ. ideo q: si est graue es alienus: vt
q: debet sub pēa: vel q: debet reipublice q tota
die molestat: sicut dicim? i curatore datovētri.

Ex. s. sequenti.
C. An eger et impeditus teneatur mittere pcur-
ratorē. Et an cū agis p bōa defuncti mō de quo
hic p secūdū decretū vand? fit curator q vēdat.

Et ideo. Iste ver. legitur hic in gl. tri-
bus modis de primis duob?
non curo. assumo tertium ibi. vel melius fm gl.
fm quam hoc dicit. Aduersus facta per tales cu-
ratorē non restituitur pupillus: sed absens vel
aliter impeditus. h. d. C. Op. s. de mino. l. i. inte-
grum. So. glo. pupillus non restituitur: vt ibi:
sed absentes et impediti sic: vt hic et l. i. in fi. s. ex
qui. cau. ma. et l. in possessione. s. cum dicitur ex
qui. cau. in pos. ea. et fm hanc lec. posui summa-
rium. ista non placent mihi: quia. l. in integrum
de qua glo. facit mētionē dum loquitur de pupil-
lo qui non restituitur de eo qd factū est ante ad-
itam hereditatē cuz interim: tūc non fiebat cōtra
pupillum: sed cōtra hereditatez: que interim re-
presentat psonā defuncti maioris: et eadez rōne
videt q nō deberet subueneri absentibus vel i-
pedito de eo qd sibi añ aditā hereditatē fieret: et
leges hic allegate in glo. loquuntur de eo quod
fit in bonis eorū absentū: vel aliter impeditoz.
C. Secūdo mō legitur alibi in glo. j. ex qui. cau.
in pos. ea. l. si diu. fm quam pone sic casum. Bi-
citur. s. q fit venditio: vt satisfiat creditoribus:
sed videtur q debeat differri et expectari. Ad h
respondet iuriconsultus et dicit q illud quod
dicitur de dilatione est verum in illis qui sunt ab-
sentes ex causa iusta vel iusta causa impediti: sed
s. precedens loquitur in presentibus qui detra-
ctant perere bo. pos. hoc dicit. C. Tertio modo
legit Ja. de are. hoc modo. Dicitur est. s. q bo-
na venduntur per curatorem datum bonis. Lon-
tra immo videtur q per ipsos creditores debet
fieri venditio bonorum: vt. l. fulcinus. s. i. C. ex
qui. cau. in pos. ea. Rñ. per creditores potest fie-
ri venditio contra debitorem latitantem. sed
quando debitor non latitat sed est absens vel le-
gitime impeditus: tunc fit venditio p. pcuratorē

ri. ff. d. ven. p
spi. et ibi vide
et iō aduoca.
ti nō dirigūt
libellū in ge-
nere p volen-
te eē herede
aliqui? defū-
cti: s. facit q
gallatiz regri
illos quos p
rima cā suc-
cessionis tan-
git. et cuz cō-
parent in in-
dicio facit
eos interro-
gari si volūt
esse heredes
talio defūcti
vt hic p an-
ge. post bal-
ADDE an
sufficiat ge-
nerale pcla-
ma bal. cōn-
ccxiij. ij. li. et
per abba. cō
filio. lxxij. li.

causa cognita. h. v. **Quero** qd vult dices rex. sine dilatioe. dic ut in glo. **Quero** utru eger et impedit tenet mittere pcuratores. Glo. uidef dicere q sic: uel patet missione uel ueditionez. Quod dicit d mittere pcuratorē. dic plene per **Ly. C. de tes. mili. l. i. dixi in. l. i. de diuer. z temp. pscip. z q dicit patitur ueditione:** itellige p curatore datū bonis: ut. l. in possessione. §. si. j. ex qui. cau. in pos. ea. **Pōt** quarto modo legi. dicitū ē. s. q curator pōt uedere. **Quero** utrum eo tēpore quo curator uedit erit necessariū decretū iudicis uel possit sine decreto uendere: re spōdet iuriscōsultus i primis dicitis. s. ē neceffe q sit cause cognitio z decretū iudicis ut i pupillo z alijs absentibus. z ista lectura pbatur i. l. ait pretor. z. l. ij. de iure deli. **Ultimo** tene menti q quādo contra bona defuncti agitur p secūdū decretū: hoc modo debet interponi q detur curator bonis qui uendat: ut hac. l. patet.

Titius. Nota q substitutio vulgaris fit s̄bis affirmatiuis. z dic ut dixi in. l. i. de vul. z pu. **Secūdo** nota q eodē mō fit substitutio i legatis sicut in hereditate: ut hic. z. l. ut hereditus. de leg. ij.

Te solum. Si prima institutio est plena secūda i eodē testamēto facta nihil operat. z idē ubi sub pluribus cōditionibus disiunctiue relinquitur. h. v. **Opp.** q ultia institutio d̄ ualere: ut. l. nā ad ea. j. de cōdi. z demon. **Dicit** glo. z no. aliud i instōnibus in quib̄ preualet institutio plenior: ut hic. aliud i legatis in quibus preualet ultima uolūtas. **Opp. j. e. l. si quis ita scripsit.** So. dicit glo. ibi habebat coheredē hic nō. **Tu** dic q ibi loquit q̄n pro parte pure z p parte sub p̄ditione. hic quādo primo pure: secūdo sub cōditione. **Opp. de. l. si heredi plures. de condi. insti.** So. glo. itelligit hāc p̄ditionē esse positā separatim nō copulatiue.

Ita quis. Varietas ordiis institutionez nō vitiat. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Si testator legauerit cuiuslibz sue filie q uidua fuerit centū: an ad legatū admittētur ille que uide erant tpe testamēti: an solū ille q postea contigerit uiduari. z de uerbis collectiuis z distributiuis. z an si plures igrediāf castrū omnes d̄beant h̄re p̄m̄ium statutū p ciuitatem. z an stāte statuto q quicūqz cepit uexillū florentinorū habeat centū si duo accipiāt nec appareat q̄s p̄rio simul habebūt centum.

De articulo. Nomē q̄sqz p̄prie ē collectiuū: sed fauore institutionis ut distributiū assumit. h. v. **Diuiditur** i tres ptes. **Primo** ponit s̄borū p̄prie significationē. secūdo dicit mētē seruandā. tertio ponit q̄lis mens in dubio p̄sumaf. secūda ibi: in quo puro. tertia ibi. s̄z humani. **Et** est aduertendū q qdā habent hic quisqz: z ista est bona littera. **Alij** habent q̄ quis: z ista nō est bona: qa dicitio q̄ quis est uere distributiua: ut. j. dicam. **Opp.** z uidef q̄ hec institutio nō ualeat: ut. l. i. j. de his q̄ pro nō scrip. **Dicit** glo. q̄ hec s̄ba scriptū habuit z c. cōferuntur i p̄terito: ibi i futuro. z iō ibi nō ualeat: qa cōferunt i alienū arbitriū. **Extra** s̄bū habuerit reperit in p̄terito z in futuro subiunctiui: s̄z in ultimis uolūtatibus tale s̄bū qd̄ reperit in p̄terito z in futuro: d̄z itelligi in futuro: ut. l. si ita scriptū

fuerit. z. l. solem. de cōdi. z demon. So. d̄z itelligi in futuro nisi dispositio uitiares: ut hic. arg. l. quoties. de s̄bo. obli. **Dices** tu hoc ē cōtra. l. i. i. si. de his q̄ pro nō scrip. ha. So. ibi subaudi p glo. scriptū habuerit. i. i. tabulis quas fecit: z sic de necessitate ad futurū refertur. **Et** ista sunt utilia ad questionē testator legauit cuiuslibz sue filie que uidua fuerit centū: querit an ad legatū admittent ille q uidue erat tēpore testamēti: an ille quas postea contigerit uiduari. **Terre** ex p̄dictis p̄z q̄ in dubio in ultimis uolūtatibus s̄būz fuerit d̄z itelligi i futuro subiunctiui. **Opp.** dicitur hic q̄ si vnus scripsit erit heres. contra. C. de impu. z ali. substi. l. quāuis. So. glo. q̄ ibi ineq̄litas tollit cōtrariū. **Vel** dic q̄ ille leges nil ad p̄positū. nō enī dicit ibi q̄ in p̄sona unī ueniat z in p̄sona alterius nō substitutus admittat. **Vel** dic q̄ ibi fuit oratio copulatiue cōcepta z sic requirit cōcurfus utriusqz. hic fuit dicitio quisqz q̄ assumit distributiue. **Opp. C. de ipu. z ali. substi. l. cū quidā.** So. ut i glo. uel dic q̄ fauor filiorū illā interpretationē admittit. s̄z certe idē eēt i quolibet unde cessat ratio glo. vt. l. heredes mei. §. cū ita. j. ad trebel. z iō solue qa ibi fuit usus testator uerbo mere collectiuo. hic s̄bo qd̄ similitudinē h̄z cū distributiuo. **Querit** glo. an iste filius habebit totā hereditatem. dic ut in glo. **Preterea** querit glo. qd̄ si uterqz scripsit heredē. similiter dicit in glo. **Opp.** z uidef q̄ differat quisqz z ois: ut. l. si pluribus. i. prin. j. de leg. ij. So. ibi loquit i distributiuo qlibet qd̄ differt a dicitioe ois. z differūt i hoc. nā qlibz attribuit cuiuslibz isolidū. ois attribuit simul z collectiue: ut. l. si pluribus. in pri. j. de le. i. z p hoc. l. nō distinguem. §. cū plures. s̄. de arbi. qd̄ itellige uerū si p̄ferat i plurali: ut oēs hoies ferūt lapidē s̄z si i singulari: ut ois hō fert lapidē: tūc ē distributiū sicut qlibet: ut no. s̄. de sta. ho. l. iij. z ē casus. j. de iure fil. l. mochis. z ibi no. **Opp. de. l. si creditores. z qd̄ ibi no. C. de pac. Rñ.** ibi loq̄f in dictione q̄sqz: que ē idē qd̄ qlibet. hic i dictione q̄sqz: que ē idē qd̄ ois. **Opp. de. l. q̄ liberia. §. hec s̄ba. j. de vul. z pupil.** So. ibi loq̄tur i dicitioe quisqz que ē distributiua: ut ibi z. l. si. C. de ipu. z ali. substi. hic loq̄f i dicitioe q̄sqz que ē collectiua: ut hic z. l. si necessarias. §. si annua. s̄. de pi. ac. **Et** aduerte ne quedā glo. que ē i. d. §. si annua. te decipiat: qa glo. uidef ibi dicere i dicitioe q̄sqz: quod nō ē uerū qa tex. dicit q̄sqz sic in collectiua q̄sqz. **Opp. de. l. si necessarias. §. si annua. ubi stat i p̄prie significatione collectiui.** So. hic fauore institutionis trahit ad p̄prie significationē: secus si tractaret d̄ odio: ut ibi. **Et** igit ista materia liqueat scias q̄ quedā sunt noia collectiua: quedā distributiua. collectiua ut ois q̄sqz: ois ē collectiuū: ut. d. l. nō distinguem. §. cū plures. z no. in. l. si pluribus. j. de leg. ij. z hec dicitio q̄sqz etiā est collectiua s̄m p̄prie significationē. tñ ubi tractat de fauore institutionis sumit iproprie ne percat: ut hic. **Sz** quare magis sumit iproprie dicitio q̄sqz q̄ dicitio ois. Rñ. hoc ē p̄pter uicinitatē quā h̄z cū dicitioe q̄sqz z cū dicitioe quisqz: z cū alijs distributiuis. **Distributiua** uero quedā sunt distributiua simplicia q̄dam duplicia. simplicia sunt ut qlibet z quisqz: **Quare** appellant simplicia. rñ. quia unū uerbū tantū requirūt z rem cuiuslibz attribuūt insolidū. hoc ē uerū nisi natura rei repugnaret: ut si dicerē quilibet uestrum mihi heres esto: qui nō possunt esse insolidū. arg. huius. l. in fi. **Itē** est natura istorum distributiua ut requiratur cōcur

De articulo. an ad legatū uide ē no. p̄ Imol. m. l. si ita legatū. j. de cōdi. z demon. z ibi uidef tenere cōtra bar. h. z uide. l. si tā facta. d̄ p̄di. z d̄mō. z qd̄ in simili no. bal. i. l. si. i. fi. C. de sen. q̄ si. cer. quā. z tex. in. l. solemus cuz ibi nota. de condi. z demon.

Et iō. qui uendat. uide bal. idē tenet in. l. si. in prin. C. de ma. test. z uide q̄ dixi p̄ bar. i. l. si plu res. ff. de cura. bo. van. z idē tenz no. bar. i. l. si bona. C. de bo. auc. iudi. pos. secus in p̄mo decreto. z adde bal. i. rub. C. de success. edic. in vlti. col. z no. per ang. z imol. i. l. ad diē de v̄b. obli. z p̄ bal. i. rub. C. de success. edic.

a **Attribuunt.** de hoc dixi post **Imol.** in d. l. qui filiabus.

b **De format.** Et ad hac. q. vide no. p. ang. et **Imol.** in l. si ei qui nouissimus. j. ad trebel. et in l. qui filiabus. de leg. i. adde qd no. bar. in l. si necessarias. §. si annua. de pigno. acti. et in hac. q. doc. uariat ut plene no. p. **Imol.** in d. l. q. filiabus. **Itē** facit ad. q. q. state staturo q. primogenit. suc cedat in re. gno si duo si mul nascant ambo succedant de qua per Jo. an. i. addi. spec. in ti. de seu. in addi. magnif. et p. bal. i. au. tenti. in testō. C. de colla. in. l. in qbus. C. de secū. nup. et i. l. et duobus. de vul. et pupil. et qd no. l. l. intus. C. de fidei. liber. et bal. in. l. ex hoc iure. in v. q. d. iusti. et iure.

c **Unus sta tutus.** de quo p. **Imol.** l. l. qui filiabus. §. i. j. de le. ga. i.

d **Itē veri ficant.** Ad qd habet in l. ancille. C. de sur. et q. dictio vter attribuat a. ctū vbi culli bz isolidū est tex. et ibi bal. in. l. si apud. C. d. appel. et de dictioe neuter. vide glo. cū tex. i. l. pe. ff. rem ra. habe. Et de dictione uterq. vide glo. in l. cre. ditor. §. si du obus. ff. mā. da. et glo. i. l. si. §. sinautē. §. co. ad fi. nē. et ibi oi. no bal. C. de bo. que libe. et glo. et bal. in. d. l. referi. pto. §. si pa. cto. de pac.

e **Ala in. i. stitutio si reli. quit.** Ex hoc habetur ille magn. arti culus utruz uerbu3 relin quo: quod ē obliquū tra haf ad dire. ctā institutio nē hoc est ut pinde sit ac si dixisset isti tuo. et sic an. et qd sufficiat dicere in te stamēto per alia vba qz p. vbu3 insti tuo: hoc est utruz possit dicere talem

suo oīum ad quos referat: alias esset falsa oīo: ut d. l. nō distinguemus. §. cū plures. et l. si credito res. C. de pac. et no. in. d. l. si plurib. j. de leg. ij. Quedā sunt distributiua duplicia: ut q. quis si quis quicūqz. ista semp requirūt duo vba ut p. bāt iura que. j. allegabo. **Itē** ista attribuūt rem cuiuslibz isolidū sicut pcedētia: ut. l. q. filiabus. §. i. j. de leg. i. tñ in hoc differūt: quia nō requirūt cōcursum oīum sicut pcedētia: sed uerificant in uno uel etiā in oibus: ut p. bāt exp. sse i. distributi uo si qz. in. d. l. si necessarias. §. si annua. in fi. §. probaf in distributiuo q. quis: ut. l. q. liberis. §. hec vba p. allegata. et l. ex duob. §. i. j. ti. i. p. bāt i dictioe quicūqz. i. l. edicto. in prin. et l. ait diu. in prin. j. de iure fil. Quid uolo dicere. Dicitio quicūqz et quicūqz uerificant i uno et i oibus: ut si dico q. quis uestrū audit et c. si un. audit uerifica tur. **Itē** si oēs audiūt uerificat. **C. S. op. d. l.** ab oibus. in prin. de le. i. et l. si quis in fundi uocabulo. e. ti. **Rū.** ista vba distributiua duplicia si actū primi uerbi isolidū nō distribuūt nec actū secūdi: ut. d. l. secus si primi vbi actū distribuūt isolidū: tūc enī distribuūt actū secūdi isolidū: ut. l. qui filiabus. in fi. j. de le. i. **Itē** habemus relatiuū qz uel qui qd aliquādo ponit distributi ue: ut quādo ascendēs est terminus cōis: et tunc qz uel qui. quādo ponit distributiue attribuit i solidū et unū requirit et nō plura: ut. l. si fuerit. j. de re. du. hoc ē uerū nisi de mēte disponētis aliō appareret: ut. l. ex duobus. in prin. de vul. et pu. et l. qui duos. de re. du. nā quia i hereditate ul. tmi de cedētis deberet repiri hereditas primi. iō in ambobus moritibus uerificat illa oīo ex p. sū pra uolūrate defuncti. **C. Henio ad. q. de pluri b. intrātibz castrū simul.** quā **De format. i. l.** qui filiabus. §. i. j. de le. i. et **Ja. de are. i. §. nos aut i p. hēnio digestorū.** an oēs debeāt habere pre miū. et in ista. q. habes cōsiderare p. que vba loq tur: ut si dicas q. quis uel si quis uel quicūqz pri mo igressus fuerit habeat centū. et certe si oēs si mul igressus uident oēs primi: ut in prima cō stitutione digestorū. §. discipuli. et iō quia actus pmi uerbi cōpetit cuiuslibz isolidū q. libz habebit centū isolidū: ut. l. q. filiabus. §. i. j. de le. i. et istō nō eēt dubiū si pmiū cōsisteret in re q. plurib. po test dari isolidū ut quātitas. sed si pluribus nō posset dari isolidū: ut talis equus: tūc facerēt p. tes p. cōcursum. Si nō fuit staturū factū p. distri butiuū quis uel qui: ut qz dixit quis uel q. pmo intrauerit: tūc ex p. pria significatione nullus bz habere: ut. l. si fuerit. j. de re. du. s. et mēte dispo nētis ē aliud: ut. l. semp. §. negociatores. j. de iu re imū. C. de pallatis. l. si. li. xij. Et ita sentit **Ja. de are. i. p. ma cōstitutiōe digestorū.** **Sz iuxta hoc** quero an in ciuitate p. sarū tpe cōsiliatus ciuitatis lucane quo tēpore ibi actu legebā factū fuit unū staturū q. quicūqz accepit uexillū florētīnorum habeat centū: duo acceperūt: nec apparebat qz primo. et dñs **Frācisus tigrini** erat de ancianis et scripsit mibi et ego respōdi q. ista qd nō ē simi lis pcedēti. nā plures possunt igredi castrum et uerū ē quēlibet eorū igressus ē isolidū: s. actus capiendi bāderiā nō cōpetit cuiuslibz isolidū s. pluribus simul. et ista vba q. quicūqz cepit uexillum debent intelligi in prima captura: ut. l. boues. §. hoc sermone. j. de v. sig. et sic obet attribui oī.

beredem relinquo: cōis est cōclusio q. fiet ex quo si dicit talem heredē re linquo: censet esse heres sup vniuersitate bonorū. secus si dixisset talē be redē relinquo sup tali re. de q. uide no. p. eūdē in. l. his vobis. j. e. vide glo. i. au. de heredi. et sal. i. §. si vō nuilo. i. v. relictus p. **De bar. et Imol.** in. l. co gl. i. prim. i. ver. et generaliter. p. illū tex. j. ad trebel. et uide tex. et bar. i. l. di u. et ibi bal.

bus: ut in pluribus portatib. trabē. s. ad. l. aq. l. vulneratus. in fi. et sic debebūt illi duo habere totū simul nō q. libz isolidū. ar. d. l. iij. j. de le. i. et hoc de distributiuis uniuersalib. Sūt etiā qdā distributiua p. ticularia: ut alter uter et similia. et dicitio uterqz distribuūt iter duos sicut dicitio q. libet. nā requir cōcursum utriusqz et cuiuslibz re attri buit isolidū: ut no. i. au. de iudi. §. hoc aut. col. vi. et e. ti. §. neqz. et s. de excu. tu. l. si qz duos. §. est aut. p. hoc tex. in. l. cū quidā. C. de ipu. et ali. substi. et p. dicta vba s. m. p. pria et uerā significatio nē. Quāqz iproprie sumit. f. p. altero. ut. l. referip. §. si pacto. s. de pac. et l. si. §. cū aut. C. de bo. q. libe. De dictioe alter de dictioe alteruter et de di ctione uter dic q. iste uerificatur in altero tātū: et dñam in his collige per ea q. no. j. de le. i. l. si extoto. §. i. et s. de ferijs. l. i. in fi. et l. uter. ex fra tribus. j. de cōdi. insti. et s. e. l. ticius. de dictione utrolibet. dic ut. l. arbor. §. si de uestibulo. s. cōi diui. de pluribus alijs possumus dicere: ut quā tūcūqz et c. dicemus in. l. balista. j. ad trebe. et de multis uidebimus. j. de cōdi. et de. l. i.

Ex. l. sequenti.

C. An faciens testamētū possit disponere ut fiat ad cōsiliū sapientis et qd possit sapiens facere uigore dictorū vborum et si pater reliquit filie cē tum ad sensum sapiētis an sapiens poterit adde re iure institutionis et dicit q. non. et quid possit facere sapiēs i legatis et i contractibus uide: ibi. **Quero quid.** Et an notarius q. debet consicere i strumētū cū cōsilio sapiētis obeat ponere dicta men sapiētis sub die sub quo factum fuit testa mentū uel sub die sub quo sapiēs dicitur: ibi. **Sz** quero. Et an possit compromitti ut ferant tan tum sententiam secundū cōsiliū sapientis: ibi. **Quero.** Et an ualeat institutio talis. i. stituo pau peres christi quos talis eliger: ibi. **Ultimo.** Et si dicat instituo pauperes quos. **Sz** elegerit quis interim conuenietur: ibi. **Quero.** Et an sit uerū q. quando precessit clausula derogatoria q. in secūdo testamento sapiens poterit ponere non obstatē tali testamēto uide in fi.

Ala institutio. uolūtas non debet ex alieno arbitrio pendere. hoc dicit. **C. Opp. de. l. si fideicommissaria. j.** de fi deicō. lib. So. ut in glo. circa fi. **C. Op. de. l. i. in prin. j.** de le. ij. So. ut ibi uidebitis. **Quero** q. dam fecit testamētū et dicit q. vult q. ad sensuz sapientis fiat. **Glo.** distinguit. aut substantia reli cti confertur in personam sapientis et non ualet secus si non substantia relictī: ut glo. dicit. **Mo. et go** q. substantia relictī non potest in alterius ar bitrium conferri: sed dictatio scripture sic. et **Ja. de are.** procedit ultra glo. querendo quid pote rit iste sapiens facere. et dicit q. si precessit testa mentum in quo fuerunt uerba derogatoria po terit sapiens addere non obstante illo testamen to in quo talia uerba et c. **Itē** si reliquit filie po terit addere sapiens iure institutionis q. sit de solēnitare et alias non ualeat. non dicebat plus **Ja. de are. Ry. mal.** disputauit banc. q. quādo reliquit filie centum ad sensum sapiētis: an pos sit addere iure institutionis. et pro opi. **Ja. ar. guit** q. sic: quia uerbum relinquo trafif ad i. stitutiōē: ut. l. his vobis. i. prin. j. et in au. d. bere.

u. et ibi bal. j. d. testa. m. li. et bal. et fa ly. in. l. qm i dignū. C. de testa. et ter. in §. aliud qz capitulū. in eto. §. ceter. i au. et euz de appella. cogno. et bar. i. l. cēna rio. in fi. de vul. et pu. et glo. l. i. si pa ter de testa. in. vi. quā se quis ibi bal. et eaz sequit Jo. an. anto. de butri. et Imol. in. e. Raynatus. de testa. et fa ly. i. l. q. i. q. i. et ibi moder. C. de here. isti. et in au. nouissima. d. inoffi. testa. et bal. i. l. ij. i. ij. col. C. de bo. poss. s. m. tab. et Ja. de are. et pe. et bal. m. d. l. q. tiens. et doc. tholosani. et refer. Bal. i. l. fina. C. fa ber. et domi card. i. dicto. c. raynut. ADDE de vbo reliquo bar. p. c. iij. pau. de ca. cō silio. et xxxv ii. incipite in dei noie i ca su p. senti. an ge. cōsi. lxxx viij. incipien te petrus de urbe. et pau. de ca. cōsi. ce cxiij. p. aley. consi. lxx. uolū. d. car. consilio. l. i. C. Disputa ut hic. q. de ista. q. habet p. bal. in. l. ca ptatoria. C. d. testa. mili. et in. l. huma nitatis. l. iij. op. C. de im pube. et imo. i repe. l. i. §. si ex fundo. quā ponit in fi. hui. et reli qua dic ut fi p. Imol. et vi de Bar. hic in fi. et quid ista vba ope rētur ad sen sum sapiētis adde qd di cūt doc. arg. istius tex. et eozū que die

no. et dicta .l. ex ea pre- qd poterit co- sulere penaz apponendaz in instrumeto ita dicit i. l. pacto. argu- illius tex. s. de trasacti. z vide qd no- doc. in phe- mio. C. i. s. gbus. ubi ta- gif an sapiens mutare pote- rit substancia contractus. z ad ea que di- xi de pena. vi de qd scripsi i. l. si prius. s. recte. d. aqua plu. ar. z bal. in. l. sancim. C. de vbo. sig. z qd pos- sit facere no- tarii qui bz arbitrii cofi- ciendi instru- mentu ad sen- sum sapiens vide Bal. in .l. impator. s. b. statu ho- mi. z dicit bal. l. l. contra- ctus. de fide instrumeto. qd talis sapiens pot supple- re no i facti sci- tia z tale co- stitu no excu- sat notariuz nisi in his qd sunt de apici- bus iuris no in his qd sunt in facti scien- tia fm eu. et hic adde no. per bal. in. l. penultia. l. v. col. d. excep- rei iudi. z du- dicit h. bar. qd pot appo- nere clausu- las cosuetas adde bal. in rubri. de re- uo. bis que i- frau. credi. i- vlti. col. vbi dicit qd sup- plere i factu no pot scun- du id Bal. in. l. humani- tatis. in. iij. col. C. de im- pube. ite no pot aliqd ad- dere i contra- ctib. qui ce- lebrat vbiis uel requirit scriptura s. z ang. z imol. in. l. quicqd astringede. d. vbo. obli. et Salp. l. d. l. captatorias. ADDE ple- ne Jo. an. in addi. ad spe. l. ti. de instru-

z fal. s. si uero nulla z sic sapiens nil addit: sed de- clarat qd vba continebat. z quod testator volue- rit apparere: qd voluit qd de iure ualere. Pre- terea uideo qd l. quandoqz subitelligit sic institu- tionem: ut. l. iij. C. de inoffi. testa. z. l. h. j. e. ti. si hoc facit lex. ergo hoc v3 facere ho. Preterea si aliud diceret ista vba nil operarent: vt. l. si qua- do. j. d. le. i. Item in dubio debem' interpretari: ut res magis ualeat qd pereat. In contrariu qd sapiens no possit implere: illa institutio no pot ualere que no e h'bis scripta uel a testatore expressa: ut. l. iubem'. C. de testa. s. testator no expressit ista in- stitucionem. ergo no pot ualere. Preterea aut- dicit ista institucionem in testamento expressaz z di- cis falsuz: quia lecto testamento ibi no reperitur: ut. l. uxore. j. de manu. test. z. l. fideiussor magi- stratu. j. de fideiuss. z. l. ticia textores. j. de le. i. et .l. h. C. de iureiuran. Sz dices no reperit in te- stamento per se sed p relationem ad aliud: ut. l. as- se. z. l. si quis. j. e. ti. z. l. institutio talis. j. de codi. insti. sed hoc no potes dicere: qd uer' e qd potest contineri i testamento p relationem ad aliud. f. expli- cadu p ipm testator. Item ad explicanduz ia: ut .l. hoc articulo. s. e. sed p relationem fieda ad aliud de futuro ex uoluntate alteri no pot: ut. l. si quis ita. j. e. z. l. i. j. de his que pro no scrip. Item si diceret uidef contineri in testamento: z si diceret arbitrio talis intelligit arbitrio boni uiri p. l. i. j. de leg. ij. no potes illud dicere: qd fm hoc. l. qd e in au. ut cu de ap. co. s. aliud quoqz capitulu. frustra esset: qd semp intelligeret. Eo cludo er- go qd sapiens uigof talis arbitrii no possit supple- re. Rn. ad illud qd continet in testamento p vbum relinquo qd est uerum qd referat ad uniuersitates: sed quando ad re certam referat nuqz trahit ad insti- tucionem: ut. l. nam qd. z. l. cogi. s. z generaliter. j. ad trebel. z ibi hoc tenet By. z ibi dicam. z. l. o. e. vbum. C. coia de le. Ex hoc cludo qd sapiens hoc no possit facere. quid dicemus. Bico dnm Ray. dicere ueritate quando in testamento e aliqz defectus ppter que testamentu est ipso iure nul- lu: qd non potest testator testametu mutare nisi ex integro oia soleniter fiant: ut. l. heredes. s. s. z si nota. s. de testa. Si ergo ipsemet testator no pot quod possit sapiens. p dicta sunt uera in institu- tione heredum. Quero quid in legatis. Lredo si potest apparere de mente testatoris qd ex dicto sapiens illa vba iplicita possent explicari. arg. p hoc. l. i. j. de le. ij. z eius qd statim dicit in tracti- bus. z arg. huius glo. Quero quid operetur dicta vba in contractibus. Et glo. in. l. si mandato ticij. s. man. uidef dicere qd possit sapiens declara- re ea que sunt iuris: ut puta ea que sunt de natu- ra contractus. Item p hoc: qd istud de iure v3 intelligi: ut no. in. l. inter stipulante. in prin. j. de vbo. obli. z. l. emptore. in fi. s. de act. emp. z. s. d. usuris. l. si stipulatus. Item pot supplet sapiens vigore arbitrii ea que sunt de consuetudine po- neda: ut. l. ex ea parte. in prin. j. de vbo. obli. vbi est tex. z glo. fm una lec. z. l. qd si nolit. s. quia as- si dua. s. d. edi. edic. z. l. si prius. s. i. j. de aq. plu. ar. z p Spec. in ti. de emp. z uen. s. scienduz. ver. sed quid si in instrumeto. Sz quero iuxta pre- missa: notarius h3 arbitrii coficiendi instrumen- tu secudu arbitrii sapiens: v3 ne ponere sub eo- de die z cosule sub quo est factu testametu illud quod sapiens dicit uel sub eode die z cosule sub quo dicit sapiens. Ego i factu ualde arduo di- xi si sapiens uult mutare uerba potest sub eodez die notarius ponere: ut. l. actoru. s. de re iudi. s. si sapiens uellet ambiguu declarare uel aliqd ad-

dere in his q potest debet notarius scribere sub die in quo dicit sapiens: ut. l. heredes palā. s. s. z si nota. cu glo. s. de testa. ubi declaratio que fit debet per duos testes pbari. sicut dicim' i quo- libet arbitratore: ut cotrahimus societatem arbi- trio uerne. nam fit arbitrametu sub illo die: ut. l. si societate. s. arbitroy. s. p socio Sed dices tu oia ista no ualent quando in arbitrii tertij incerti cofertur: ut. l. si merces. in prin. s. loca. z glo. tan- git in. l. si mandato ticij. s. man. Sol. illud quod est de substantia contractus non pot conferri i ar- bitrium tertij incerti: ut. d. l. si merces. sed illud qd e de natura z qualitate contractus bene potest comitti etiam in arbitrii contrahentis: ut. l. hec uenditio. de contrahen. emp. z. l. ex ea parte. in prin. j. de vbo. obli. Quero utru3 possit in ali- quos copromitti ut ferant tantu sententiam ad consilium sapientis. z glo. dicit qd sic: ut in spec. de arbi. s. sequitur. ver. sed quid dicatur. decla- rau ista. q. in repetitione. l. i. s. si plures. s. d. exer- ci. Eltimo quero in testamentis que fiunt to- ta die dicitur instituo pauperes christi quos ta- lis eliger: none e contra. l. istam illa institutio. Ly. in. l. captatorias. C. de testa. mili. dicit tunc ualet institutio: quia non substantia institutionis con- fertur in alterius arbitrium: sed persone electio. allegat ad hoc. l. fideicomissaria. in fi. j. de fidei- co. l. sed hic uidef electio psone collata in perso- nam tertij sicuti in. q. illa. Lredo qd illa institutio ualeat ut ipse dicit: quia comittitur electio certi generis z certum genus instituitur. f. pauperuz. Et ratio est quia sunt omnes instituti illo non eli- gente: ut. l. si quis ticio. z. l. cu quida. j. de le. ij. s. in casu legis nostre instituo quos ticius uoluerit ipso non eligente non esset aliquis institutus. Quero quid si dicat quis instituo pauperes christi quos talis elegerit. quero qui conuenian- tur interim antequa elegerit pauperes. Rn. ille fideicomissarius habetur loco heredis per. l. si quis ad declinandam. coniuncta. l. nulli. C. de epi. z cle. z hoc tenet Ros. in titu. de act. ex testa- mento. z in Spec. de instru. edi. s. nunc aliqua. di- xi plene in. q. quam disputau quod incipit: filium instituit. Quero an illud quod dixit. s. Ja. de are. l. qd si precessit uoluntas derogatoria qd sa- piens poterit addere: non obstante tali testame- to: an sit uerum. Rn. non. naz quando precessit uoluntas derogatoria oportet qd in sequentib' testatorem illius specialiter peniteat: ut. l. si quis in principio testamenti. j. de leg. iij. sed dicere qd testamentum diceretur cu consilio sapientis non est illius uoluntatis specialiter penitere imo ge- neraliter z sub nube zc. pro quo facit quod di- ctum est. s. qd institutus debet specialiter exprimi.

Is qui. Captus ab hostibus z seruus eius potest istui propter spem postliminij. hoc dicit.

Ex. l. sequenti. Si institutus habet coheredem institutu sub conditionem an interim institutus pure sit he- res insolidum.

Quis ita scripserit.

Non expectatur conditio cuius nihil operatur euentus. hoc dicit. C. opp. j. quando di. le. ce. l. huiusmodi. uide glo. que incipit: nisi in condi- tionali. ibi: huiusmodi zc. dic ut ibi per Ly. C. de insti. z substi. l. si pater. i. vi. questioe. Que- rit glo. quid si haberet coheredem institutu sub conditione: an interim sit heres insolidu. Glo.

edic. s. istra- mentuz. vfi- qd si cu con- trahetib'. et opi. Jac. de are. qd sapiens possit adde- re iure institu- tiōis: t3 do- car. confi. l. ubi uide d. v. boreliq' z qd si pater di- cat p sua be- nedictioe uo- lo qd habeat centum.

a J quis ita scripserit. et vide glo. Adde Bal. in l. extraneus. C. eo. ti. rulo.
b Hereditas. So. ibi fuit. Et ad no. hic per bar. vide bal. et docto. in l. extraneu. C. eo. in. q. de uxore usufructuaria in vita. vide notata per bal. in l. id qd pauperibus. in. vij. col. de epis. et cleri.

c Expectat et io p hanc. l. et. l. ex facto. j. l. prox. et et p alios. l. et ratios. j. scriptas pot decidi dubi. um tale. poe testator reliquit uxorem usufructua. ria et ticiu ex tranen instituit in re cer ta et uniuersaliter i oib' alijs bonis i stituit post morte uxoris usufructuarie filios lemproij nascituros si co tingerit ea filios habere: scilz masculos legitimos et naturales: utruq; valeat tale legatum usufructus et vtruq; confir. mes ex aditi one heredis instituti in re certa. f. ticij et uidef q ta le legatu vsu fructus non valeat. pmo qz dies talis legati no ce dit nisi a die adite heredi tatis. l. i. §. in nouissimo . C. de cadu. tol. et. l. i. §. i. ff. qd vi. vsu fructu. leg. ce. sed i casu nostro institutio uniuersalis heredis fuit collata post morte usufructuarie. et sic tempore quo e finit' vsu fructus qa morte usufructuarie finit. §. finit. insti. de vsu fructu. et. l. h. C. de usufructu. et et sub coditioe. l. si cotingat post mortem usufructuarie sempro nu habere filios legitimos et naturales eos instituit. ergo uidef q tuc lega tu debet reddi nullum ut uidef uoluisse Dy. in consi. incip. in xpi nomine. qd talis est qda concludit testamētum in quo uxore sua dnam se. ita et sen tit Jo. an. in addi. spec. in re de pigno. §. h. i. addi. incip. fz usufructus et. et ang. in l. q filio. in prin. j. e. per illu tex. ubi si filiu exheredo alio herede istituto pro medietate bonoz si filio exheredato lego seruū que post mor te filii instituo herede pro alia medietate. io ibi ualeat legatu: qa confirmatur p aditionem coheredis. si eni ibi intelligeret q no fuisset datus coheres qui aduisset no ualere legatu serui. id uoluit p de. de anch. m. c. h. de pi gno. idem Benedic. de plubi. in l. qui duo. §. i. ff. de ma. testa. qa legata no debetur nisi hereditate adita. l. eam qua. C. de fideicō. l. si nemo. C. de testa. tu. et certū e q illi heredes uniuersales. f. filij sempronij non possunt adire hereditate nisi post morte usufructuarie et non ante. l. si quis institua tur heres in die. §. e. et. l. in tempus. j. e. ergo cu tale legatu uideaf esse colla tum i tempus mortis usufructuarie. et sic perinde sit ac si testator dixisset uxori lego usufruc. oium bonoru cu ipsa mortef uidef ee nullu momēti . l. ticio cu morief. de usufruc. nec hz obstare q fuerit institutus ticius i re certa qa illa habet loco legatarij: hic. et in l. quotiens. C. eo. igitur eius aditione non potest confirmari legatu usufruc. et hanc opi. q non ualeat legatu usufruc. uidetur expresse firmare Jmol. in l. filius a patre. i prin. ff. de libe. et post. et in. c. h. de pig. Alii uo ut Bal. i. d. l. filius a patre. i pri. et Bal. Ang. et Raph. in l. hereditas ex die. §. eo. et Bal. in l. si seruus. §. i. de vul. et pupil. tenebat legatum in casu nostro ualere et reici illa dilatio ne adiectam in institutione heredis uniuersalis. f. illorum filioru sempro nij. mouentur per tex. in. d. l. filius a patre. in prin. et per alia alleg. ibi per eos. hoc tamen est aliud maxime per qd dici debet ualere legatu usufruc. tus quia fuit institutus heres in re certa. l. ticius per id quod dicit bar. hic. et j. dicam. et ideo Bal. et Saly. in l. extraneum. C. de here. insti. dicūt q heres uniuersalis cu non possit in. q. nostra ante mortem uxoris adire. et per consequens cuz non sit heres legatu usufructus poterit eius uxor accipere cum possessio bonoru uacet. arg. eoru que no. in. l. non dubium . C. de lega. et. l. ticia cu testamento. §. i. de lega. ii. sicut si esset legatari' exe cutor testamēti. l. fistulas. §. fundum. de contraben. emp. et adueniēte po.

remittit ad notata in l. ij. §. si pars here. pe. et uide glo. que incipit: qd si alius. et Dy. hic t3 opi. Jo. per unā rationē qa si semel est heres nō pōt desinere esse heres: ut. l. qui soluēdo. i. fi. j. e. hec ratio nō hz locū in legatis. Et io ille leges que lo quunt in legatis nō urgēt: et ita tenui uobis i. l. plane. §. si cōiuncti. j. de le. i. tetigi i. l. marito. §. si pater. §. solu. matri. Ad illud qd dicit Dy. si se mel ē heres et c. Rū. q incōtinēti nō dicit heres sed pēdet ex euentu cōditiois: qa si cōditio dicit semp dicitur insolidū si extiterit. no. i. l. quedaz . j. de re. du. et. l. si res. j. de solu. interim tñ totaz hereditatē tenebit: sed an erit heres insolidū pē debet ex euentu conditionis ut dixi.

Ex. l. sequenti.

Monasteriū institutū post mortē alicuius nō erit statim heres. et que sit rō q institutus in diē certum potest adire: non aut institutus sub diē incerta seu conditione. et an ualeat institutio cū unus est institutus i uno semisse usqz ad pascha. alius in alio semisse post pascha. alius in alio se misse simpliciter. et an ualeat institutio facta usqz ad pascha: ita q nullo modo ulterius sit heres.

Hereditas ex die.

De l. miles ita. et. l. in fraudē. j. §. de testa. mili. So. ibi speciale in milite. C. de l. qui filio. et. l. in tempus. j. e. et. l. filius a patre. i. pri. §. de li. et posthu. ubi expectat dies. So. hic loquitur de die certo. sed in diē certū pōt heres institui: ut. l. ab oibus. §. cū quidā. j. de leg. i. et no. in. l. si ita. §. h. §. de libe. et posthu. sed in contra riu loquitur de die incerta. C. de ad. in. d. de l. ex facto. in prin. j. ad trebel. So. fateor q pōt institui quis ad diē incertū hoc est ut extūc incu

stea die hereditas retro fingatur adita. l. mulier. §. si quis hereditarium. §. de condi. insti. uel secundum cū possit officiu iudicis sup hoc implorare arg. l. hereditas. in fi. ff. de peti. heredi. et. l. quintus. §. i. ff. de annu. lega. et idem uidetur tenere Bal. in l. id quod pauperib'. in. xliii. q. C. de episco. et cleri. et Ang. in l. miles ita herede. in prin. j. de testa. mili. Item per alia

piat esse heres non aut pot institui ut extunc iei piat esse heres directo: sed per fideicommissu sic: ut. d. l. ex facto. et. l. si filius. §. ut quis herede. j. §. leg. i. et. l. si miles. j. de testa. mili. C. de l. extraneu: ubi et quādo e dies incertus subduci uitiū rēporis de medio. So. ibi fuit dies incertus mortis instituti. et sic certū est ipso uiuēte diē cedere. non ergo expectat dies: quod. §. dixi. §. die incerta intellige mortis tertij. Ita q dubium est an institutus decedat ante uel non. Et p hoc audiui aliquos doc. dicētes q si ecclesia uel mo nasteriū aliquod instituat post mortē alicuius: q statim erit heres: qa monasteriū uel ecclesia non pōt mori. et sic certū erit diē cedere: qd mibi nō placet: qa psumptio est q monasteriū infra. xxx. annos capite minuet uel forte extinguetur: ut. l. hereditatē. §. sic deniqz. ad. l. fal. C. de l. actus legitimi. j. de reg. iur. ubi nulla sit mentio institutiois. Rū. quod ibi deficit supplee per istaz . l. C. de uero que e diuersitatis ratio inter diem certū et incertum seu conditionē. Rū. fm Dy. q cōditio uel dies incertus quātū cū qz existens re trotrahit: ut. l. qd dicit. de testa. mili. et sic uidef ille semp decessisse testatus. secus i die certa que retro nō trahit et sic uidetur quis decedere pro parte testatus et pro pte itestatus. ita dicit Dy. i in. c. actus legitimi. de reg. iur. lib. vi. Ja. de are. assignat aliā rationē. nam natura diei certe est ut nō suspēdat iuris effectū sed executionē: ut. l. ce dere diē. de vbo. signi. sed natura ditionis est ut suspēdat totū effectū iuris: ut ibidē. Si ergo diceret institutū in diē certū nō posse adire: tūc dies operat cōtra suā naturā: sed cōditio opaf suū effectū et aditionē impedit. C. Juxta p̄dicta qro aliqz est institutus ex semisse usqz ad pascha:

rationem le gatum nō ui tiatur. f. si in terim pēden te conditio ne agnosce retur bono rum posses sio per here dem iusta. l. ii. §. si sub conditione . j. de scun tabu. et. d. l. si quis insti tuatur. et ibi hoc et uide tur uelle bal. et ang. et pau in. d. l. filius a patre. et ple nius in con silio. ccc. lxx. ix. incip. i xpi nomine. uis dubius et i cō filio precedē ti tenet uale re legatu. et in. d. consi lio cōcludit hoc esse ue rum etiam si per heredes illum non a deatur here ditas: quia de mente te statoris uide tur fuisse q legatum de. beatur etiaz hereditate non adita postqz insti tuit heredes post morte uxoris. et po

test testator disponere legata ualere etiam hereditate non adita: ut p bar. in l. nemo potest. de lega. i. et in. l. i. in prin. ff. si quis omis. cau. testa. et in l. eam qua. C. de fideicō. cum similibus. per. §. si uero expressim. in autē. de heredi. et fal. que opinio uidetur equa et consona voluntati testatoris. tamen in casu nostro debet ualere legatum: quia fuit alius institutus in re certa ut fuit de mente Jo. an. in addi. §. alleg. si bene inspicitur quia per aditionem instituti in re certa confirmatur testamētū siue heres uniuersalis postea adeat siue non. cum talis institutus in re certa habeat ius accre scendi. l. i. §. si ex fundo. §. e. et ita tenet Bar. hic. et Bar. in l. quotiens. C. de. et ibi etiam Saly. et Ang. et do. Anto. in. c. raynuti. extra de testa. non enim requiritur q omnes heredes adeant ut testamētuz confirmetur. l. si nemo. de testa. tuto. l. si legato. §. h. et. l. testamēto manumif. de ma. testa. fi ergo institutus in re certa habet ius accrescendi illo uniuersali herede repudiante quo casu habetur ac si heredem nō habuisset. l. ii. §. sed si sint . j. ad tereul. l. i. §. pe. C. de cadu. tol. sequitur q testamentū confirmatur per eius aditionem. Item quia talis institutus in re certa uidetur institu tus sub tacita conditione que nō suspendit transmissionē. l. condit. que extrinsecus. et. l. aliquādo. de condi. et demon. et non transmittet si nō ha beret ius accrescēdi. hz ita est q accrescit ut hic. ergo confirmat testamen tum in tantū q transmittet ad suos heredes talis institutus in re certa deccedēs etiam anteqz sit apta uia iuri accrescēdi. l. si ex pluribus de su. et legi. et ita sum solutus cōsulēdo tenere et legēdo. f. q per aditionē factam ab instituto in re certa dato sibi coherede uniuersali confirmetur testamētum hz nōnulli teneant q non confirmetur. sed ad ea que ipsi dicit p3 res pōnsio ex bis que proxime dicta sunt. et dicta. l. filius a patre. loquitur so lum quando erat institutus un' post mortē uxoris cui legat' erat usufru ctus. dixi in. d. l. filius a patre.

ADDE q quādo uxori legatus e usufructus et post eius aliquis heres e institutus q tū cū dbe: ut. §. clare ofidit et cōsulit ro. cōsi. lxxi. ubi dicit q si ha cēt opi. Jo. an. se qretur q elegisset sibi uia ad ipugnādū testamētū. d. C. de dori. An monasterium dicat posse mori. et add qd in hoc dubio oēs doc. tenēt hic cōtra Bar. et uide qd no. Bal. post Bar. i. l. i. vlti. col. C. de sacrosan. eccl. i lec. et qd no. bal. i. l. id qd paupibus. i. vii. col. in illa. q. magna. C. de epis. et cle. et bal. i. l. post mortē. i. v. col. C. de fideicō. et bal. et ang. hic. et bal. in. d. l. extraneu. C. e. ubi t3 cōtra bar. hic. Jmol. tamē hic t3 cū Bar. per. l. pater. §. tufculan. de leg. iii. ubi legatū factū et rpio nō debe tur si erit dissolutū. ergo d3 expectari si dissoluitur.

Vertical text in the right margin, likely from the adjacent page, containing further legal commentary and references.

¶ De. ac. Idē t3 saly. in. d. l. extraneū. & Bhd. de plūbi. in. l. libertas. de ma. testa. allegat glo. iuncto tex. in. l. miles ita. in prin. in vñ. hereditas. j. de testa. mili. Bal. in. l. extraneū. t3 cōtra Bar. hic. f. q. usq. ad pascha vn^o erit heres directo post pascha alius erit heres per fideicomis. idem tenet Bal. in. l. miles ita. in prin. j. de testa. mili. & bal. & ang. & imol. in. d. l. filius a patre. i. pri. ci. & Pau. i. d. l. certi.

¶ Cōstitutur doc. oēs al. leg. in prece denti apostil la tenēt ptra bar. hic. ver l tao pēdet ab illo articulo an testator p hiberē possit ius accrescē. di. de quo in .l. quotiens .C. eo. ADDE pau. de ca. cōsilio .ccij. q. ē in facto cōsulu it ptra bar. X scō. e. ut. l. q. tiēs. et sibi vide de il la materia: qa tota ista .l. cū suis q. sionib^o examinat ibi. d. C. primo utri. q. hā. q. ē tātū bar. in. l. quotiens .C. e. & no. al legat istaz. l. qm̄ sororez. de qua. q. ha bef ibi p do. cto. & hic per ang. & imol. l. i. s. si ex sū do. s. e. & Imol. i. c. ray. nuti. sup. ii. glo. extra de test. & Salp. in. d. l. quo. tiēs. t3 q. rē illā particu lare nō trās mittit intra annū dātum ad deliberā. dū p. l. cū an tiquioribus .C. de iure d libe. nisi esset fili^o ille istitu tus i re cer ta qui ex po tētia suitatis trās mittit. et loquit saly. postq̄ repu diauerit vni uersalis he res t3 imol. hic. & in. d. s. si ex fundo. & in. d. c. ray. nutius. inf. deliter refe rat istā opi. Salp.

alius in eodem semisse est institutus post pascha: alius in alio semisse simpliciter: an ualebit institu tio. certe secundum rationē Dy. sic^o: qa non repe rit p parte tps testatus & pro parte intestatus. & sic cessat ratio. l. & sic tēpus nō subducere de medio. quod tenet Guil. in. l. extraneū. C. e. sed secū dū rationem Ja. de are. uitiū tps subduce ref de medio. & sic quilibet subduceretur de me dio: & sic quilibet videtur institutus pure: vt hac .l. quod puto uerius. pro hoc. l. filius a patre. ij. respōso. cū sua glo. s. de libe. & posthu. ¶ Que ro qd si testator dixit instituo mibi ticiūm here dem usqz ad pascha: & q nullo modo possit ul terius heres esse. Tunc dico q institutio uitiat^o in totū qa cōtinet in se repugnantia sicut i here de instituto i re certa cū fuit dictuz q plus petere nō possit: ut dixi in. l. quotiens. s. si duo. s. e. ar. d. .l. miles ita. in prin. j. de testa. mili.

Ex. l. sequenti.

¶ Institutus in re certa uere heres nō est nec le gatarius sed est una tertia species de p se partici pans de utroqz. & taliter institutus trās mittit rem in qua est institutus ante agnitionē. sed illud q si bi obueniret p ius accrescendi nō trās mittit an te agnitionē: & eodē mō p auē. ex causa. in. qu. atū talis institutio sapit naturā institutiōis uitiatur: in quantū nō legatū non. cōfirmaturqz testamentū instituto in re certa aduente duobus institutis si cut si duo essent equaliter instituti & unus adiret. institutis etiā in re certa datur beneficiuz. l. ultie .C. de edī. diui. hadri. Et an confinatus in certo loco fortiatu ibi domicilium. Et an pater filiuz confinans in certo loco cōmittat priuatum car cerem uide in fi.

De facto.

Institutio pluriū ex rebus certis ualet et sunt heredes equaliter & res illas tanq̄ prelegatas accipiunt. Itē ibi dicitur esse res ubi perperuo debet esse nō ubi ē ad tēpus. h. d. To ta ista lex diuidit in quinqz: qa primo ponit the ma & questio usqz ibi dicebā. Secundo declarat qualdā dubitationes p̄tinetes ad materiā que stionis p̄posite usqz ibi: cū hec sint. ubi determi nat unā questionē que colligit ex thēmate usqz ibi: rerū aut. ubi ponit quedā cōferentia ad de terminationē alterius questiōis que ex thēmate colligitur & in tex. expressa fuit usqz ibi: que res que in p̄posito. ubi illam questionē determinat usqz ad fi. ¶ Ho. q institutio ualet ex rebus cer tis & dicuntur esse equaliter instituti. ¶ Itē no. q ibi res dicit eē vbi p̄petuo d3 eē. ¶ Oppo. q institutus in re certa habet loco legatarij: vt. l. quotiens. C. e. So. glo. ibi erat alius institutus uniuersaliter hic nō. ¶ Et dic q heres institutus in re certa uere ē heres: sed habet loco legatarij quo ad hoc ne cōueniatur actionibus heredita rijs. hec est secunda so. glo. ¶ Et no. q illam ap propriat sibi ultramon. & eā tenet Ja. de are. et Ly. in. d. l. quotiens. p̄bat sic institutus ex re certa h3 ius accrescēdi: ur. l. i. s. si ex sūdo. & l. quotiens .s. si duo. s. e. si nō ē heres nō haberet illō ius: qa inter heredes & legatarios nō est ius accrescē di: ur. l. si nemo. d̄ test. tu. & l. si nemo. de re. iur. & hoc ē qd uoluerūt iura noua q fili^o haberet iu re institutionis: qa uere est heres quo ad oia p̄ terq̄ quo ad actiones. ita dicit ip̄si. sed glo. i. l.

¶ Hereditatis. Et in hoc cū bar. tenet Jo. an. in specu. in ti. de testa. s. in primis. & Ly. Fran. Tigri. Bar. Sui. Ang. Saly. & Pau. in. d. l. quotiens & Bal. & Ang. i. d. s. si ex fundo. & bar. in. l. quotiens. s. si duo. s. eo. & Bal. in. c. si pater. de testa. in. vi. & Imol. in. d. c. raynutius. sup. secūda glo. sed prium t3 Nico. de matha. Ja. bu. Ray. bal. & Fran. de rāpo. in. d. l. quo.

si quis priore. ad trebel. dicit q̄ habetur loco he redis quo ad excludendā querelā tantū quo ad alia loco legatarij. ¶ Hug. etiā uidet dicere idem. ¶ Examinemus nos & primo dico q opinio ultra mō. que tangitur in glo. nō est uera. dicit enī q̄ sunt heredes quo ad oia prererq̄ quo ad actio nes qd falsum est: qa heres nō detrahit falcidia a coherede de eo qd capit iure hereditario: ur. l. in singulos. ad. l. fal. sed hic detrahit ex institutio ne ex re certa. ergo non habet quo ad oia: ut he res: ut hic. & l. quotiens. C. fami. her. ¶ Prete rea si tu dicis q̄ sint heredes quero pro qua par te. si dicis q̄ pro nulla: certū est hoc esse impossi bile. sed si dicis q̄ pro aliqua etiā hoc est impossi bile: & statim do oppositū cū alius sit institutus insolidū. ergo iste in nihilū: & respectu huius rei nulla est pars hereditatis cū hereditas sit ius: ut hic dicit i tex. quia nulla pars ascripta est & c. ¶ Unde Ashar. syll. & Ja. bu. sequens eū dicit aut institutus est filius ex re certa: & tūc est uera opi. ¶ Ultramon. q̄ habetur loco heredis: ut in. s. aliō quoqz capitulum. in auē. ut cum de appel. cog. ¶ Extraneus uero loco legatarij: ur. l. quotiens. C. .e. ratio qa filius habet illā rez loco legitime hoc est tertie uel quarte. & si deficit supplet sibi. ergo uidetur institutus i quarta merito habetur loco heredis. ¶ Istud displicet mibi plus. nā legitima filij est quarta bonorum deducto ere alieno & fu neris impensa: ur. l. pap. s. quarta. s. de inof. tes. sed quarta bonoruz ere alieno deducto non est pars hereditatis: ur. l. non amplius. s. si. j. de le. .i. & l. si quis seruum. s. si. cū. l. sequen. j. de le. ij. ergo nō habetur loco heredis. ¶ Quid ergo di cemus. ¶ Rñ. heres institutus ex re certa non ē he res uniuersalis: nec est legatarius: sed ē una ter tia species per se que uocatur heres ex re certa q̄ partim capit de natura instituti uniuersaliter par tim de natura legatarij. sicut dicimus in grāma tica de participio: quod partem nominis partē sibi recipit. recipit enī hoc institutus ex re certa q̄ habeat ius accrescēdi: & puto q̄ sua auctoritate pōt accipere rem i qua institutus est sicut heres uniuersalis hereditatē: & per ista uoluit lex filiuz institui etiā ex re certa: ur. d. s. aliud quoqz ca pitulum. ¶ Legatis uero accipit quod non tene tur creditoribus: & q̄ per falcidiā defalcetur: ut hic. ¶ Ex predictis infero ad determinationē quarundam questiōnū. primo utrū heres institu tus in re certa decedēs ante agnitionē illius rei illā trās mittat. ¶ Uidet q̄ nō: ur. C. d̄ iure delibe. .l. qm̄ sorore. ubi tex. dicit si aliquid hereditatis fuisset relictū dico q̄ res ip̄a trās mittit sicut trās mittit legatari^o: qa quo ad rē talis institutio sapit naturam legatarij: sed illos effectus quos capit ab institutione uniuersali. f. q̄ habeat ius accrescē di illud nō agnitū nō trās mittitur: quia est aliqd hereditatis. i. iure hereditarij. ¶ Quero ēt per auē. ex cā. rupto testamēto ex causa preteritiōis uel exheredationis rūpuntur institutiōes: & cete ra firma permanent: an institutio facta ex re cer ta remaneat firma. ¶ Respondeo inquantū sapit naturam legati remanet firma inquantum sapit ab institutione uniuersali uitiatur ut ex predictis patet. ¶ Eodem modo quero certū est q̄ uno ex institutis aduente totum testamentū cōfirma tur: ur. l. si nemo. s. de testa. tute. & j. de manu.

tiens. & bal. in. l. quidam eulogio. i. vl ti. col. C. de iure delibe. ubi uidet sa cere differē tiā an fili^o sit institutus in re certa: vt tunc trāsmit tat illā spem obuenturaz iuris accre scēdi residui hereditatis relicte here di uniuersali qui deceffit ifra annū de liberādi he reditate ad buc p illū in stitutum vni uersaliter nō adita. aut ex tranens: et tūc sec^o ut ibi p cum. Ad do ēt qd an ge. & Imol. in. l. fili^o qui parri d̄ vul. & pupil. te nēt idem qd ip̄i tenēt in .d. s. si ex sū do. f. idēz qd bar. hic. ¶ C. p̄redi ctis p3. Idēz t3 Imol. i. d. s. si ex fun do. in re p. i .viii. col. & vi de no. p bal. in auē. ex cā .C. de libe. preteri.

¶ Nam institutus. Et idē tenet Bar. in. d. l. quotiens. aliter tamē loquitur Bar. in. d. l. fi. C. de edic. di. sed ang. et Saly. in. d. l. quotiens. transcut cum glo. hic. et Imol. hic in. d. c. raynutius. §. secūda glo. et ang. in. l. fi. §. edic. di. C. In textu ubi. rerū aut italicarū. Aduertēdū est quia ibi est no. tex. ad unam. q. videlicet pone aliquis habz maiorē partē fortunarū suaz et honorū ciuilitū i ciuitate lucana: et ibi habitat et i ciuitate romana habet mercantias pecunias et alias res mobiles an debeant iudicari bona sita i territorio ciuitatis romane adeo q. statutū ciuitatis lucane disponēs circa res in territorio uel aliter in contrahendo uel obligādo i eis sibi locū nō uēdicet secū dū doctrinā Barto. in. l. euntes populos. et ibi scripsi p. bal. C. de sum. tri. breuiter cōcludo per istū tex. et p. l. si ita legatum. de leg. iij. et l. debitor. §. de pigno. cū similibus: que iura allegat gl. hic in qbus pz q. mobilia q. sunt i loco ad tēpore nō cēsent esse res illius loci sc. ea q. ibi sunt ppetuo manura ut sunt res immobiles cēsent esse res illi loci ubi sunt et pecunie et alia bona que essent extra ciuitatē romanā si tñ essent reuersure ad ciuitatē romanā: ut ibi stēt cēsent esse de bonis ciuitatis romane. ergo si ciuis lucan⁹ p. decēniū et ultra domiciliū habuerit in ciuitate lucana et ibi haberet maiorē partē fortunarū suaz psumit habuisse aium ibi perpetuo manendi cū eadem parte fortunarū suarū quas ibi habebat. ita no. Saly. in. l. ii. in fi. C. de iuris. om. iudi. p. l. ciues. C. de inco. li. x. et l. ii. eo. ti. et ad hoc bñ facit qd no. De. Ly. Bal. Ange. hic ubi dicit q. res quas qd secū bz ut utaf in certo loco cēsent esse illius loci. et ideo dicit q. si seborlaris forensis i firmus existens in ciuitate bonon. relinquat ticio bona q. habet bonon. uidetur reliquisse libros quos ibi habebat cā studendi in loco illo. arg. d. l. debitor. et facit id qd habet in. l. si inducta. C. in qui. cau.

testa. l. testamento. et l. ita liberi. in fi. e. ti. An herede instituto ex re certa agnoscente institutionē testamentū cōfirmet. Rñ. sic: q. uno ad eunte confirmatum ē: quia amodo siue alij repudiāt siue agnoscat testamentū ualiturū ē: quia unū ad eunti totū accresceret. sed hic eadē ratio ē i instituto ex re certa. ergo et. nisi eēt dictū q. plus petere non possit ut dixi in. l. quotiens. §. si duo. §. e.

¶ Quero et hereditatis institutio datur remediū. l. ultime. C. de edi. di. hadri. tol. quero an hereditatis institutio ex re certa cōpetat illud remediū. Glo. uidetur dicere q. non: quia quantū ē in re habetur loco legatariorum: s. legatario nō datur beneficiū illius. l. ergo et. cōtrarium forte ē uerū. nam institutus ex re certa nō expectat aditionem aliorū de necessitate imo agnitione sua totum testamentū confirmat: ut. §. dixi. ergo uidetur q. illi cōpetit beneficiū illius. l. quia quantū ad hoc loco heredis ē. C. de. l. heredes. §. si. §. fami. her. So. ibi in diuersis vniuersitatib⁹ q. constituunt diuersa patrimonā. C. de. l. nescenius. j. ad. l. fal. So. ut ibi dicaz. C. ultimo §. perinde si seruus: inducitur ad duas. q. Primo utrum relegatus seu confinatus uideat bñ domiciliū: ibi ubi confinatus ē. Et hic uidetur casus q. nō: de quo dicit in. l. eius qui. in fi. j. ad municipa. Secūdo facit si pater relegat filium ex certo loco q. ex hoc non incidat in t. de priua. car. p. hunc uer. et per. l. iij. §. de dolo. de libe. ex. hi. Ly. in. l. i. C. de priua. car.

¶ Quis ita. Defectus cōditionis que depēdet ex facto testatoris institutionē non uitiat. h. d. C. de iniur. rup. et irri. testamēto. l. cū in secūdo. So. hic in cōditione de futuro que depēdet ex facto testatoris. rōnem dixi. §. e. l. ij. Glo. distinguit hic quā uide p. te. C. ultio uide glo. ibi. Itē no. dicit glo. et cōditio nō ē q. habetur p. pura cū testatorē penitus uideat: ut. §. e. l. ij. et ibi de hoc distinguitur per By. glo. dicit in. l. qui plures sed ibi scriptura erat imperfecta circa personas que a iure nō suppleuntur: hic circa portiones que a iure suppleuntur: ut. §. e. l. itē q. fabinus. fm. By.

¶ In testamento. Admittitur cōkursus instituti et substituti. h. d. C. de. l. q. non ualeat institutio: quia fili⁹ nō fuit institutus. Glo. sol. itelligo filiū hic institutū qd dicitur ut dixi in. l. gallus. in prin. §. de libe. et posth. sed cōtra hoc facit. l. si quis eū. in fi. j. ti. .i. fm. unā lec. s. illā nō teneo.

¶ Hec uerba. Copula ultio loco posita etiā inter pcedentes solute positos uideat apposita. h. d. put ē copula ibi et gaius. quidā habet sine: et tūc hoc dicit soluta resoluū in cōiunctā. hoc dicit. facit. §.

pig. ta. contrahi. et l. Imol. hic dubitet de hoc quādo cōstabat q. bona nō debebat bonon. manere sed debebat ad aliū locū trāsseri ut ibi perpetuo essent: tñ dicit q. ibi casus uidetur que dicit eē singulare ad hoc uidet q. mobilia cēsentur esse de territorio loci ubi reperitur: et iō sisco illius loci cōstanc: et illud uidet uerū q. id qd ponit Bal. in. l. mercator. C. de cōmer. et dato q. et tenere. mus decisio nē Bal. i. d. l. mercator. res. tñ mibi non ob. quo ad ppositū nostrū: quia Bal. in. d. l. mercator. vult q. mobilia psonā cōcernat et nō locū ubi sita sunt. nā si eēt uolum⁹ atē dere locū ubi erat psona testatoris ad. huc habem⁹ intēti. et idē dico de act. seu nomini. b. debitorū. q. si in ciuitate romana celebrati sūt cōtractus ex qbus creata sūt illa noia debitorū: et tūc dicitū ē q. cēsent esse de bonis illius loci: ut ē casus in. l. i. cū et meuiaz. §. tutores. de admi. tu. Idē si alibi celebrat⁹ eēt cōtract⁹ et solutio eēt colata in ciuitate romana. l. quo. ff. de solutio. p. p. matioe p. ditor. facit q. act. dicit q. herere p. ne creditōis et illā cōcomitatur. l. q. ergo casus d. pecu. l. ij. et ibi no. ff. p. socio. et i. no. q. declarat Bal. in. l. i. ff. de sta. domi. et ubi q. p. bz domicilia unū rōne ori ginis et aliud rōne icolat⁹ sp. cōsidera. m. potius lo cū icolat⁹ in his i q. p. na ē in cōsideratiōe ut p. ex gl. val. de no. i. c. sta tutū. §. cum §. i. §. unaz

de ex. tu. l. is q. duos. §. ij. l. cū delationis. §. cū quidā. j. de fun. i. stru. dixi de materia hui⁹. §. in. l. re cōiuncti. j. de leg. iij.

¶ Qui tres. Indefinita nō cōprehendit eū de quo specialiter ē prouisum. h. d.

¶ In filio. Post mortē legatarij pōt seruus legatus heres institui. h. d. C. de. l. hereditas. §. e. So. ibi fuit heres institutus ex die certa q. subducat: hic ex incerta: ut ibi dixi. C. Querit glo. utrū post mortē legatarij cōstet legatum si solus seruus ē heres institutus. Et dicit glo. q. nō. Aduerte in primo casu. l. quādo filius est exheredatus questio nō pcedit: q. si solus seruus ē heres institutus post mortē filij reperiretur filius exheredatus post mortē. ergo testamētū ē nullum: ut. l. seruus quoq. §. sed si filius. §. e. et l. si ita. in fi. de libe. et posthu. In secundo casu quādo seruus ē legatus extraneo et institutus solus post mortē procedit questio si ponis ipsum institutum cū libertate: alias nō procedit h. bec tempora: ut in. l. i. e. in prin.

¶ Seruus. Conditio tacite hereditati adiecta non potest in codicillis adimi. h. d. C. Et ratio huius ē: quia si posset adimi in codicillis uideretur hereditas directo data in codicillis qd non potest eē. C. Quero utrum iste seruus fuerit institutus solus. uel habuit coheredem. Glo. prima dicit q. solus et bene: ratio: quia si haberet coheredem possent codicilli confirmari per aditionem coheredis: et per cōsequens deberetur libertas ex uigore codicillorum: et inter cāsdas: et sic pōt esse heres. C. Quero dicitur hic q. erit liber ex codicillis: quero an erit heres. Dicit Bug. q. sic. l. uoluntarius. C. Sed cōtra hoc opp. de. l. cum quidaz. C. de neces. ser. here. insti. ubi eo ipso q. instituitur uidetur relinquere libertatem et erit suus et necessarius. So. illud cum testator nihil de libertate disposuit: hic secus: ut no. hic et. §. e. l. quotiens. §. fi. et insti. e. in prin. C. Sed tunc opp. cū certum sit eum heredem futurum in omnez causam ad quid expectatur conditio: cōtra. l. si quis ita scripserit. §. e. Rñ. ad hoc ut sciatur an sit uoluntarius uel necessarius. ista lectu. Bug. potest procedere si ponimus seruum habuisse coheredem: ut. §. dixi. sed si ponimus eum solum institutum non procedit. alias sequeretur q. hereditas potest dari directo in codicillis. teneam⁹ ergo q. ex codicillis erit liber tantum et non heres secundum Jo. C. Sed contra hoc oppo. si non aditur hereditas relicta non ualent: ut. l. si nemo. de testa. tuto. et C. de fideicommiss. l. eam quam. Quidam dicunt q. habebat coheredem. sed. §. reprehendi secundum Jo. dicitur dū est ergo q. hic codicilli fuerūt confirmati ab

dicit. et ibi no. doc. de rescrip. l. vi. fortificans p. dicta q. q. actioes dicitur ad qd mobile indicat d. eis. put de re mobili: ut no. glo. i. aut. d. nō alie. §. i. in v. cōnumerāda. et ibi clar⁹ declarat Ang. et no. Dy. et Bar. i. l. et pōt. ff. d. auc. tu. et glo. i. l. i. et ibi no. Bar. C. si aduer. trāfac. et Bar. i. l. mouentis. de v. b. sig. Jo. an. i. spe. i. ti. de fruc. et l. i. §. i. sup. v. §. qd si dbeo. et Ange. i. l. i. §. fuit q. sicut ad trel. ergo sic dixi q. res mobilis cēsent eē de territorio illi loci i quo sita sunt. ita ē dicitū de act. q. dantur ad res mobi-

les. istud et firmat lapul alleg. lxxxi. incip. i noie dñi amen. ca sus est talis videlz qdaz nicolaus etc. in fi. de quo facit metio. ne Ro. i. l. fi costi. s. fi. fo. ma. na. p. clu. dit lapus qd si i uarijs lo eis defuncto hz bona etc. ut ibi p. euz. ADDE que plenus ipse coluluit: ubi de verbo ad verbum est hec apostilla consilio. xvi. primo libro. Uti filio q. s. ser. uis. l. i. C. de codi. Et ibi dixi. b. Quod sic Adde qd ide t3 Ang. i. l. i. s. de iniust. testa. No. et go qd ad hoc ut debeatur legata vel si deicomissa ab intestato requiritur aditio hereditatis p. aliquo q. possit esse heres de iure ciuili uel p. torio: sicut requiritur ad hoc ut ueniat ex test. l. si nemo. s. d. testa. tu. r. p. dicta sine du bio pcedit qñ nullus et sic apphen dere uoluit bona defun cti s. datus e curator bo nis que o3 fa tisfacere cre ditibus. l. i. C. d. cura. bo. dan. qd aut si fscus agnouit dña illa tanq3 va cãtia r. facit facit credito rib? r. supest tñ qd p. fa tisfieri lega tarijs videt qd sic tenea tur ad lega ta relicta ab intestato per tex. in. d. l. fi. luffa. s. i. de lega. i. s. pri. um credo vi delz qd fscus nō teneat ad legata nec et ad libertatef per. l. iij. s. si bona. d. fidei cō. liber. r. l.

intestato. r fm hoc nō ob. l. i. C. de codi. que di cit q rupto testamēto rūpuntur codicilli: quia il lud est uerū nisi codicilli sunt ab intestato cōfir mati. Quero utrū relicta i codicillis requirūt cōfirmationē p aditionē hereditatis ab intesta to. Glo. hic t3 q sic. de hoc e tex. j. de fidei cō. li. l. iij. r. insti. de eo cui liber. ca. bo. adi. circa me diū. r. C. de manu. tes. l. fi. circa prin.

Si quis. Iste e subtilis. s. r hoc dicit. sublata causa uiuo testator p quā cōditio uni rei adiecta aliter repetita intelli gatur cessat repetitio conditione pendēte: secus si esset iā defecta. h. d. C. de secūdo rāso ad primū. Rūdet glo. q in pmo casu alienādo uidef eū penituisse cōditionis. C. s3 cōtra hoc op. s. pri. s. ubi in uolūtate imperfecta nō uidet testator penitere cōditionis tacite adiecte heredi tati. Rū. hic testator nihil disposuit circa cōdi tionē s3 solū circa personā serui alienādi uel ma numittēdi: sed ipsa. l. disposuit circa cōditionez. Mā cā quare cōditio inest hereditati est necessi tas: qā nō pōt eē heres sine libertate: ut. l. seru. j. ti. ij. que cā necessitatis deficit uiuo testatore: r per cōsequēs nidef istitutio pura. Sed i prece dēti. s. nō poterat cā deficere uiuo testatore: qā libertatē dedit in codicillis. r p dicta sunt multū notabilia. Scitis enī q si istitutio ē conditiona lis oia legata tacite habēt illā conditionē: ut. l. si ticio. s. fi. j. qñ di. le. ce. r. l. si dies. s. fi. e. t. e. Po ne ergo q istitutio heredis ē uitiata pendente cōditioe uiuo testatore ex cā pteritiōis uel exbe redatiōis: ut. l. nā r. s. de iniust. test. nā r legata debebūt pure p auē. ex cā. nā uitiata cā quare itelligebat repetitio cōditionis repetitio uitiat. C. Ad s3 dictū op. hic dicit si eū alienat post cō ditionis defectū nō restat istitutio. Lōtra si uiuo testatore cessat defectus ppter quē nō ua let testm: testamētū recoualescit: ut. l. posthum. in prin. de iniust. testa. So. hic defectus supuenit uolūtate testatoris. poterit enī istituere pure si uolebat qui defectus si cessat nō recoualescit te stamentū nisi appareat noue uolūtatis iudiciū: ut. l. qui liberis. s. testamētū. j. de secun. tabu. s3 hic nullum iudiciū noue uolūtatis apparet. er go rē.

Uum uenditor. Quicqd post uenditionē uē ditori accrescit mediāte seruo uendito restituit emptori uel eius heredi. h. d.

I paterfamī. Propter repugnan tiā iuris cōis admittit cōcurfus istituti r substituti. h. d. Be hac materia habemus tres leges. s. istā. r. C. e. l. cū pponas r insti. de vul. et pil. sub. in fi. Querit glo. quid de alio semisse r dic ut in glo. C. opp. s. e. l. cū in testamēto. in prin. ubi nō admittit istitutio ppter repugnan tiā iuriū r rationū. So. ista ē decisio p hūc mo dū magis ex uolūtate principis q ex subtilitate rōnum. C. oppo. C. de le. l. cū pponas. So. ibi loquit in casu certi: hic in casu dubij. Querit glo. qd cōtra si istituuit liberū quē putabā ser uū. Glo. insti. de vul. r pu. sub. in fi. dicit q que rit sibi. Ja. de are. dicit q idē ē in casu isto qd in casu hui. l. q fiat diuisio p illū modū: qā eadez est rō. uoluit enī q aliū faceret heredē nisi cōdi tionē mutaret: sed hic nō ē mutata pditio. ergo rē. teneo glo. p. l. liber hō. de acqui. rē. do. pro hoc: qā si sciuisset eū liberū multo magis istituif set eū. ar. l. barbari. de offi. pto. que rō cessat in casu huius. l. Quero istitui quēdā ut patrem

fami. qui sit filiuffa. an sit idē qd in casu huius le gis. Ja. de are. dicit aliud in filijs aliud in seruo. rō: qā in filio remanet nomē heredis: s3 heredi tas trāseat ad patrē: ut. l. cū filio. j. de leg. i. s3 i ca su nostro secus ē. sed illud repbendi in. d. l. cū fi lio. s3 habem. glo. que dicit idē in filio qd in ser uo: ut. l. si qd filiū. de acqui. here. r ibi ē tetigi. C. Alitio no. diligentissime materiā substitutiōis vulgaris que ē si heres nō erit ut aliū heredē nō fecerit. Ex quo in materia substitutiōis vulgaris elicio multas cōclusiones q heres istitutus ad quē ius deliberādi transit pferunt substituto vul gari: qā s3 istitutus heres nō fuerit tñ aliū here dē fecit. In cōtrariū tñ facit tex. hic qui dicit mu tata cōditioe. S3 rideo: q satis mutatur condi tio per mortē. Hel meli: hic dixit iuriscōsultus exprimēdo illud de quo minus uidebat iesse qā posset dubitari si efficat de libero seru: an uolue rit testator excludi substitutū p dñm. r dclarat iu risconsultus q sic: multo magis si nulla mutatio conditionis euenit.

Hoc tiberius. Ho. q in cā ppria priceps ē iudex. Idē dico in quolibet qui nō recognoscit supiorē. simile i. l. pxi. de his q in testa. delē. r ibi dixi per doc. i. l. i. C. ne quis in sua causa.

Uī soluendo. Defectus extrinsec. si tēpore apture tabular. cessat testamē tū recoualescit. hoc dicit iste casus mirabilis. Lō cordat. s. e. l. pignori. r hoc facit q si vsurarius tēpore testamēti nō prestat cautionē s3 cā pstat postea ante mortē testm recoualescit: p hāc. l. di xi in. l. filio pterito. in ultima pte. s. de iniust. test. r ibi declarauit. C. op. q ispiciaf tēpus mortis nō tēpus apture tabularū: ut. C. de cadu. tol. s. sed cū triplici. r. s. in nouissimo. Sol. gl. q hoc iō qā fm hec iura nō poterat adiri hereditas ni si apertis tabulis qd nō placet: qā in suo r neces sario fm hec tēpora ispiciebat tēpus mortis: ut. l. post mortē. in prin. r. l. qñtū. in prin. j. de le. i. uoluit ergo dicere bec. l. qd inspici d3 tēpus quo icipit agi de uiribus istitutionis: r tūc si nō ē nisi unus huius de necessitate dicit q ille ē prim. de uiribus aut istitutionis: tunc agitur qñ tabule aperiant. ergo illud tēpus ispicif. facit qd dicit doc. in simili. C. de insti. r substi. l. fi. in fi. ubi ma ter excludit tacitā substitutionē si ipsa uiuit eo tē pore quo d uirib. istitutionis icipit agi. C. op. de. l. si fuerit. de re. du. So. hic incertitudo erat reducra ad certitudinē. C. op. de re. cato. So. glo. dic melius: ut no. in. l. pe. j. de re. cato. Ex. l. sequenti.

Si testator aliquem heredē istituat r sub con ditione exheredet in eodē testamento: an uale at exheredatio. r an si testator istitutum in alia uolūtate corā septem testibus exheredet uel in eadem uolūtate simpliciter: an ualeat. r quid si dicat priuetur hereditate nec declaret ad quos uelit deuenire hereditatē: an deueniet ad substi tutos uel ad personas nominatas in auten. hoc amplius.

Alterfamī. Ex facto alteri. alius exhereda ri non debet. h. d. Habeo istā pro dif ficili. C. oppo. q alter qui adiuuit nō tenetur ad implendum conditionem in totum: ut. l. qui cuz ita legatur in fi. r. l. pe. j. de cōdi. r demon. Sol. ibi. in conditione que potest diuidi. hic i ea que non potest diuidi. C. opp. q facto unius alius

qd diuo. j. d ma. test. nec ob. d. l. filius. fami. qā cas itellige quā do fuit noia tim grauat? fscus p dicta fallūt in reli cris ad pias cās d quo p bar. r doct. in. l. i. C. d sa crofan. eccl. r ad bar. hic add. Dy. Ja. bu. r bal. i. d. l. nemo. de test. tu. r idē bal. in. l. fi. in. i. col. C. de peti. heredi. bal. in. l. fi. i prin. d testa. hic alleg. r i. l. eā quam. i. iij. col. C. de fidei cō. dixi aliqd i. l. hec d. ba. d leg. i. i. i. notabili. C. hoc e tiberi. supio. rē. Ad qd vi de no. p bar. i. l. ē receptū de iurisdic. om. iudi. d. Uī sol. q uēdo. fi vsura. rius. Ad istā. l. adde qd i cidēter dixi i. l. iperū. in apostilla ma gna. de iuris. di. om. iudi. r d intellectu hui. l. aliqua pōit bal. i. l. eā quā. i. xiiij. col. C. de fi. deicom. i. C. Alterfa p mi. nō o3. ista. l. ē singu. s3 Bal. l. i. l. s. oppo. d bis que pe. no. r p illū tex. in fert ibi ad plures no. q.

In legatio. Ray. hic qd no h3 rōnem. ita ex facto tertij i hereditate sicut in legato pōt quis excludi a iure acquiredi: ut. l. si qd sempronij. C. eo. ti. vñ approbavit primā solu. vide Bal. i. l. i. in. v. oppo. et in. vij. q. C. de his que pe. no. et benedic. de plombi. in dicta. l. si ita.

An valcat. Tetigit Pau. de hac. q. in. l. hereditas. C. de his qui. ut in dig. et videt tenere cōtra Bar. et in. l. seruo et augerius. ad. l. fal. et ang. et Imol. hic.

Rōne. talis eni ipso pene p te statorē fieri pōt. l. i. C. de his qd pe. no. insti. de le. s. h. l. i. s. itē si ita. ad. l. fal. et in pposito ponit Bal. i. d. l. uxorem. s. heres. de leg. iii. et per Bal. in autē. cui relictum. C. de indic. vidui. et i. d. l. i. C. de his que pe. no. et ē bon. ter. cū gl. et ibi Bar. l. lucius. s. tres heredes ad trebel. et ibi pbat qd statim qd cōtrouersia mouet dicif molestari. ad hoc allego qd no. glo. i. c. cōstitut. d. religio. do mi. i. v. istaurataz. p quā dicit ibi no. do. Anto. in vi. col. qd vbi in libello ad hoc vt possit petere rē mi hi restitui requirit rescis sio ptractus uel qd pars cecidit a cōtra etu sufficit i libello rē petere quasi ta cite uideat peti et rescis sio cōtract. vñ si minor petit rē quā vēdidit sibi restitui pcedit libellus: licet nō petatur cōtract rescissio. qd petito cōse. quēti et preambulū ad illud uideat peti. l. illud. d. acqui. here. et si petat hereditas restitui et postea appareat in iudicio testamētū quere landū qd sup mo libello

pōt priuari hereditate: vt. l. cancellauerat. s. ti. i. So. fm glo. ibi puenit ad actuz facti cācellando testm: hic ad actū verbi. qd diligēter no. Ad qd facit qd notāt doc. in. l. nostrā. C. d. testi. C. Op. qd uolūtas testatoris debet seruari: ut. l. in cōditōibus. de cōdi. et demon. sed hic p unū uoluit priuari oēs. ergo et. Sol. hic ē uolūtas illicita.

C. Op. extra glo. j. d. manu. tes. l. si ita fuerit. vbi pōt unus priuari ppter aliū nō implētē cōditōne. So. dic qd hic hereditas fuit data pure: adēptio filij fuit facta sub cōditōne: qd nō pōt fieri ex facto alterius. ibi ipsa dario fuit facta sub cōditōne: unde propter unū non implētē pōt testator alteri nō dare: nō autē pōt data adimere. vel dicas qd ibi loquitur in legatio: hic in institutionib.

C. Oppo. qd exheredatio sit res inepta in extraneo: ut. l. qdā cū filiū. de uerbo. obi. So. in extraneo nō iustitūto pcedit ptra. sed extraneus iustitūto pōt exheredari: ut. hic. et no. p glo. i. l. si certari. s. si eodē. j. de test. mili. C. Quero si testator aliquē herede instituit et u sub cōditōne exheredauit in eodē testamēto: utrū exheredatio ualeat. Et uidet qd nō qd exheredatio sumit effectū p aditionē hereditatis: ut. l. filiū. s. s. cū exheredatio. j. de cōtra ta. s. p aditionē hereditatis nō possit cōfirmari exheredatio sua: qd est repugnātia et ali nō est qd adeat. ergo exheredatio est nulla. Cōtrariū puro: nā qd exheredat sub cōditōne i cōtrariā cōditōne iustitūto uidet: ut. l. aliquādo. de cōdi. et demō. Ista ergo exheredatio uidet adijcere cōditōne iustitūto qd pōt fieri i eodē testamento. Nec ob. qd exheredatio d3 cōfirmari p aditionē: qd illud ē in exheredatioe filij. C. Quero pone qd ticiū instituit in alia uolūtatē facta corā. vij. testibus exheredo: uel i ipsa eadē uolūtatē exheredo simpliciter: an ualeat talis exheredatio. Dico qd nō si sit a pagano: secus si sit a milite: ut. j. de testa. mili. l. si certari. s. si eodē. fm cōem litterā. pbo p rōnem heres iustitūto caput hereditatem a seipso. ergo nō pōt sibi adimi a seipso: ut. l. s. et si sub cōditōne. s. h. s. e. secus ergo eēt si haberet cōherede: ut ibi no. Ad idē qd iustitūto extraneus nō pōt exheredari sine iusta cā: ut. hic. sed si exheredat simpliciter nulla adiecta eā nō ualeat: et hoc sub dubio. p dicta uera si exheredatio cōferat ante rē pus hereditatis qd ite utputa talē iustitūto et si vxo rē meā molestauerit in tali relicto priuē hereditate. Certe istud puari hereditate pōt fieri iusta cā nō ex iniusta: ut. l. uxore. s. heredes. j. de leg. iij. et ibi dixi. s. ista ē iusta cā si eā molestet idebite. Dico tñ qd nō priuaf hereditate directo: qd q semel ē heres nunq pōt desinere eē heres: ut. l. ei q soluedo. j. e. et. l. miles ita. de testa. mili. et. l. nemo pōt. j. de leg. i. et sic ualeat i hoc ut teneatur illā hereditatē restituere p fideicommissum: ut. d. l. uxore. s. heredes. C. s. tūc qro si testator dicit qd priuatur hereditate: nec adiecit ad quez pueniat: cui obeat restitui. Rñ. psonis nominatis i autē. hoc amplius: quia testator nō dicit ad quez dueniat: s. dicit: sit priuatus hereditate mea s. arbitror nō esse bñ dictū qd his restituat: quia ibi loquit quādo qd priuaf a lege ex uolūtatē testatoris. hic breuiter uenit ad substitutos si bz alios aduenientes ab iustitūto. ter. ē no. in autē. de nup. s. p fate. et ibi p. Ja. de bel. et in corpore un-

pōt fieri sua fm do. anto. vbi. s. et sic vult qd si nō eēt i hoc iudicio ex. pressē petitiū declarari talē eecidisse a legato uel ab hereditate sufficit li. bellus i quo petif cōdenari ad rē restōne. bene facit qd no. glo. l. qui de inofficio. et ibi doc. s. de inoffi. testa. ubi habet qd sufficit in uno codicis libello filiū exheredatū intētare petitionē hereditatio et qrelaz inofficio ad rescindē. dū testm abf. qd eo qd i alio iudicio pus fuerit petitiū rescidi testa. mētū. ad idē facit qd no. bar. in. l. que sub cōditōne. s. h. de con. di. insti. et bal. i. l. quo tēpo re. C. d. testi. mili. cū similibus.

de sumitur. autē. cui relictū. C. de indi. uidui. dixi plene in dicto. s. heredes.

I meuia. Cōditio qd de preterito fuit ipso sibi reuicā. b. d. uidebitis in. l. multa. cūz

fi. j. de condi. et demon. dixi plene in. l. i. de con. di. insti. Ex. l. sequenti.

C. Si testator instituit secularē ut det monacho uel fratri: an cōtra talē iustitūto possit agi.

Uidam cū filium.

Hic ē singularis et quotidianus casus. Ex testō nō pōt cōueniri: qd a defuncto grauat nō pbat s. cōuenitur ex mādato qd suscepisse pbat. b. d. No. ter. ibi patris offensam ueretur: hoc ē patris turbationē. Offensa. ergo dicif qd quid aliū ad turbationē iniuste adducit. qd examina: ut dixi in. l. licitatio. s. qd illicite. j. de pu. No. qñ aliquis instituit aliquē secularē ut det alii cui monacho uel fratri qd cōtra talē iustitūto pōt agi actione mādati: ut. hic. et est vex. si fuit adhibitus ab ipso testatore: tūc uidet qd monachus pōt agere actionē neg. ge. qd uidet gessisse negocia sua. posset et agere ex testō qd tacitā fidē assumpsit de restitue do: ut. l. si. C. de fideicō. fm unā lectu.

Ex. l. sequenti.

C. Quā dictio imo. s. et correctiue vel copulatiue et si testis dicat fuit sic imo sic stat ultio dicto.

I ita scriptum. Dicitio ponit correctiue. b. d. C. Oppo. d. pma cōstōne. C. s. qbus. Glo. dic aliter ponit ibi: aliter ponit h. Tu p h. b. declaratiōe dic. qñqz dictio imo: ponit cū copula et: uel et: et tunc h3 vim copulatiue nec ponit correctiue: ut. d. s. qbus. et. l. iuregētū. s. quinimo. s. de pac. fm unā lec. quā doqz dictio imo: ponit simpliciter: et tūc si pferat ab homie ponit correctiue: ut. h. et. l. stichus. j. d. ma. tes. qñqz pferat a lege: et tūc si qdē ponit iter cōpassibilia ponit correctiue: ut. l. si uebēda. in pri. et. s. i. s. ad. l. rho. de iac. Et i oib. legib. in qb. repif imo: aut repif iter cōpassibilia: et tūc si qdē i pcedenti ē eadē rō uel maior et h3 vim alteratiue: ut. l. iubemus. s. econom. C. d. sacrosan. eccle. alias ponit correctiue: ut. hic. C. Op. j. de cōdi. et demō. l. nā et ea. Glo. nō sol. dic qd ibi nō erāt s. ba correctiua: s. alterius uolūtatē tñ dī spositionē cōtinētia fm By. Ultio h. l. iducif in ar. ad. q. qd si testis iterrogatus dicat sic fuit imo sic: qd stes ultio dicto qñ se correxit. nō aut h3 p uacillatiōe: ut. h. et. Spe. ponit i ti. de teste.

Quidā testamēto. C. Opp. C. de le. l. cū qd. hic cōstat qd testōr uoluit trāsire ad dī spōdiū. Op. isti. e. s. si plures. so. eodē mō. et dī stigue: ut dixi plene. l. iter dū. s. h. s. e. Opp. de. l. q nō militabat. so. eodē modo.

In testamēto. Qui priō reliquit vniciā postea pres itelligit pres facerē d. residuo. b. d. Quero qd mo uet iuriscōsultū ad hāc itēprationē cū idē sit dicē ps qd vniciā: ut. s. e. l. iter dū. s. pifa. et. l. quōtiēs. s. si duo. et iō h3 vñ qd p mō dēat h3c duas vniciās iustitūto ex vna pre unā vniciā. et sic tota hereditas vñ diuidēda i miorē numerū vniciāz qd sit

ad rescindē. dū testm abf. qd eo qd i alio iudicio pus fuerit petitiū rescidi testa. mētū. ad idē facit qd no. bar. in. l. que sub cōditōne. s. h. de con. di. insti. et bal. i. l. quo tēpo re. C. d. testi. mili. cū similibus. AIDDE q molestia etiā dicif fieri agēdo i iudicio: ut ē ter. i autē. d. fide. iust. i pan. in s. h. molestijs et i. l. i. vbo molestari. C. de num. et ibi Bal. et nico. mata. et no. bar. i. l. ipi. j. rem ra. ba beri. anto. de bu. l. c. vigili. liri de pferi. et vide per alex. p. lio et. xlij. et. et. et. l. ij. vol. p pau. de cast. cōsi. cxi. et ad. q. h. hic bar. vñ bal. p. h. cccxxvi. iij. volu. et quomō itelligat qd heredes non debeat quous mō molestare uxore cui legatus uide pulchre per barba. cōsi. xli. i. volu. Quidā qd cū filiū quoti dian casus. Et p istū ter. vicit singul. i. ruori. C. qd i frau. cre. in fin. qd restitueōs hereditatez et cōtractu nō retinet quartā. et de itelle etu istius. l. uide bar. i. l. si filius. i. pti. ci. de vbo. ob. et hāc. l. et ius. no. alleg. i. l. nemo pōt. b. leg. i.

ditione: quia tunc etiā inspiciatur tps existentis
 conditionis: vt. l. si sub ditione. s. de li. z posthu.
 qd̄ intellige vt ibi dixi. f. q̄ illud verū in suo tm̄:
 sed in suo z necessario: puta in seruo inspiciat tps
 mortis siue pure siue sub ditione sit institutus
 nisi libertatē accepit a lege vel a p̄tore: vt. j. e. l.
 pater filio. z dixi in. d. l. si sub ditione. de libe. z
 posthu. Contra hoc facit p̄n. huius. l. So. ibi ab
 initio institutio nō valuit. Itē aduertendū est q̄
 hic dicitur tps mortis inspici: vt sciamus an sit
 suus dz intelligi q̄ sufficit tpe mortis esse in po
 testate: qd̄ dico pro tanto: qā posito q̄ tpe mor
 tis nō teneret primū locuz in successione postea
 incipit tenere: vt nepos subducto patre de me
 dio cū suus erit: vt. l. si qs exheredato in prin. s.
 de iniur. te. Predicta ha q̄n̄ qs nitif succedere
 ex testō: sed si ab intestato succedit inspiciat tps
 mortis. ita dicit glo. Tu dic si testator decessit
 nullo cōdito testō tps mortis inspiciat: als̄ inspi
 citur tps quo testm̄ desituit: vt. l. si qs posthu
 mos. de li. z posthu. z insti. de here. que ab inte.
 .s. ita. z insti. de leg. agna. suc. s. primus. z. d. l.
 si qs exheredato in p̄n. z hoc quo ad institutio
 nez: quo ad legata nō. ita dicit glo. vt. l. interue
 nit. j. de leg. p̄stā. bo. po. peti. qd̄ itellige vt dicā
 in. l. i. de re. carō. z. l. si cognatis. de re. dubijs.
 Cōp. de. l. ij. z. l. nō oz. So. vt ibi. Cōp. j. e.
 .l. in tps. So. ibi fuit institutio dditionalis: h̄ pu
 ra. Cōp. j. de acq. here. l. si suus. dicit glo. ibi
 ex benignitate receptū est. tu dic vt ibi. Cōp.
 .s. de sta. bo. l. z suo. s. igenui. z. C. de hereti.
 an̄. idē de nestorianis. glo. dicit specialia sunt.
 dic q̄ in prima est fauor libertatis. in secūda fa
 uor fidei. Item facit contra istaz. l. j. de vsuca. l.
 cum vir. So. vt ibi.

Eruum. Dec. l. in p̄n. sui cō
 prebēdit sub prece
 denti sūmario: z dicit media tempora
 non nocent. h. d.

Si in nō faciēdo. Impossi
 bilis cōdi
 tio de institutiōe reijciat. b. d. glo. ponit exēplū:
 si digito celū nō tetigeris. Lerte ista ditione non
 est possibilis: sed est necessaria. pone ergo insti
 tuo te sub hac conditione si non morieris: vel si
 per annum nō comederis: z si. de hac impossi
 litate dicam plene in. l. i. j. de condi. insti.

Hereditas. Dic iuriscōsultus po
 nit oīa nomia vnciaz.

Alem. Cōp. de. l. ga ratio. de
 cōdi. insti. So. h̄ fuit da
 ta libertas. p̄mo pure. scōo sub ditione.
 valet ergo prima tanq̄ plenior: vt. l. quod tradi
 tum. de p̄di. z demon. fm̄ Dy.

Ex. s. sequenti.

Suus sua suum non solum dominium: s; ius
 quoddam significat.

Si quis ita. Suus esse d̄ in quo
 qs iuspatronatus re
 tinet. b. d. Cōp. q̄ hoc p̄nomē suus sua suuz:
 nō significat solū dñium: sed ius aliquod. simi
 le in. l. suos. z. l. nup. j. de le. iij. sic in vulgari ap
 pellamus vasallos hoīes n̄fos: qā ius aliquod
 in eis hēmus: s; sint liberi. Cōp. de p̄di. insti. l.
 seruus. Glo. dicit sol. vt ibi. nam h̄ fuit data. pri
 mo pure. secūdo sub ditione. Cōp. de. l. qui
 p̄cubinam. s. si stichus. j. de lega. iij. So. glo. ibi
 nō dixit si meus erit: sed si erit in potestate mea:
 vel dic. l. illam fm̄ istam intelligi: vt distinguatur
 inter manumissionem z alienationem: z hanc
 vltimam tene.

Alē. s.
 z si quis
 ita retinet.
 Et ad istum
 tex. vide. l. si
 in diem. s. i.
 de p̄di. z de
 mō. Et bar.
 post glo. i. l.
 stichus qui
 meus erit d̄
 lega. l.

Eruus. In suo hereditario
 inspiciatur cōditio de
 functi. h. d.

Ucius. Si testator expleto asse
 alios heredes instituit
 videtur eos in alio asse reuocare nō pri
 mis substituere. h. d.

Ater filio. Et primū testm̄
 tollat per secūdū
 sufficit esse possibile vt secūdo adeat
 hereditas. Itē suus substitutus pupillo ē ei ne
 cessarius si suus reperit tpe mortis patris pupil
 li. h. d. Cōp. q̄ in suo sufficit q̄ sit suus tēpore
 mortis testatoris: s; reperiat alienatus tpe existē
 tis dditionis. dixi in. l. si alienus. s. i. s. e. In tex.
 iussit iure pupillaris substitutionis. ibi vendidit
 postq̄ hereditati paterne se imiscuit. Ibi perue
 nit z sic expirauit substitutio pupillaris. Dy.
 Cōp. ad primū dictū de. l. si filius qui in prāte
 .s. de libe. z posthu. So. vt no. in. l. cū suo. s. de
 iniur. te. Cōp. ad secūdum dcm̄. j. ti. i. l. si. in. fi.
 So. vt in glo. qā nō est heres interiz necessarius
 incōmutabiliter vel volūtarius: sed existēte ddi
 tione poterit esse volūtarius. Cōp. q̄ nō pos
 sit esse heres pupillo qui nō reperit suus tēpore
 mortis pupilli: vt. l. suū meū in p̄n. z. l. tales. s. i.
 .s. e. ti. So. sufficit q̄ sit suus tpe mortis testato
 ris: s; non pupilli. dixi in. s. in extraneis.

Is qui soluendo.

Illius sui institutio preualet qui frau
 dandorum creditorum causa institutus non re
 peritur. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

**Qualiter sit intelligenda regula q̄ quis non
 potest decedere pro pte testatus z pro pte inte
 status. z an valeat testamētū si testator dicat vo
 lo valere si decedat post annum sexagesimum: z
 quid si testator instituat heredem si illa infirmī
 tate decesserit z recoualescat an testm̄ irritetur.**

Test quis. Potest quis
 facere testamē
 tum sub cōditione si infra certum tps
 decesserit. h. d. Cōp. q̄ regula que dicit q̄ qs
 non potest decedere pro pte testatus z pro par
 te intestatus: est vera de tpe quod habet excur
 rere post mortē testatoris. nam in tēpore quod
 currit in vita potest quis facere: vt si infra certuz
 tempus decedit decedat testatus: si post illud:
 decedat intestatus. z sic vel pro toto tpe quod
 excurrit post mortem erit testatus: vel pro toto
 intestatus. Querit glo. quid econtra si testa
 tor dixit. volo valere si decessero post annum se
 xagesimum: an valet. Et arguit pro z contra. ve
 ritas est q̄ valet. Nec ob. regu. ca. quia non ha
 bet locum in institutione conditionali: vt. l. pe.
 de regu. cato. z addit glo. rationem: quia testa
 tor per suam voluntatem potest derogare regu
 le cato. quod no. tetigi in. l. certa. j. de legatis. i.
 Cōp. Quero dixit testator instituo talem meum be
 redem z volo testamētū meuz valere si de hac
 infirmitate decessero. quero an ipso reconuale
 scente testamētū irritetur. Lerte sic. per hanc
 .l. facit. l. alūne. s. finali. j. de adi. lega. fm̄ Jac.
 de are. z pro hoc optime. j. de dona. cau. mor. l.
 .iij. z. l. senatus. s. mortis. eo. titu.

Is qui soluendo.

Substitutus liber prefertur instituto
 seruo si per eius libertatem creditores frauden
 tur. hoc dicit.

b Otest
 p. q. s.
 h. j. Et ibi vi
 de suū vult
 bal. per illuz
 tex. i. l. si. C.
 d̄ posthu. be
 redi. insti.

Emo. Pronomē hic hec hoc est demonstratiuū rei p̄sentis ad oculū. h. d. De significatiōe huius p̄nois dixi in l. meuius. §. ij. de leg. ij. Idēz babes in l. si stipulatus fuero. de ver. obli. z. l. i. in prin. de ope. no. nun. z. ibi dixi.

Ex. §. sequenti.

Probatur q̄ quis sciuerit suum fratrem per publicam vocem.

Qui frater. C. opp. de l. si p̄. z. l. nec apud. C. de here. v̄. si. vbi institutus tāq̄ frater qui nō est nō valet. Sol. distingue notabiliter vt in glo. aut sciebat eū fratrem aut ignorabat: aut dubitabat. z. in dubio p̄sumit scire eū fratrem cū sic noiat: q̄ nō p̄sumit q̄s dicere q̄ mēte nō cogitauit: vt. l. labeo de suppl. le. C. Sed quero quomodo p̄bat q̄ ipse sciuerat eum suū fratrem. Rñ. si publice erat notum vel publica fama erat in vicinia: iuxta ea que dixi in l. is potest. de acqui. here.

Iber homo. Si liber hō adijt vt iussu alterius nō valet aditio. h. d. Dic plene in l. liber homo in prin. de acqui. re. do. z. l. qui in aliena in prin. de acqui. here.

Si quis ita. Potest relinqui portio hereditatis per respectum ad portionem alterius rei. h. d.

Lucius. Duo iuncti habēt vnū semis: vnus disūctus h̄z aliū. h. d. C. op. j. de le. ij. l. lucius. §. lucius. vbi qlibet admittit in virilē. So. glo. no. q̄ geminatio illoꝝ rum h̄boꝝ heres esto: tollit p̄trariū. videt sentire glo. illud qd̄ alias dixi q̄ copula que cadit inter duas ofnes nō inducit iunctionē h̄balē: s̄z illa que cadit inter p̄sonas in eadem ofone positas qd̄ est v̄z. p̄bat in l. i. C. de cadu. tol. z. l. cū in ānos. §. i. qui. mo. vsufu. amit. dixi in l. re cōiuncti. j. de le. ij. Ad p̄trariū tñ de. §. lucius. dic vt ibi. C. op. de l. si. i. rñso. C. de ipu. z. ali. sub. dicit glo. intellige illam s̄m istam. tu dic q̄ ibi p̄pter naturā h̄bi distributiū quisquis quilibet videtur singulariter nominatus: vt ibi no.

Cum quis. Portio deficiēs eius qui nemini erat cōiunctus accrescit omnibus. h. d.

Si heres. H̄edia tpa non nocent. h. d. Hoc intelligo quando passus est mediam capitis diminutionem: se cus si maximaz: q̄ tunc restitutus videtur alius homo: vt. l. intercidit. j. de p̄di. z. demon. que. l. est glo. huius. §. z. l. sed z. si in conditione. §. solemus. s̄. eodem.

Lucius ex semisse. Institutus ex pte pure z. ex pte sub p̄ditione si h̄z coheredē ad eūdo ex pura pro pte p̄ditionalis institutiōis est h̄z p̄ditione p̄dente: sed ea existēte in totū sine noua aditione z. decedēs interiz nō trāsmittit. h. d. cū. §. se. C. op. q̄ etiā ex medietate q̄drantis si bi relictū sub p̄ditione sit heres: vt. j. pri. So. fa teor q̄ hoc supplet per. §. sequē. C. op. de l. si solus. j. de acqui. here. vbi qui adit ex institutiōe pura est ex p̄ditionali heres. Sol. illud est veruz q̄nq̄ q̄ vtraq̄ pars est sibi delata. C. op. ad. §. si ita. vbi d̄ q̄ statim est heres pro pte. Cōtra: imo nō est heres: q̄ nō existit p̄ditio z. p̄ditioē pendente nō p̄t esse heres: vt. d. l. si solus. j. de acqui. here. So. nō h̄bat ibi coheredēz: hic sic. Querit glo. q̄s pueniet interim pro illa sextā te que est in p̄denti. Dicit glo. q̄ quilibet acfi

nihil esset in p̄denti. tu hoc declara: vt. l. q̄ funduz. §. si tu ex parte. ad. l. fal. Cetera dic vt i glo. que sunt clara.

Si atticius. Qui adit hereditatē heredis d̄fūcti ex pte si suam p̄p̄riam institutiōē omittit eius portio pro pte sibi accrescit si h̄z coheredem: als̄ insolidum. h. d. Dicit h̄ q̄ statim ex semisse est heres: q̄ro quo iure. Glo. h̄ sup verbo ex semisse. rñ det vide eaz z. adde in fine dicit glo. est in suspēso hoc est falsum: q̄a tex. nō dicit q̄ seius adiret hereditatē atticij: imo repudiavit. sc̄do q̄a si adijisset non h̄eret nisi trientē ex p̄sona ticij cū ipse ticius adijisset vt patet in littera: z. sic ius accrescēdi nō h̄z locum: vt. l. i. §. pe. s̄. de vsufu. accre. Ideo dicendū est q̄ h̄ fuit aditio Lertuot. Ita dicebat do. Aldra. vel dic q̄ glo. errauit in noie p̄sonaz: vt si velit dicere q̄ trientē habet seius ex sua institutiōe quā de eo fecit ticius: q̄a aditit hereditatē atticij z. medietatē trientis ipsius seij qui repudiavit h̄z iure accrescēdi: alius medius triēs est in suspēso. ita notat glo. Itē vide aliam glo. paruulam que dicit ticio testatore: supple i mo herede atticij testatoris.

Si soluedo. Seruus p̄mo loco institutus ab eo qui non est soluedo est heres necessarius. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Verba ista qm̄ te cōtentam ex dote esse volui an inducant dispositionem vt videat exheredare vel vt illa dote sit contenta: z. sic inducant dispositionem quo ad dorem.

Si uolebat. Verba enunciatia q̄ erāt in actu odiosa dispositionez inducunt. h. d. C. op. s̄. e. l. ex facto agitatum. So. ibi fuerunt h̄ba enunciatia emissa p̄ditionaliter propter aliud: hic sunt h̄ba enunciatia emissa principaliter p̄pter se. dixit enim testator: te filiam exheredavi. ista sunt h̄ba emissa propter se que inducunt dispositionez z. subiunxit hoc ideo feci: q̄a volo te dote p̄tentam esse. Ita eniz sunt verba enunciatia pp̄ aliud emissa per modū cause: an inducūt dispositionē dicaz statim. C. Quero an ex istis h̄bis qm̄ te cōtentaz ex dote esse volui inducat dispositio. Rñ deo aut queris vtruz ex hoc videt filiam exheredare. z. glo. innuit q̄ sic: q̄a dicendo hec h̄ba videt eā facere alienā a sua hereditate qd̄ est exheredare: vt. l. iij. C. de li. prete. quā glo. intellige q̄ ista h̄ba cū alijs p̄cedētibz inducūt exheredationē: q̄a etiā sola verba p̄cedentia sufficerēt vt dixi. Ita aut̄ sola exheredationē nō inducerent: q̄a sunt h̄ba enunciatia emissa pp̄ aliud: z. sic nō sufficerēt ad exheredationē cū nō inducerēt: nec sufficerēt ad institutiōē: vt. d. l. ex facto. C. Sc̄do est vidēdū an inducunt dispositionē quo ad dore. Rñ. ista h̄ba enunciatia emissa per modū cause nō inducunt dispositionē q̄tum ad ius domini: vt. l. emptor. §. si. s̄. de rei vendi. sed q̄tū ad actionē p̄sonalē z. etiā excepti. inducunt dispositionē: vt. j. de do. excep. l. si. §. si. z. j. de col. do. l. pe. z. no. s̄. so. ma. l. si socer. §. lucius. z. ibi dixi.

Si tēpus. Potest quis institui in tēps quo capere poterit. h. d. C. op. de l. si alienū. §. i. s̄. eo. Sol. ibi fuit institutus simpliciter. hic ad incertum diem. C. oppo. de l. hereditas. s̄. eo. Sol. ibi fuit dies certus hic incertus. ratio nem dixi ibi. C. oppo. j. de re. cato. in. l. i. Sol.

b Cui vo q̄ lebat. respondeo. Et qd̄ in statuto dicente q̄ filia sit cōtēta dote p̄terna an videat filia exheredare. vi de bal. l. i. si. in p̄n. ij. col. C. de do. p̄ mis. vbi allegat istuz tex.

c In tēps i op. li mita istaz. l. vt p̄ bar. l. i. si p̄stante. §. quotiens. z. i. l. alia. §. eleganter. solu. ma.

Emo a n . §. q̄ frater. p̄sentis scire. Ad istū. §. vi de bar. in. l. demonstratio de p̄di. z. de mō. z. habet in. l. falsa in p̄n. e. ti. z. qd̄ no. in. l. non nudis. z. l. neg. natales. C. de p̄ba. z. per cano. in. c. ex pte. de resti. spo. z. i. c. illud. de p̄sump. z. i. l. neg. p̄ bar. e. bal. d̄ test.

glo. h. testator voluit regulā illā hēre locū qđ ap-
paret: qđ instituit in die incerta z testator pōt p-
hibere regulam cato. vt no. s. e. l. pōt qđ. z bic.

Quotiens. Quoties institutio pōt fieri
in iudicio. h. d.

Erades. Portio pūcti de
fidei commisso accrescit cō-
iunctis: disiuncti in omnibus. h. d.

Eius. Potest institui suus eius
qui post mortem testato-
ris nascet. h. d. C. p. posthumus alie-
nus nō potest institui fm ista tpa: vt insti. de bo.
pos. in pñ. z qđ no. in. l. gallus in pñ. z in. s. ille
casus. s. de lib. z posthu. ergo nec suus posthu-
mi: vt. s. co. l. is cuius. So. intellige de suo illius
posthumi qđ pōt institui ex pūctione galli: legis
velle. z. l. iulii. vel dicas: lz nō possit institui post-
humus alienus tñ pōt institui seruus eius fm ea
que dixi in simili in. l. seruus eius. de acgr. here.
Ex. l. sequenti.

¶ An p illa sba cōmitto abbati vt det cētū
frīb' minorib' videat institutus abbas. z an p illa
sba iubeo bona mea distribui inter paupes xpi
per ticiū ticius sit institutus.

¶ Ereditas. Nō vñ qđ eū in-
stituere quez le-
gando grauaui. h. d. C. Querit By.
pone qđ testator dixit: cōmitto tali abbati vt det
cētū frīb' pūctorib' qđ p hoc abbas nō vñ insti-
tutus: vt hac. l. fm By. Sz pone qđ testator ius
sit bona sua distribui inter paupes xpi p ticiū:
an p hoc ticius vñ institutus. Rñ. ex istis sba p
prie loquēdo nō vñ heres institutus ille execu-
tor vt h: sed habet loco heredis vt agat z vt cō-
ueniat actionib' hereditarijs: vt. l. si qđ ad decli-
nandā. C. de epis. z de. sed ibi loquit in executo-
re legitimo: vt. l. nulli. e. ti. z hoc tenet ros. in ti.
de ac. ex testō. z Spe. in ti. de instr. edi. s. nunc
aliqua. Inno. z alij moderni canoniste in. c. cuz
tibi. extra de testa. Ego dixi in questione quā di-
spuauī que incipit filium institui.

¶ Ita quis. Cōiunctus re tñ
z cōiunctus sba
tñ ad portionē vacatē pariter admittit-
tur. h. d. C. Quero qđ est rō huius. l. Rñ. ticius ē
institutus in solidū in vna ofone vñ alijs insti-
tutus est re pūctus: gatus z meuius ex eqs pri-
bus instituti sūt inuicē pūcti sba tñ: qđ positi
in vna ofone pūcti re: nō sūt pūcti inuicem pp
diuisionē portionū: qđ dixit eqs partib': vt. l. re
pūcti. j. de le. iij. sed pmo instituti sūt re pūcti.
Restat qđ quātū ad istā cuius portio deficit sunt
duo quoz vnus est pūctus re tñ alter sba tñ:
z sic statuit qđ pariter admittunt. z sic est casus
illius qđnis difficilis que ponit in. l. re pūcti. j.
de leg. iij. in glo. C. Quero qđ vult dicere tex. in
fi. nō tā pūctus qđ celeriter dixisse videbat. Rñ.
deo omisso expositioib' glo. qđ vult dicere nō tā
pūctus. s. vñ eos reali dico scōo institutos: qđ nō
sunt re pūcti: qđ celeriter dixisse. i. in vna ofone
eos posuisse. ppter quod sunt sba tñ cōiuncti.

¶ Ita scriptū. Institutio
plenior p-
ualet. h. d. C. p. j. de cōdi. z demō. l.
nam ad ea. Sol. ibi in legato: hic in hereditate:
vt dicit glo. in. l. si te solum. s. e.

¶ Quis sempronii. Institutio nō pōt pferri in alterius volū-
tate expfiaz: sed relatā sic. h. d. Ratio huius est:
qđ qñ exprimit relatim nō exprimit p eū modū

per quē tacite inest. nā si dicit instituo te si ticius
voluerit ascendere capitoliū pferri in liberā volū-
tate ticij: qđ forte nō poterat ascendere. Itē si di-
cat si capitoliū nō ascēderit: qđ forte necesse hz
ascendere ppter alia facta sua. Itē in scōo casu
huius legis illa pūctio si hereditas adita fuerit
exprimit per alium modum qđ tacite inest: vt di-
xi in. l. si pepererit. s. filius. s. de libe. z posthu.
plenius in. l. hec verba. j. de le. i.

¶ Ornelius. Expressio eoz
que tacite inest
nihil operat si exprimat pur infunt:
secus si alio mō. h. d. C. No. ex sine legis qđ per
ista sba si voler testator facit de necessario volū-
tariū. sile in. l. iam dubitari. j. e. Facit ad hoc qđ
dixi qđ substitutio vulgaris facit de necessario vo-
luntarium: vt no. in. l. pap. s. de qrtā. de inoffi.
testa. z in. l. si filius heres. de libe. z posthu. z. l.
iulianus. si quis omif. cau. testa.

¶ An valeat institutio facta de pauperibus eli-
gendis per guardianum minorum.

¶ Captatorias. Cōcordat
l. captato-
rie. j. de leg. i. z. l. captatorie. C. de testa.
mili. qđ dic vt. j. dicā. C. Quero testator instituit
paupes eligendos p guardianū fratrum minorū:
an valeat. By. qđ sic in. l. captatorie. j. de le. i. qđ
nō pferri substitutio institutionis in tertiu: sed cer-
tarū psonarū electioni cōmittit. Idē tenet Ly.
in. l. captatorie. C. de testa. mili. Et est casus qui
facit istam distinctionē in. l. fidei cōmissaria liber-
tas in fi. de fidei cō. li. hoc est vñ ppter qđ in reli-
ctis ad pias causas: quia valet institutio capta-
toria z legata captatoria: vt in. c. cum tibi. extra
de testa. z ibi per Inno. Bar.

¶ Sicut quis nō potest astringi ad instituendū
metu pene. ita nec spe premij.

¶ Ale aut. Notabilis casus ē: z
est rō casus alteri. l.
ga sicut metu pene qđ nō pōt astringi
ad instituendū aliū: vt. l. stipulatio hoc mō. j. de
ver. ob. ita qđ nō pōt astringi ad instituendū spe
pmij. Et sic no. qđ sicut qđ nō vñ astringi ad insti-
tuendū aliū metu pene: ita nō pōt astringi spe
lucris. C. p. s. e. l. si qđ sempronii. vbi nō pferri
in alterius volūtatē expfisse z valet. So. illa cōdi-
tio nō inuitabat quē ad instituendū aliū spe lu-
cri: h. secus. C. Item op. de. l. ticio. s. i. de pdi. z
demō. So. ibi in matrimonio: licet sit causa spi-
ritualis non phibet simonia: vt ibi dixi. sed hic
loquit in institutione in qua est phibitū quē astrin-
gi spe pmij sicut metu pene. z hoc facit ad qñtio-
nes quas ibi dixi de monacho.

¶ An si psona qbus hereditas ē deuoluta per
autenticas hoc amplius illam nolint reuertatur
ad illum qui fuit priuatus.

¶ Quis solidū. No. tex
tū ibi: le-
ge eniz zc. Et no. qđ id quod in lesione
vnus ē itroductū nō dz in alterius fauorē redū
dare. Et hac. l. allegati pro casu ad qñē quam
facit glo. alibi. nā nos hēm in auē. hoc apli. C.
de fideiuf. z in corpore vñ sumif. qđ qui non im-
plet voluntatē defuncti infra annum priuat he-
reditate ipso iure: z vadit ad psonas ibi nume-
ratas. C. Querit glo. qđ si ille psona noluerint
hereditatem: an reuertitur ad illum institutum
qui non impleuit voluntatem defuncti. Et dic

¶ Eredi-
tas insti-
tutus. adde
no. per bar.
in. l. si sic. de
le. iij. z oino
bar. i. l. alto.
in. l. colū. de
ali. lega. z qđ
no. bar. in. l.
quidam cuz
filium. s. co.
b Non vi-
detur. Et sic
no. qđ lz gra-
uent execu-
tores distri-
buere i pau-
peres certa
bona nō vi-
dent p hoc
paupes insti-
tuti: lz si gra-
uati fuissent
vniuersaz be-
reditatez di-
stribuere pos-
set dici qđ cē-
sens institui
seu qđ tenēt
locū heredū
per id qđ le-
gitur z no.
in. l. bis ver-
bis in pñ. s.
co. z in. s. fi.
no nullā. de
here. z fal. in
auē. z h per
bal. z imo. z
bar. in. l. cen-
turio. in. vj.
col. in ver. s.
quid si testa-
tor substituit
aliquem sub
cōpendio di-
recto i certa
portione. de
vul. z pupil.
z est de men-
te bal. in. l. i.
C. ad. l. fal.
z in. l. ff. de
testa. z in. l.
pibus. ver.
sequēs qñtio
. C. de ipub.
z alijs subst.
z bar. in di-
spuatiōe in-
cipiē. filium
adultū. alias
incipit ticius
filii adultū.
Inno. i. c. cū
tibi. de testa.

¶ Moder-
ni canoniste
adde bar. in
. l. si qđ ticio
de lega. ij. z
bar. in auē.
lz. C. de na-
tu. lib. z i. d.
. l. si quis ad
declinādā. e
in. d. l. centu-
rio. z bal. in
. d. l. i. C. ad
. l. fal. z qđ si
decedat talis
executor an
distributōes
an hereditas
efficiat cadu-
ca. vide ag.
qđ nō in. d. l.
ceturio. vbi
refert Joan.
an. in spe. in
ti. de instruz
edi. z h ad-
de bal. in. l. i.
in. ij. colū. s.
de testa.
d Le at
i ad insti-
tuendū. h. d.
. l. allegat p
no. bal. in. l.
. l. in. r. col. in
. vij. q. C. de
bis que pe-
no. z in auē.
nifi. i. ij. col.
ad trebel.
e C. est phi-
bitus. Adde
bar. in. l. cuz
don. C. d. trā
fac. z qđ no.
bar. i. l. vrot
. s. heres. de
le. iij. fac qđ
no. bal. i. ra-
tri. C. d. spō
fali.
f Quis
solidū.
No. tex. vi-
de ē de hoc
glo. et doc. i
. l. si fu' plu-
riū. s. si be-
redis. s. leg.
. i. et p illā. l.
pōt ē deter-
minari qñtio
glo. in ver-
testō. in. l. l.
. C. de secu-
nup.

Quod no. Itud dictu limitat pe. de anch. in. c. itelleximus. de iudi. ar. illius tex. videlz qd no reuertit talis hereditas ad institutu fallit vbi ta...

q no. na qd in eius lesione est introductu no dz in ei comodum reddidare: vt no. C. de here. z fal. s. si ho militis. pro qua glo. v. casus h: qd no.

Ab conditione. Conditio adie...

cta in institutione no vt repetita in substitutioe. h. d. C. Op. z vt q ad substitutu tra feat cu eode onere: vt. C. de cadu. tol. s. pro so. pucto. s. ne aut. vbi semp trahit cu onere. Glo. i. dicit q hoc est vey in pditioe casuali: secus in pratiua vel mixta vt in ptrarijs. Id tenet Ly. vt in. s. pro so. z Be. ibid. Ita so. est cotra ca sum legis fm itellectu glo. in. l. que pditio. j. de pdi. z demo. put glo. ponit casum de vadis. x. z bn. Ly. in. l. ptraria dicit distingue: aut erat pdi tio que alteri emolumentu auferebat z vt repeti ta. aut no. z no vt repetita. Dec so. est ptr casuz. l. que pditio. Tu dic aliud in legatis aliud in i stitutiobz z substitutiobz que sunt fauorabilio res vt ponit seques glo. C. Itē op. de. l. qui libe ris. s. h. hba. de vul. z pu. z. l. licet. j. de. l. dicit glo. q pditio no vt repetita in substitutioe que alia pditione adicit: qa ois substitutio est cōdi tionalis iustitutio: vt. l. pe. s. de. l. ij. lz secus in le gatis z alijs portionibz. Itē substitutiōes sūt fa uorabiliores qd tene mēti. vide glo. sup. hbo pu re. Itē vide ibi fauorabiliores: ergo z substitutiōes q sūt pditiōales iustitutiōes. C. Itē op. d. l. cum pater. s. ab instituto. j. de lega. ij. So. vt ibi.

Ita. Doc dic plene: vt. i. l. quo...

eruus. Dicit tex. donari po test marito donatio nem reuocanti: als secus: quia talis do natio cōfirmatur morte: vt. l. donationes. de do na. inter vi. z vxo. fm Ja. de arc.

Sse toto. Agit ex scriptu...

ra declarata non ex scriptura declarate. h. d. vel aliter. in vna scriptura videlz pneri id qud cōtinet in alia ad quā refertur. h. d. Mo. id quod dixi in sumario. ad quod facit. l. institutio. j. ti. ij. z. l. si ita sti pulatio. de pdi. z demo. z quod ibi no.

U non militabat.

Mo. q illud qd qd accipit actioe iuris cōputat in quartā iure exceptionis doli: vt hic: z. l. nensenius. z. l. filio. j. ad. l. falci. z dixi in. l. in quarta. co. ti. Barto.

Lucio. Mo. tex. ibi modū zc. Mo. ergo...

hūc tex. ad id qd dixi in. l. inter dum. s. e. q. due partes intelliguntur due de. xij. partibus totius hereditatis nisi ex aliquo adiu cto appareat testatorē aliud sensisse. facit. l. si ita scriptum. s. in testamento. s. e.

col. C. de pac. z qn agat ex pfirmato vel pfirmate. vide bar. l. eos in fi. pn. C. de ap. z allegat ista. l. q credif testi deponēti p relationē ad aliud nā si testis i hoc iudicio deposuit fm qd deposuit i alio iudicio agitato cū alio z pl' no specificat nisi qz se refert ad aliud iudiciū. pbat pcor. tex. in. l. si ita scripsero. de pdi. z de. z. l. q ex liberio. s. testō. de secū. tab. z no. bar. l. eos. de fal. z bal. in. l. gesta. C. de re iudi. c. per eū i. l. iu rifurandi. z in. l. fi. C. de testi. p. de. de anch. in cle. testibz. de te sti. do. anto. in. c. cum in tua. de testi. z dixit bar. i. d. l. eos. q testis q dpo suit p vtraqz parte i eadē cā nō ē inte ger testis. de quo p doc. i. c. cū i tua. z in. c. cū cām que inter ar chiep̄z. de te sti. z p. de. de ancha. in. v. cle. testibus. de testi.

Filius. Mo. tex. ibi noiarij. de materia...

si ita scripserit. C. Op. z vide tur q renoua ta pditioe valeat iustitutio. ar. s. e. l. ij. So. h fuit pditio de pterito. s. si receptassem: z sic pcordat cū. l. ptraria. Sed si intelligas q sit de futuro vt dicit gl. itelligas q iustitutio est inanis. s. tāq cō ditionalis: s; valet tāq pura z allegauit. l. hāc. in materia pditiōis: vbi dixi q relatiuū qd vel q in ducit pditionē. C. Quid in relatiuis qritatis vt qualitatis. Et dixi q sic per hanc. l.

quis ita. Ex voluntate defuncti pus est locus successioni ab itestato q ex testō. h. d. By. C. Op. z vt q no pnt pmo succedere venietes ab itestato: vt. l. aſq. C. cōia de suc. z. l. q diu. de acq. here. So. dicūt qd q venient ex testō. Tu dic q hoc ē vey pp defuncti volūtates. z p hāc. l. dixi in. l. gall. q testm i quo dico q si filius moriet me viuo nō iustituito filio aliter va let. C. Itē no. q substitutio vulgaris nō presup ponit de necessitate institutiones: licet glo. aliud videatur velle. j. ti. i. l. i. h enim substituit vulgari ter. legitime tamen non est institutus nec venit ex testamento: vt dicam. j. ti. i. in. l. i.

no lex. Quando plures le...

ges concurrunt ad vnum effectū si cessat vna remanet vir tus alterius.

seruo. Seruus cui testator...

o necessitate dz liber tatez nō pōt eius necessarius fieri. h. d. Mo. tex. ibi: quid enim zc. vsqz ibi: idem erit zc. Ex. l. sequenti.

Quādo disuncta accipiat pro p iuncta. z an si testator dicat filiū heredē iustituo. z si deceffe rit sine liberis deueniat in talē filij superstitēs vi deantur substituti.

Acius. Si i qlibet parte alter...

nariue mēs testatoris non verificatur disuncta accipitur pro coniuncta. hoc dicit. z est singularis lex z non habet nisi vnam propriam concor. Mo. tex. ibi filium ex senaru. de quo dicaz. j. de lega. ij. l. si ita quis testamēto. z ibi per By. hic apparet respō sio scōe qōnis: igitur hic responderet ad primā. vi cit. tex. relictis. z sic requirit vtrunqz scilicet effe ctus pditionis z effectus liberorū vt substitutio vendicet sibi locum. tene mēti casum huius legis. Et sic babes q disuncta accipit pro con

qui ducēta. s. vtrū. z ibi bar. de re. du. ita limitaf. l. si heredi plures. d. cō di. infi. vbi si plures pditiōes alternatiue sunt posite z disunctiue sufficiūt vnā ipleri. fallit i istis casibz. s. qn inter plures pditiōes eēt adiecta vna que diceret si decefferit sine liberis: vt clari pbat i. d. l. generalit in pn. ADDE Oldra. consilio. clxxxviii. z Oldra. consilio. xxj. in fi.

Uedictet sibi locū. vidi tñ dubitari qn ipse frater substitutus decedit aſqz eueniret casus substitutionis. i. aſqz decederet fili' testatoris heres institutus vtrū ius substitutionis trāsmittat ad nepotes ipi' substituti. exē plū: lucius iustituit ticiū filiū suū: z si ticius decederet sine filiis legitimis z naturalibz: substituit sempromiū fratres testatoris z filios sempromiū in

Vertical marginal notes on the right side of the page, containing various legal references and commentary.

fratri suo vel filio fratris. et idem no. C. e. l. gene-
raliter. **Quero** testator dicit filium heredem
instituo: et si decesserit sine liberis deueniat in ta-
lem. **Quero** an filij superstites sint substituti
et veniant ex testamento effectus est magnus: quia
quando veniunt ex testamento reuocarent alie-
nationes factas: alio non dicitur hic glo. quia veniunt
ab intestato. quam signa et tene eam meti. **Bar.**

Ex. l. sequenti.

Non velle est mediuz inter velle et nolle et an
implendo conditionem quis videatur adire et
an filius institutus si nollet possit repudiare.

Am dubitari. Seruus

Am dubitari. Seruus potest i-
stitui sub conditione si voluerit: nec eger
exheredatione in conditionis defectum: et per
eam efficitur voluntarius. adimplendo condi-
tionem videtur hereditate adire. hoc dicit. Et
diuiditur in duas partes. Primo dicit de insti-
tutionis substantia. secundo de acquisitione he-
reditatis. Secunda ibi. non ab re. **Mo.** quod di-
xi in sumario. **Item** no. quia contrarium qua-
rum ad velle est nolle non autem eius contrarium
est non velle: ut habes hic. nam alibi velle non. i.
nolle: sed non velle est contrarium velle: quia non
velle est medium inter velle et nolle. probatur in
l. filij. §. i. ad tercu. et l. qui se patris. C. vnde li-
beri. et l. finali. C. de iuris et fac. ignorantia. et pro-
batur in simili in l. i. §. scientiam. de tributo. et fa-
cit quod no. in l. aliquando. §. de conditio. et de-
monstratione. et dixi in l. si ita legatum. §. illi si
volet. §. de lega. i. **Oppo.** ad hanc. l. dicitur hic
quod implendo conditionem videtur adire. contra
in l. i. §. i. de condi. ob causam. et l. si quis ita.
de condi. insti. Dicunt quidam ibi in extraneo:
hic in suo. **Glo.** reprobatur per l. cum bonis. §. de
acquirenda hereditate ubi actus qui in extraneo
inducit aditionem in suo inducit immixtionem.
quare glo. soluit. aut implet conditionem eo ani-
mo ut sit heres: et tunc est heres: aut eo animo
ut purificet conditionem ut non sit heres: et tunc
non est heres: ut l. antistius. de acquirenda he-
reditate. aut dubitatur: et tunc dicit **Dynus** aut
conditio existit in voluntatis expressione: et tunc
implendo videtur adire ut hic. aut consistit in fa-
cto extrinseco: ut si decem dederit vel capitoliuz
ascenderit: et tunc implere videtur eo animo ut
purificet aditionem non ut sit heres: ut l. i. §. i.
de conditione ob causam. et l. si quis ita. §. i. titulo
ij. et l. in conditionibus. §. i. §. de conditione et
demonstratione. et ibi hoc agit glo. dicit **Guil.**
in l. i. §. i. de conditione ob cau. quia etiam quan-
do conditio consistit in facto extrinseco debemus
inspicere coniecturas an multo tempore delibe-
rauit: et tunc videtur implere eo animo ut sit he-
res: alias non: et nihil allegat. sed pro ipso facit
l. sed si alio. §. i. §. ad trebellianum. et l. omnem
eodem titulo. **Querit** glo. an filius potest repu-
diare qui fuit institutus si volet. et videtur quod no:
quia antequam impleat conditionem non po-
test repudiare nec post impletam: quia heres est
ut hic. et l. necessarias. de acquirenda hereditate.
tamen dicit glo. et bene: quia potest repudia-
re ante impletam: ut l. is qui heres. §. i. §. de ac-
quirenda hereditate.

Qui semel est heres in p-
petuum non potest desi-
nere esse heres. hoc dicit. Fallit in casibus nota-
tis in l. in substitutione. §. i. i.

Socius. Dec. l. ponit tres
casus i. quod seruus

comunis equiparatur seruo proprio. et glo. po-
nit casum.

Testamento. Lex ista est

Testamento. Lex ista est singular. cum
sua glo. et est determinatio plurium le-
gum in hac materia. **Mo** sufficit mortis tempo-
re quem fuisse seruum si ante conditionis euen-
tum libertatem a lege consequitur. hoc dicit. **Op-
po.** de l. iij. §. qui fideicommissam. §. eodem. et l.
pater filio. §. eodem. ubi sufficit quem esse seruum
tempore testamenti ut sit necessarius. **So.** illud
verum quando consequitur libertatem ab homi-
ne: secus si a lege ut hic. vide glo. que incipit: be-
ne valet in fi.

Operatorem. Opp.

Operatorem. Opp. de l. ex
hoc edicto. §. si heredem. de alie. iudi.
mutandi causa facta. ubi quis potest instituere
aliquem heredem nec incidit in pena illius edi-
cti. **Glo.** dicit speciale ibi: quia plus sibi cauere
debet. sic. §. de iure fil. l. res. §. lites. et insti. §. mo.
testa. in fir. §. fi.

Ex. l. sequenti.

Quando falsa causa vitiat institutionem. et pre-
fationes probant causam finalem dispositionis
et que sit ratio quod falsa causa vitiat institutionem
non legata. et stante statuto quod accusans de falso
uel proponens falsam accusationem puniatur
de falso an sit remedium si quis accusat et non
probet.

Actum eius. Dec est

Actum eius. Dec est singular. l.
nec alibi reperitur. Falsa causa vitiat in-
stitutionem: legata tamen firma permanet. hoc
dicit. **Nota** quod rumor et publica fama que est in
ciuitate est iusta causa credendi aliquid ut hic:
ibi rumore prolato et dicitur hic quod testamentum
et c. **Contra** falsa causa non vitiat institutionem:
ut l. cum tale. §. falsam. de conditione et demon-
stratione. **Sol.** verum est nisi probetur testato-
rem alias institutum non fuisse ut ibi dicitur:
sed ex hac prefatione: quia heredes quos volui
et c. presumitur testatorem aliter relictum non
fuisse. vide glo. que incipit causam ibi probatur
enim hoc et c. quod tene menti: quia quotidie de
facto contingit. et sic habes quod iste prefationes p-
bant causam finalem dispositionis: quod tene
meti. **Et ista est melior:** lex que sit de hoc. **Op-
po.** de l. instituta. §. finali. de inofficio. testame.
ubi falsa causa non vitiat. **So.** falsa causa non fuit
ibi apposita: licet putans falsam causam esse ve-
ram testamentum mutauit. **Et sic habes ex hac**
l. et l. contraria quod falsa causa inserta et expressa in
testamento vitiat dispositionem ipso iure: sed si
non fuit inserta: sed tacite in corde retenta non
vitiat ipso iure: quod tene menti. **Quero** que
est ratio quod falsa causa vitiat institutionem et non
legata. **Ex** vna solutione precedenti habes vna-
ritatem: quia illa causa non fuit inserta legato: sed
institutioni: ideo institutionem tamen vitiat ut hic: ibi
licet modus institutionis et c. sed si esset adiecta
institutioni et legatis: tunc institutio et legata vi-
tiarentur: et hoc si legata essent magna que non e-
rent verisimile testatorem relictum si ipsum viuere sci-
uisset. et ita dixi dum tractauit materiam cause in l. de
demonstratione. §. i. §. de condi. et dem. **Item** no. casus
singularis quod legata valent vitiat institutione: ut
hic no. glo. in l. eaz quia. C. de fideicommissis. et §. i. ti.
i. l. i. **Item** no. istam. l. que facit ad rationem nota-
ta. per quam potes multos a mitria liberare. **Bo-
ne** enim quod statutum dicat quod si aliquis accusat

Donec et temp-
allegat h do-
ctrina bar.
post Ray. h
in illa. l. fi. p-
istum tex. ad
hoc v3 q. sa-
ma seu ru-
mor inducit
iustam causam
credulitatis
quod est fama
non est va. fa-
cit. l. cu. qdā
- §. qd dicit.
de acqui. he-
re. Si enim
rumor indu-
cit iustam causam
credulitatis
per istuz tex-
multo magis
hoc erit i sa-
ma: quia ru-
mor motus
est qd fama:
quod rumor est
particularis
assertio ex i-
certo aucto-
re et sola su-
spitione pue-
ueniens nec
requirit quod ab
oib. vel ma-
iori pte com-
muniter et
publice dica-
tur ut not-
spec. in ti. de
noto. cri. §.
nunc de mi-
nore. et ray.
et Imo. h in
fn. et bal. in
- l. ea qdā. in
- i. col. de ac-
cu. et in rub.
- C. de pba. f.
- i. col. et §o.
cal. et alij p-
eum in. c. ve-
stra. de coha-
bi. cle. et glo.
- i. et ibi doc.
in. c. sup. eo-
de eo qui co-
gno. cōian-
vro. sue. et di-
xit ppter hoc
bar. in l. ve-
rū. ff. de sur-
q. sufficit p-
bati pdicta
ut qd presu-
ma habuif-
se iustā cam
accusandi vt
cauet penā.
et vide bar. i.
- l. cu. qdā. §.
qd dicit. de
acqui. here.

Ad du-
bitari.
- l. fi. qd. Et
ibi oino vi-
de bar. et gl.

Glo. sol-
uit. Et vide
bar. j. ti. i. l.
si filius qui
patri. in. iij.
col. et vide
- §. e. l. corne-
lius.

Actu-
meu.
pmanet. Ad
de bar. in. l.
demonstratio
- §. i. de condi.
et demon. et
ibi oino vi-
de q dixi ad
hoc nota.

Iusta ca.
vide bal. in
- l. ea qdā. in
- ij. col. C. de
accusa.

Et sic ha-
bes. Adde
no. bal. d. iu-
sti. C. cōpo. i.
- §. quibus. et
bar. in. l. euz
bi in pn. de
trāfac. et do-
cat. et imo.
in. c. pe. in fi.
de cle. p. iu. p.
bal. in. l. am-
bitiosa. d. de
ere. ad ordi.
fa.

aliquem de falso vel falsam accusationem pponit: si non probat puniatur &c. modo aliquis accusat de falso non tamen pbat: queritur nunquid sit remedium qd de falso non puniatur vt hic. videt qd sic. debes enim articulare qd de hoc erat rumor & fama: ideo hoc fecisti & sic excusaberis: vt hic. excusat enim a presumptione doli: vt. l. miles. §. mulier. de adulte. habet etiam excusare a pena vt ibi. & l. ij. quis or. in bo. pos. ser. quaz. l. allegat. Ja. de are. Est & alius modus qd quis articulet qd hoc fecit quia audiuit a personis fide dignis: vt. l. qui cum maior. §. si pater. de testa. mili. facit. l. mulier. C. de calum. secus si non a fide dignis: vt. l. attilitius. j. de falsis. Itē habet excusare eū si pbat qd de hoc erat publica vox & fama: vt. d. l. miles. Itē habet ipsum excusare si hoc audiuit ab amicis & cōsanguineis: vt. l. tutorem. de his qui. vt indig. & facit. j. de bo. li. l. paulus. §. quero. Dic non sunt alia.

CDe vulgari & pupillari substitutiōe. Rīca.

Cdictus est. s. de insti. in primo gradu: modo sequit̄ videre de his qui sunt instituti in secūdo gradu. Hec qd hoc fit per substitutiōē vulgarem & pupillarem. ideo post pcedentē titulum ponit iste. **C**Oppo. ad istā p̄tinationē dixi: se quis videre de institutiōe in scōo gradu. **C**Contra qd substitutiō fit qñqz in scōo gradu: vt. l. i. i. prin. & in. l. si posthumus. ij. rīso. s. de li. & posthu. & sic male dicebam qd hic tractat de scōo gradu tm̄. **S**o. intellige oēm institutiōē post p̄mā esse scōm gradū. **C**Pro declaratiōe q̄ro quot sunt gradus substitutiōnū. **G**lo. dicit qñqz directā: vt vulgari: & de hac dicemus hodie in. l. i. Itē pupillaris de qua dicemus in. l. ij. Tertia est exēplaria: de qua dicemus. j. e. l. ex facto. Quarta est breuiloqua: de qua dicemus. j. e. l. lucius. Quinta est cōpēdiōsa. de qua dicemus. j. e. l. cēturio. Et est alia substitutiō. s. fideicōmissaria: & illa est duplex vt dicit glo. insti. de pupil. substit. §. si. q̄re glo. dicit qd est duplex: dic qd fit in pte vel in toto. Itē qd qñqz fit v̄bis mere obliquis: qñqz v̄bis directis que obliquant. qñqz verbis cōibus. & hēs istius substitutiōis materiā. j. ad trebel. per totū. tāgā q̄tenus incidēter occurret in materia cōpēdiōse substitutiōis. in. l. cēturio. **E**x. l. sequenti.

CQuare substitutiō dicat vulgari: ibi. **A**d primum. Et quoruplex sit substitutiō vulgari: ibi. **S**cōo. Et quot modis qd dicat expressus & que dicat expressa vulgari: ibi. **A**d qd. Et que tacita vulgari: ibi. **S**cōo. Et an substitutiō si heres noluerit esse porrigat ad casuz si non potuerit: ibi. **D**oc p̄misso. **Q**uibus v̄bis fiat substitutiō. & an sit necesse qd p̄cedat institutiō: ibi. **T**ertio. Et an v̄bis negatiuis vel affirmatiuis fiat substitutiō vulgari: ibi. **A**lterius. Et qd sit effectus vulgari substitutiōis: ibi. **Q**uarto. Et an cum subest spes qd repudiās veniat per restitutiōes in integrū: interim cessabit substitutiō vulgari. Et an si institutus decessit ante aditā h̄ritatez & trāmisit ius deliberādi debeat p̄ferri substitutus vel heres heredis: ibi. **S**ed circa. Et an monacho instituto qui nō vult adire admittat substitutus vel abbas. Et qd si fili⁹ repudiat an pater vel substitutus p̄ferat: ibi. **Q**uero quid. Et an si monachus vel filius decessit ante aditam sit locus substitutiōi: ibi. **Q**uero qd. Et qd si ille qui repudiāuit h̄z substitutū vulgare & aliuz fideicōmissarium & fideicōmissarius petit repu-

diantez cogi adire qd v̄z p̄ferri vel substitutus vel fideicōmissarius: ibi. **I**tē. **Q**uid etiā sit si institutus est indignus an veniet fiscus vel substitutus vide: ibi. **I**tē q̄ro. Et an aliquo casu substitutus & institutus simul admittant: ibi. **I**tem q̄ro. An autēz testm̄ possit vires assumere a scōo gradu: ibi. **S**umus. Et si institutus in p̄mo gradu p̄t esse heres: sed non eodē modo quo defunctus voluit an admittet substitutus: ibi. **A**lterius quero. lo primo. Et an testm̄ possit vires assumere a tacita vulgari: ibi. **A**lterius. lo scōo. Et an si pupillus cui facta est substitutiō pupillaris decessit viuo p̄re substitutus admittat ex tacita vulgari: ibi. **A**lterius. lo terzo. Et quid si substitutiō est facta ventri & venter nō nascit an substitutus admittat: ibi. **A**lterius. lo q̄rto. Et an cū vulgari fuit facta in vnū casum: ita qd p̄tineat tacitā vulgare in alio casu an tūc p̄tineat tacitam pupillare: ibi. **I**tē q̄ro in. viij. col. Et an in vulgari expressa que p̄tinet tacitā pupillare succedat pupillo: ibi. **J**uxta. Et an vulgari tacita cōtenta in expressa pupillari trahat ad bona pupilli: ibi. **I**tē. Et an tacita vulgari h̄eat locū cū mater est in medio: ibi. **A**lterius in. viij. col. Et an vulgari p̄tim tacita p̄rim expressa admittat cōtra matrē in casum tacitū: ibi. **Q**uarto. Et an preallegata veniat in vulgari substitutiōe: ibi. **Q**uero an. **Q**ue h̄o extinguant affectum vulgari substitutiōis: ibi. **E**xpediti. Et an aditione vnus ex heredibus extinguat substitutiō facta oibus: ibi. **I**tem. Et an cū institutus adiuit: sed fuit restitutus admittat substitutus: ibi. **I**tē du bitat. Et an existētia sui heredis impediāt substitutū vulgare: ibi. **D**ubitat. Et an in casibus in qbus filius nō potest adire de iure civili: sed iure pretorio: vt. l. si. C. vnde leg. vel filius a primo gradu preteritus a secūdo exheredatus ap probauit primū graduz: ita qd potest petere s̄m ta. an substitutus admittet: ibi. **A**lterius. Et si ille qui potest venire de iure civili vult petere s̄m ta. an repellat substitutus. Et quid si institutus noluit parere cōditioni sub qua fuit institutus: ibi. **Q**uero qd. Et an si pater emancipauit filiū & ei facit substitutiōē pupillare an tacita vulgari in ea cōtenta extinguat: ibi. **A**lterius. Et an si ille cui est facta substitutiō pupillaris efficiat pubes an tacita vulgari extinguat: ibi. **Q**uod. Et an si fiat pupillaris maiori vel ex̄neo an contineat tacitam vulgarem vide in fi.

Heredes. **I**sta lex d̄

uidetur p̄ncipaliter in tres ptes. **P**rimo ponit diuisionē vnā inter institutos & substitutos vsqz ibi. et heredis substitutiō. ibi secūduz membruz substitutiōis diuidit. **E**x qua sub diuisione apparet differētia inter substitutiōem vulgare & pupillarem vsqz ibi: substituere. **I**bi tertio incipit tractare materiā substitutiōis pupillaris: ideo vsqz ad. §. substituere: legem hoc mane & tractabimus materiā vulgari. **C**Op. qd instituti in primo gradu nō sunt heredes: vt insti. de bo. pos. §. quos autem. **S**o. intellige de institutis in testō valido de iure civili: vel dico qd appellatione heredis large sumendo continetur bo. pos. vt. l. hereditatis appellatio. de v̄borum significa. & l. i. §. bonorum. j. ad trebell. **C**Secundo op. qd instituti in secundo gradu sunt instituti non substituti: vt. j. l. p̄xi. §. sed & si quis ita. **S**o. itellige h̄ de scōo gradu p̄siderato ordine itellec⁹ nō ordine scripture: vt. s. ti. i. l. si